LELTÁROZVA 1963

# ÉRTESITŐ

# A BUDAPESTI REFORMÁTUS FŐGIMNÁZIUMRÓL

## AZ 1911-12. TANÉVBEN.

SZERKESZTETTE

RAVASZ ÁRPÁD

IGAZGATÓ.

BUDAPEST, 1912.

KÁROLYI GYÖRGY KŐ- ÉS KÖNYVNYOMDÁJA

V., Arany János-utcza 1.

29143

# ÉRTESITŐ

# A BUDAPESTI REFORMÁTUS FŐGIMNÁZIUMRÓL

## AZ 1911-12. TANÉVBEN.

SZERKESZTETTE

RAVASZ ÁRPÁD

IGAZGATÓ.

BUDAPEST, 1912.

KÁROLYI GYÖRGY KŐ- ÉS KÖNYVNYOMDÁJA

V., Arany János-utcza 1.

29143

B 373/9
13674

930

VÁROSI KÖNYVTÁR
1913
BUDAPEST

# I. Emlékezés. Tanulmányuti beszámoló.

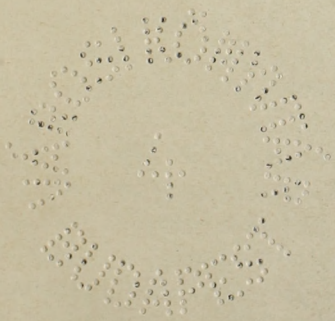

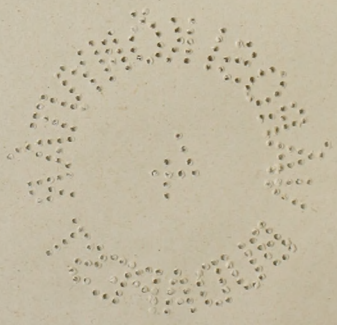

# Vámossy Mihály.

**Született 1827. szeptember 13-án, meghalt 1912. május 10-én.**

Csendben, ceremóniamentesen, de annál melegebb szívvel, emeltebb érzésekkel kisértük át a Dunán azt az egyszerű kompot, amely a szeretett öreg urat utolsó útján Leányfaluból Pócsmegyerre átszállította, hogy kivigyük a temetőbe május 12-én, azon a meleg, szép vasárnapi délutánon. Szép temetés volt. Azért volt szép, mert igaz volt, az ő egyéniségéhez, életéhez hasonló és méltó. Aki ott volt azon a temetésen, azt mind a lelke húzta oda. És voltak elegen. De még milyen soknak kellett távol maradnia, akit a szíve oda húzott! Kedves fái között, künn a kertjében állottuk körül koporsóját bucsúszóra. Öreg volt már nagyon, pályáját ő már egészen megfutotta, s mégis oly fájó volt megválni tőle; nem maradt itt szem szárazon. Mélyen megindító volt a sírnál az, mikor felhangzott a theologusok karának éneke: „Nincs már szivem félelmére, nézni sírom fenekére", s aztán a koporsó leereszkedett; Vámossy Mihály elment örökre erről a földről 85 esztendő után.

1827. szeptember 13-ikán született Máramarosszigeten. Középiskolai tanulmányait a máramarosszigeti református gimnáziumban és a debreceni főiskolában végezte. Épen debreceni tanulmányai végzésekor tört ki a szabadságharc. Lelkesen fogott fegyvert ő is hazájáért, s küzdött a küzdőkkel, hogy aztán a leveretés után bujdossék ő is a bujdosókkal. Később, az alkotmányos idők helyreálltakor, ha néha megnyilatkozott ezekről a szép időkről, sok megható apró részletet tudott elbeszélni annak a kornak örömeiről és szenvedéseiről.

1850—53-ig a budapesti Tudomány Egyetem hallgatója volt, ahol különösen történelmi és földrajzi studiumokkal foglalkozott. 1854-ben a Gönczy Pál nevelőintézetében nyert alkalmazást, de a tanítással nem most foglalkozik először, hiszen már több évig nevelősködött. 1859-ben választotta meg a budapesti református egyháztanács a főgimnáziumhoz tanárnak s ugyanebben az évben a cs. kir. helytartótanácstól megerősítést is nyert. A történelmet tanította a III—VIII. osztályokban. Eközben több apróbb közleménye jelent meg tudományos szaklapokban s 1860-ban a történelemtanitás segitségéül megírta és kiadta „Időszaki vezérfonal"-át. 1867-ben választották főgimnáziumunk igazgatójává s e tisztet nyugalomba vonulásáig viselte. 1871-ben az Orsz. Nőképzőegyesület iskolájában is tanári alkalmazást nyert, később pedig, nyugalomba vonulása után, ez intézetnek igazgatója volt.

Ugyancsak 1871-ben a pestmegyei református tanítóegyesületnek elnöke lett, 1886 óta pedig fővárosi bizottsági tag volt. Tagja volt az Orsz. Középiskolai Tanáregyesületnek, a földrajzi, történelmi, természettudományi társaságoknak és több más egyesületnek, a méhészegyesületben pedig az egyik elnöki tisztséget viselte. A nevelésügy szolgálatában szerzett érdemei elismeréséül a király a Fererc József-rend lovagjává nevezte ki.

1897. szeptember 1-én ment nyugalomba.

Méretekben, vonalakban szinte szédítően nagy az a pálya, amit megfutott. De minden emberi pályának értéket csak súlya, tartalma ad. Hosszú életet élni gazdagon, gondtalanul, vígan és tétlenül: lehet élvezetes is ideig-óráig, de hogy haszontalan és mindenesetre csömörrel végződő élet az ilyen, az feltétlenül bizonyos. Ám rövid is lehet az élet, de mégis lehet gazdag, századokra is nyomot hagyó, felségesen szép.

Jól esik, hogy Vámossy Mihályt mint a szép élet egyik példaképét láthatjuk magunk előtt. Összesen 52 esztendőt töltött a nevelés szolgálatában. Egy emberi életnek is elég. Negyvennyolc esztendeig szolgálta a budapesti református főgimnáziumot, s ez időből 30 évig volt ezen intézet igazgatója. Oly jól esik, hogy az ő személyében mintegy megmagasztosulva láttuk a nehéz, küzdelmes, de gyönyörű tanári pályát. Jól rácáfolt a felkapott példaszóra: „Quem dii oderunt, praeceptorem fecerunt..." Ő életével tett tanuságot róla, hogy a tanári pálya nem robot, hanem felséges hivatás. „Akiket az Úr elhivott, azokat meg is igazította s akiket megigazított, azokat meg is dicsőítette..."

Bizony nekünk, nevelésre hivatott embereknek, mindig eszünkbe juthat Vámossy Mihály, valahányszor türelmünket kell próbára tennünk. Ő 48 évig viselte a nehéz, de gyönyörűséges igát, s mikor 70 éves korában megvált intézetétől, frissen, ép lélekkel, egészséges szívvel, mosolyogva távozott innen. Nem fásult el, nem lett embergyűlölő. Harmónikus lélek volt s az is maradt.

Különösen három jellemvonás az, ami kínálkozva-kínálkozik ez alkalommal a felemlítésre, hogy hosszu, áldásos munkájának, sikerének titkát világosabban láthassuk.

Az első: puritán becsületessége, tiszta jelleme. Tulajdonképen természetes dolog s bizony abécéje minden családi, társadalmi és állami rendnek s előhaladásnak az emberek között a reájuk bízott dolgokban való hűség, tisztalelkűség, a magával az emberi élettel járó felelősségérzetből fakadó jóság. S mégis — bizony nem örvendetes dolog — mindig kalapot kell emelnünk s megkülönböztető tisztelettel kell megállanunk az igazi, a szó nemes értelmében vett karakterek előtt. Vámossy Mihály ilyen volt. Viselte ő is azokat a keserűségeket és örömeket, amelyek együtt járnak azzal a ténnyel, hogy az igazi karakteres ember jelleme szikla, amelybe a gonoszok beleütődnek, de a jók, a segítségre szorulók bizton kiköthetnek rajta.

A második jellemvonása: a fáradhatatlan munkásság. Óh nem a mindennapi kötelességek jól-rosszul való elvégzése, nem az órák kitöltése, hanem a lélek szerint való munka volt az ő eleme. Jól tudta, hogy ebben a földi életben alig van tisztább gyönyörűség és igazibb öröm, mint lelkiismeretünk megnyugtató szava kötelességeink hű és pontos teljesítése után. Ez a szó könnyen válhatik illuzóriussá és értéktelenné — legalább is egy darabig az életben — mert a lelkiismeret ideig-óráig elaltatható, s a kötelesség fogalma és jelentősége diszpozicionk és nevelésünk szerint igen tág; de ott, ahol a munkát lélek szerint végző ember lelkiismeretéről van szó, ott mélyértelmű és nagyjelentőségű. Vámossy Mihály igazi munkavezető volt, aki előljárt a sarjúrendek vágásában és nem diktálással és kaszafenegetés címén kivett pihenőkkel töltötte idejét. Sőt azon kivételesek közé tartozott, akik — ha kell — sokak munkáját egymaguk képesek végezni. Nemcsak ismerte, de végbe vitte az írás szavát: „Hordozzátok egymás terheit“...

A harmadik jellemvonása: a szeretet. Ismernie kellett Pál apostol szavait: „A szeretet hosszútűrő, kegyes; a szeretet nem

irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel, nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rójja fel a gonoszt; nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal, mindent elfedez, mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr; a szeretet soha el nem fogy." (I. Kor. XIII. 4—8.) Egész nemzedékek tesznek tanuságot jóságos, szerető szívéről. Tanuságot teszek róla, hogy évtizedek mulva, érettségi találkozóra összejött volt növendékeink mily megindítóan szép bizonyságot tudtak tenni egykori mesterük, vezetőjük szerető szívéről. A szeretet soha el nem fogy.

S ez az utolsó jellemvonása adta meg tulajdonképen számára a legnagyobb erősséget; páncélját, vértjét: a bölcseséget. Mi lett volna belőle, minden többi jellemvonásával, a bölcseség nélkül?! Nagy felelősséggel, küzdelmekkel s bizony sokszor nehéz harcokkal járó vezető állásában, amelyre az isteni gondviselés állította, mi lett volna belőle épen azokban a nehéz időkben, amelyekben ő szolgált?! Hogy hányszor kellett magát legyőznie, azt csak ő tudhatta, az Istenen kivül. De épen mert sokszor győzte le magát, nagy diadalokat nyert. Iskolánk születésétől kezdve egészen annak virágkora csúcspontjáig: nemcsak része volt a munkában, de vezetőszerep jutott osztályrészéül. S e munkában legnagyobb erőssége a bölcsesége volt.

E néhány szó, mely a szívből kivánkozott, nem külső dísz, pompa kedvéért mondatott el, hanem a tisztelet, hála és szeretet érzéséből fakadt. Legyen áldott Vámossy Mihály emlékezete.

*Ravasz Árpád.*

# Beszámoló az 1910-11. tanév folyama alatt Német- és Angolországban tett tanulmány-utamról.

(Felolvastam 1911. okt. 28-án az igazgatótanács és a tanárikar előtt.)

Nagytiszteletű Igazgatótanács és Tanárikar!

Midőn 1910. év agusztus havában a Nagyméltóságú V. és Közokt. ügyi Miniszter Úr 1500 korona egy évre szóló tanulmányi ösztöndíjat engedélyezett számomra, egyúttal kötelességemmé tette, hogy útam befejeztével tanúlmányaimról és szerzett tapasztalataimról a Tek. Tanárikar előtt jelentést tegyek, melyet azután a Mélt. Püspök Úr útján a Nagymélt. V. és Közokt. ügyi Miniszter Úr elé terjesszék be.

Mindenekelőtt köszönetet kell mondanom e helyen a Tek. Tanárikarnak és az igen tisztelt Igazgató Úrnak azért a szíves támogatásért és pártolásért, mellyel külföldi tartózkodásomban segítettek, a Nagytiszteletű Egyháztanácsnak, amiért az 1910/11. évre szabadságot adott, s a Nagymélt. V. és közokt. ügyi Miniszter Úrnak azért az igazán jelentős anyagi segítségért, amely nélkül alig lehetett volna útamat ennyire is eredményessé tennem.

Mint minden külföldre induló, én is dús programmal indultam útnak. Mindenekelőtt tiszta képet akartam alkotni a német- és angolországi iskolák berendezéséről. Tanulmányozni akartam különösen a földrajztanítás módjait. Angolországban, különösen Oxfordban élni akartam, ha lehet, az angol egyetemi hallgatónak életét. — Hallgatni akartam az oxfordi egyetemi előadásokat, s dolgozni valami önálló földrajzi kérdésen.

Emellett látni a művészet alkotásait, a múzeumok kincseit, az egyes országok csudás tájait, idegen népek életmódját, szokásait. Határtalan kíváncsisággal indultam el, s mint a legtöbb utazó, hoztam haza magammal egypár meg nem valósult reményt is, egy csomó töredékmunkát is, de azért talán egy-két tervet mégis sikerült beváltanom. Berlinben ért az első csalódás. Én azt reméltem, hogy ha jár is egy-két formasággal a dolog, mégis a Vallás és Közokt. ügyi Miniszter Úr ajánló levelével egy-két nap alatt megengedik, hogy a középiskolákban az órákra bejárhassak. De az ajánlólevél nem ért semmit. A konzulátus útján kellett hosszas és kellemetlen utánjárással engedélyt kapnom a porosz közokt. ügyi miniszteriumtól s akkor is az illető igazgatók kijelöltek számomra néhány földrajzórát, amelynek azt hiszem az én jelenlétem miatt meglehetősen más volt a képe, mint rendesen szokott lenni.

A Friedrichs-Gymnasiumban és a Friedrichs-Werderschen Oberrealschuleban látogattam órákat. Mindenekelőtt meglepett az a csend és fegyelem, amely szinte nyomasztó volt az én, magyar gyermekeknek szinte túlságos elevenségéhez szokott füleimnek. A szünetek alatt az elég tágas udvaron, mint valami taposó malomban körbejáró, halkan beszélgető 400—500 fiú látványa egy cseppet sem természetes, egy cseppet sem kellemesen ható. Két-három tanár mindig ott sétál közöttük az udvaron, de még arra sincs oka, hogy valakit meg kelljen szólítania.

Az intézetek, iskolaberendezések sem sokban különböznek a mienkétől. A tananyag beosztásában, s a tanítás módjaiban sincsenek nagy eltérések. Hiszen nem sértés, ha azt mondjuk, hogy mi meglehetősen átmásoltuk az ő gimnáziumaikat, erényeivel és hibáival együtt, s ha kevés a különbség, legalább az a vigasztalásunk, hogy másolni jól tudunk.

Nem lehet itt kiterjeszkednem tantervismertetésekre, amik úgyis különben közismertek, csak magáról a földrajz tanításáról annyit, hogy a tananyag terjedelme, elosztása meglehetősen ugyanaz lévén, mint nálunk, a tanítás nehézségei és hiányai is csaknem teljesen ugyanazok.

Az az örökös veszedelem, hogy a földrajz puszta nevek útálatos összehalmozásává válik. Az elvégzendő anyag óriási volta egész természetesen hozza magával a végtelen felületességet és kapkodást. S ez, higyjék meg nekem, nem az illető tanár hibája! Mikor a gimn. III. osztályában nálunk is két

világrésznek és amellett még a fizikai és csillagászati földrajznak óriási tömegét rója elénk a tanterv heti két órában, akkor nem lehet kétséges, hogy az eredmény igen silány lesz.

Láttam újra azt a nehézséget is, amit rövid négy éves tanításom alatt én is tapasztaltam ; az idegen városnevek helyes kiejtését illetőleg. Egy alkalommal nagy gyönyörűségemre is szolgált ez a dolog, mert legalább a mi tanulóink: „Beregsommezőkászony" vagy „Szentmártonkáta" nevét is ki tudják mondani egyszeri hallás után, addig fültanuja voltam, hogy az édes, zengő, német értelmű „Vorarlberg" névnek az egyik német tanuló ötször rugaszkodott neki, amíg ki tudta valahogy mondani.

Egyrészt a tanártól sem lehet kívánni, hogy minden európai nyelven tudja kiejteni ép csak a városok neveit; másrészt hiába is próbálna annak holmi térképek elején adott útbaigazításokkal utána betűzni. A nagy német térképek elején ott vannak a szabályok, hogy hogy ejtendők ki a magyar városnevek, de azért egy német sem tudja azokat úgy kimondani, hogy mi rögtön ráismerhessünk, s ha valaki valamelyik nép között élve, tanulta annak a nyelvét, emlékezhetik rá, hogy a városnevek kiejtését legtöbb esetben ép úgy meg kellett tanulnia, mintha egy teljesen idegen szó lett volna, nem is szólva olyan nevekről, mint Leicester, amelyet a középiskolai tankönyvek is a legtöbbször „olv. Leicseszter" jelzéssel látnak el, pedig minden angol Lesiternek mondja.

Igen veszedelmes kínzásnak tartom magam részéről az idegen helyneveknek rossz idegenséggel való kimondatását, aminek eredménye, hogy a tanuló az illető város nevét azután se leírni, se kimondani pontosan nem tudja.

A tanítást a német tanár urak úgy vezették udvariasságból, hogy Magyarországról is szó essék, ami azután újból alkalmat adott, hogy láthassam azt, hogy mennyire felületesek, habár, mint mondtam, nem a saját hibájokból kizárólag. Arról, hogy a magyarság, mint népfaj, mily különleges faji ellentétekkel áll itten ékként a germán és szláv tömegek között, ami a németek számára elsősorban érdekes és fontos földrajzi kérdés volna, s amiről magok a tanárok jól voltak tájékozódva, a tanulóktól nem hallottam semmit, hanem arról igen, hogy I. Ferencz József mikor járt Berlinben, hogy néz ki? s hogy Magyarország legfontosabb városa: Tokaj (sic!), hogy miről olyan híres, azt a fiú elfelejtette s hogy a Tiszának $^2/_3$-a víz, $^1/_3$-a hal, arról hallottam.

Már szinte vártam, hogy valamelyik apró germán végső csemegének elmondja a „villogó gatiát"-t és a „fokoscht", de ahogy Madách mondja: „A nyakazás ezúttal elmaradt."

A tanulók bennt az osztályokban is rendesen viselkedtek s figyeltek is, amiben azonban jó része volt annak is, hogy ismeretlen idegen volt a tanteremben, mert maga a feleltetést követő magyarázat legtöbbször monoton adathalmaz s szellemtelen, unalmas dolog volt.

Látogatásaim a német középiskolákban bizonyossá tettek abban, hogy a földrajztanítás ilyen tananyagelosztással s ennyi óraszámmal lehetetlenség. A németek minden alaposságа és tanárjaik minden képzettsége se menti meg őket ugyanazoktól a leküzdhetetlen akadályoktól, amelyekbe ugyanazon rendszer és tananyagelosztás mellett mi is beleütközünk. Mielőtt külföldre mentem, foglalkoztam azokkal a tantervjavaslatokkal, amelyek a földrajz tanítását is érintették.

Magyarországon 1867. óta több mint két ízben változtatták a földrajzóra számát, s ezek közül a Trefort Ágoston-féle tantervjavaslatban (1874) mind a nyolc osztályban heti 2 óra volt a földrajzra szánva s elődei közül br. Eötvös József, aki már látta azt a kapcsolatot, amely a földrajzi tényezők irányította gazdasági viszonyok és bármely társadalom között fennáll, szintén sokkal hatalmasabb tért igyekezett biztosítani a földrajz számára a középiskolákban, mint ma van, s hogy miért nem váltak be ezek a tervek, arról sok mindent lehetne beszélni; — az bizonyos, hogy a földrajztanítás mai formája és korlátai nem megfelelők!

Amig a porosz közoktatásügyi miniszter engedélye visszajött, Berlin múzeumait jártam be; a város látnivalóit, körített csúnya császárszobrait és csodaszép parkjait sorra vettem. Bámultam azt a rendet és tisztaságot, amiben Berlin tagadhatatlanul az első a világon; találkoztam sok példájával a német becsületességnek s kedélyességnek; olvastam mindenféle pártállású német lapokat, hogy fogalmam legyen arról a pártelkülönülések dacára is meglevő összetartásról, tisztességes munkáról, kitartásról s egyenesen és feltartóztathatlanul előretörő, egységes politikáról, amelyik ép most viszi előre a nagy német nemzetet minden vonalon.

Egy-egy újság egy-egy óriási csoport gondolkodása és sok különböző pártállású újság olvasása szerintem van olyan értékü, mint egy korrajz.

A miniszteri engedély késését felhasználtam arra is, hogy egy kis kirándulást tegyek Észak-Németországba és Dániába.

A következő útvonalat követtem: Swinemünde (Heringsdorf, Ahlbach), Stralsund, Rügen szigetén: Dubbeworth, Sassnitz és a Stubenkammer, azután hajóval át Trelleborgba (Svédország), Malmö, Kopenhága (Dánia), onnan négy nap mulva Kielbe, Hamburgba s újabb három nap mulva vissza Berlinbe.

Nincs itt idő hozzá, hogy mindenre kiterjeszkedjem. Erről a gyönyörű kis kéthetes körutazásról is csak mint a legszebb részeket említhetem meg Stralsundnak, ennek a régi Hansastadtnak ősrégi, gothikus téglatemplomait. Hányszor eszembejutott ottan, hogy a nagy alföld kőszegény vidékén is mennyire igaz és a talajban gyökerező lett volna a téglából építés művészete, s mennyire az lenne még ma is. De hát mi azért csak építjük tovább malterrel vakolt, gipszdíszes, követ-hazudó templomainkat és középületeinket.

Rügen szigetén Dubbeworth község mellett a Hünengrabot kerestem fel. A lassan emelkedő domb tetején rakott kerek halom ez Rendkivül hasonlít a mi vidékeink halomváraihoz és kunhalmaihoz, s eredete ennek a népvándorlás korába visz vissza. Nem igen magasabb tíz méternél, de a tetejéről pompás körpanorámája nyilik Rügen belsejének. Gyönyörű őszi nap volt, s amint végig dültem ennek az ősi sírnak a tetején, ha nem csillogott volna Bergen felől a tenger szikrázó fehérségével, azt hihettem volna, hogy a Muhi-pusztai nagy halomról nézem a magyar síkot.

Kopenhágába főleg a Thorwaldsen szobraiért és a Jakobsen sörgyáros által alapított Ny Carlsberg Glypthoteka kedvéért mentem el.

Hamburgban a kikötő berendezésére voltam kiváncsi. Megnéztem a kilométerekre húzódó négyemeletes raktárhelyiségek sorait; a rakpatra kifutó sinhálózatok között botorkálva, nem egyszer féltettem a fejemet a fel-lejáró óriási láncoktól, csigáktól. Kimentem az amerikai gőzösök indulási helyéhez is, s ott a kerítésekre, ajtókra, hová sok-sok girbe-gurba írásos magyar nevet találtam felírva.

Hányan írták fel nevüket ilyenféle illusztris vendégkönyvre! Több ott a magyar, mint bármi más nyelvű nép felírása!

Kellene a kivándorlási társaságoknál egy-egy vendégkönyvet tartani, hogy írják bele az eltávozók, hogy miért is mentek

el. Hátha így világosodnék egy kissé ennek az új népvándorlásnak a köde?

Én azt hiszem, hogy a legtöbb bujdosó magyar ma is azt a csodaszarvast hajszolja, amelyik a Maeotisz ingoványaiban már egyszer rászedett bennünket, s amelyik ma már nagyon is hasonlít kedves rokonához, az arany borjúhoz.

Egy kis gőzössel külön is bejártam a kikötőt. Több helyütt már egyszer beépített s lakott városrészeket bontottak itt le, hogy növeljék a viz birodalmát. A Chicago nevű oceánjárót is megmutogatták töviről-hegyire, s most már sejtem, mennyi kínlódást és nélkülözést jelent az a fedélköz, ha csak 7 napig tart is az út.

Visszatérve október 6-án, végeztem el a már említett iskolalátogatásokat. Azután október 31-én újból útrakeltem Anglia felé.

Ezen az úton a következő főbb állomásaim voltak: Amsterdam, Monnikendam, Edam; kirándulás a Zuider-tó Marken nevű halász-szigetére, Haarlem, Haag; Bruxelles, Brugge, Ostende, Dower, London.

Mindenik helyhez egy csomó emlék s egy csomó tanulság fűződik. A csodás szorgalmú csinos, tiszta hollandi nép falucskái a valóságban, Hollandia világhírű képtáraiban pedig a hollandi ég, levegő és tájképek a legkitünőbb hollandi művészek szemén át nézve oly szeretettel és tisztelettel töltöttek el ez iránt a kis ország iránt, ami nem fog elveszni soha.

Megnéztem a híres tengerparti gátakat, amiről a hollandiak büszkén mondják, hogy: „Isten teremtette a tengert, de a gátakat mi építettük!“

Csodáltam Rembrandt, Franz Hals, Ruisdaël, Van Ostade s a többi festőóriások remekeit. Amsterdamban a festői csatornák mellett elbolyongva eljutottam a legnagyobbnak: Rembrandtnak lakóházához, a Ghettoban. Az ott lakó nép ma is az, melyből valaha Rembrandt vette modelljeit hosszú szakállú véneihez, bibliai jeleneteihez; s talán ezekben a szűk utcákban, a ködös hollandi levegőn átszűrődő napsugaraknak is van abban valami része, hogy ép Rembrandt lett a chiaroscuro mestere.

Marken szigetén láttam a már csak kevés helyen látható igazi, pompás, festői holland népviseletet is. A klompeneknek hívott facipőket, amelyeket lerugnak tulajdonosaik a lábaikról, mikor bemennek a szobájukba, s amelyek így a ház ajtaja előtt elárulják, hogy hányan vannak odabennt. Szép fehér főkötős

hollandi lányokat, bő-bugyogós halásznépeket. Igy november elején már hazamentek a túristák s a városokba húzódtak az itt nyaranta százával dolgozó festők, s az apró iskolásgyermekek úgy bámultak rám, mint nálunk egy vándorútról lekésett, magános fecskére szokás.

Fájt elhagynom Hollandiát, de már hajtott a hideg is, mert sokat dideregtem a hollandiai vendéglők kályhanélküli vendégszobáiban.

Bruxellesbe tértem át, hol ép aznap zárták be a világkiállítást. A bruxellesi pompás, régi főtér, az óriási palais de Justice, s Meunier remek szobrai, amik első pillanatra is eszembe jutnak róla. Még egy napot Brüggeban, ebben a félig-meddig angol kolóniában éltem, ahová az angol főúri családok tékozló, vagy a családra szégyent hozó fiaikat szokták küldeni megjavulás vagy internálás végett. Azután Ostende- és Doweren át haladva november 9-én megérkeztem Londonba.

December 10-éig maradtam itten s az angol nyelvre vetettem magamat, amelynek nehézségeit otthon bizony kissé lebecsültem. A boardinghouse-ban kerestem az érintkezést, akivel csak lehetett; törtem a nyelvet, hogy még a komoly angolok is el-elmosolyodtak rajta. Közben pedig agyonfárasztottam magamat ennek a nagyságával, forgalmával, méreteivel egyaránt nyomasztó város látnivalóinak felkeresésével.

Nem sorolhatom itt fel mindazt a sok látnivalót, amit az utazó elé ró a Baedecker és az a kötelesség, ami az embert beszélni kényszeríti, ha ugyanott járt emberekkel kerül össze. De két érdekesebb s a Baedeckerben fel nem említett látnivalóban is volt részem. Az egyik a suffragette-k (választójogot követelő nők) mozgalma, amely ép akkor, hogy úgy mondjam, dühöngött javában s amelyről az e kérdés tanulmányozására kiküldött Miss Ella Anker ujságírónő ismerősöm révén pontosan értesültem, amelynek főjelenetét, — ennek eredménye lett, hogy 104 úri nőt, köztök a Lord-Mayor feleségét is hosszabb-rövidebb időre elzárták, — magam láttam a Westminster előtt.

A másik, melyre szintén egy véletlen ismerősöm révén jutottam el, egynehány spiritiszta ülés, amit azért kell megemlítenem, mert ez a szinte szektaszerűleg szervezkedő hívősereg óriásilag szaporodik a józan angolok között s vezetői közt kiváló tudósok is szerepelnek, mint pl. Sir Oliver Lodge, a khémiának

tanára a birminghami egyetemen (a thallium felfedezője) és Sir William Crooket.

Mivel egy hónap elteltével valamennyire megerősödtem az angol társalgásban, december 10-én Oxfordba mentem, hogy ott azután az egyetemen hozzálássak földrajzi tanulmányaimhoz.

Itt tartom helyén valónak, hogy kifejezzem mély hálámat Lóczy Lajos professzor úr iránt, akinek ajánlása biztosította részemre a különböző szakembereknek pártfogását. Prof. Sollas, Balfour, Herbertson oxfordi egyetemi tanárok mind a leglekötelezőbb szívességgel fogadtak, elláttak tanácscsal, segítséggel, többször meghivtak magukhoz, vagy pedig egy-egy kollegiumba, melynek ősi, hagyományos szokásait így valamennyire megismerhettem. Segítségük nélkül igazán bajos lett volna megmozdulnom is.

Stein Aurél, híres Ázsia-kutató hazánkfia is ott volt ép Oxfordban, gyűjteséit és munkáit rendezni s az ő szíves fogadása s későbbi, barátságos biztatása, támogatása nagyon hasznos volt nekem s sokszor, ha kissé erősebben éreztem az idegen környezet esetleges kellemetlenségeit, nagyon vigasztaló is volt.

Az oxfordi egyetem földrajzi iskolájába iratkoztam be s Herbertson professzornak előadásait hallgattam két term-en keresztül.

Legfontosabb volt köztök a „Natural Regions", a természetes földrajzi egységek tárgyalása anthropogeographiai alapon, tehát az emberre vonatkoztatva. Olyan felfogással és olyan iránnyal, amelyet a pesti egyetemen nem hallhattam, amelyet egyes tudományos munkák alapján ismertem ugyan, de teljesen összefoglaló előadásban még nem.

Emellett a világhirű Bodleiau könyvtárban, továbbá a földrajzi intézet könyvtárában is olvasgattam Professor Herbertson útmutatásai szerint, majd egy önálló dolgozatomhoz kezdtem gyűjteni az adatokat, s ez a munka: „Ausztrália népesedésének fejlődése az utolsó 40 év alatt."

Miután Oxfordban nem tudtam megkapni az összes szükséges statisztikai adatokat, három izben mentem vissza Londonba, először két hétre, majd két izben négy-négy napra. Londonban a Royal Colonial Library-ben és a Royal Geographical Libraryban dolgoztam. Az előző óriási club, utóbbi pedig az angol királyi földrajzi társaság intézete.

A munkám készítése közben folytonosan megbeszéltem a munka menetét a professzorral, aki távozáskor adott soraiban megemlíti, hogy ennek a munkámnak angol fordítását az „Oxford Memorial Almanach"-ban szeretné közzétenni — sajnos, eddigi körülményeim megakadályoztak abban, hogy a munka befejezésére komolyan gondolhassak, jóllehet az anyag nagy része már együtt van.

Résztvettem az egyetem földrajzi osztályának több kirándulásán is, továbbá a szemináriumi előadásokat is hallgattam, melyeket az egyetemi hallgatók tartottak. Különösen érdekes, hogy minden szemináriumi óra bevezetése az, hogy egyik vagy másik hallgató (s ez a feladat sorra megy), elemzi az azon heti meteorologiai adatokat, melyeknek Oxfordra vonatkozó részeit az intézeti műszerekről leolvasni és egybeállítani az ő kötelessége. Ez mindenesetre igen jó praxis a meteorologiai műszerekkel bánni tudáshoz, amellett érdekes tudományos feladat, mihelyt a távirati jelentések által nyujtott európai meteorologiai változásokat figyelik meg. Az ilyen gyakorlati órákon is egy-egy hallgató az általa választott théma feldolgozását adja (legtöbbször növényföldrajzi, vagy anthropogeographiai tétel), melyet azután a többiek birálnak s végül a professzor mondja meg a véleményét.

Érdekesebb előadások közül, amelyekben itt részem volt, megemlíthetem még Professor David-nak (Shachletonnak, a délsark-kutatónak a társa) érdekes előadását a híres délsarki expeditióról, továbbá az egyik tanulmányi kiránduláson a londoni régi Crosby Hall-ban Professor Geddes által tartott előadást és magyarázatokat a városépítés művészetéről. Ami szabad időm maradt, azt elfoglalták Oxford látnivalói, amelyekben egy angol város, de talán a világon egy város sem dicsekedhetik annyival és oly sok széppel. Az a hatalmas történelmi mult, amely egy-egy kollegium pompás tornyáról ránk tekint, amelyik beszél hozzánk a harangok zúgásában, sőt amelyik a diákok és tanárok ruházatában is visszatükröződik, oly csodás varázsú, hogy talán még egy „amerikai" is megilletődik tőle.

Melyik városnak vannak Oxfordéhoz hasonló erejű hagyományai?

A Christ-church-college tornyában, a Tom-towerben a nagy harang, a „big Tom" minden este 9 óra után 101-et kondul. Kétszázhúsz év óta minden este . . .

Mert a Christ-church-college tagjainak száma 101 volt az alapítás évében. (Egyetlen-egyszer nem szólt, amikor a diákok a tréfa kedvéért elvágták a nagy harang kötelét.)

A St. Johns college kertjében minden csütörtökön délután kivonul egy 16-tagú társaság. Fiatal kollegisták, zöld dresszben, íjjakkal. Célba lőnek. Ennek a társaságnak minden évben csak 16 tagja lehet, s így egyike a legexclusivabb cluboknak. Ezt a clubot valamelyik angol király alapította úgy 300 éve.

Este 10 óra után egy egyetemi tanár, hivatalos köpenyében járja be az utcákat. Ő a „proctor" s utána két egyetemi szolga: a „bulldogok" (az egyetem jargonjában). Ha valamelyik kollegista engedély nélkül kinnt van, a proctor elcsipi s másnap büntetik az ipsét. Ha el akarna szaladni, arra való a két „bulldog", hogy utólérje és elcsípje. Egyik este engem is kollegistának nézett egy házaspár s a férfi bizalmasan megrántotta a köpenyegemet: „Vigyázzon, ott jön a proctor!" Úgy látszik, szerette volna bemutatni a feleségének, hogy hogy kergetik a bulldogok a diákot.

És ezernyi ilyen komoly és tréfás vonás, ami száll nemzedékről-nemzedékre, s amelyiknek oroszlánrésze van abban, hogy az Oxfordban nevelkedett ember, az: „Oxfordman" tipusa ismert és megismerhető, amerre csak az angol nyelvet beszélik; és „Oxfordman"-nek lenni legalább is van annyi értékü s jelent annyit, mint egy olyan régi nemesi családból származni, amelyik már sok értékes és szellemes embert nyujtott a társadalomnak.

Míg a kollegiumok életét valamennyire megismerhettem, addig magukkal az angol kollegistákkal megismerkedni igen nehezen ment; s olyannak, aki nem tagja valamelyik kollegiumnak, mindenképen nehéz is ez a dolog! Én őszintén sajnáltam, hogy ez így van.

Szerettem volna hallani, hogy ők hogy vélekednek a kollegiumokról, mint nevelő és tanító intézetekről? Szerencsére azonban egy-kettőt mégis megismertem közülök, s amellett az egyetemi tanárokkal beszélgetve is hallottam egyet-mást. Nem említve, hogy kötelességemnek tartottam addig is egypár, a kollegiumokról szóló s részint a nevelés-tanítási problémákat tárgyaló könyv átolvasását.

Magyarul Felméri Lajos ismertette legjobban az angol közép és felső fokú oktatást. S bár az ő műve 1881-ben jelent meg, változás azóta inkább csak az intézetek pénzügyeit illető kérdésekben történt, mint a tulajdonképeni iskolázás terén.

Egy-egy kollegista felvételi vizsga alapján jut be a kollegiumba 16 - 17 éves korában; s minimális összeg, amelyből egy kollegiumban megélhet: 200 £ (körülbelől: 4600 K); a bekerülő fiúk tehát aránylag fiatalabbak, mint a mi egyetemi hallgatóink, s a nevelésükre fordított összeg oly óriási, melyet a mi tehetősebbjeink közül is kevés áldozna, de egyúttal megmagyarázhatja azt az aprólékos gondot, melyet az intézet mindegyik növendékére fordíthat.

Az egyetemen az előadások színvonala a fiúk fiatalabb korához s gyengébb készültségéhez igazodik s így elég alacsony. Az előadások és a tanulás jelentősége eltörpül Oxford igazi fontos nevelő munkássága: a testedzés mellett.

A sport minden faját látja az ember, bárhol és bármikor járjon Oxford partjai között. A Themzén repülnek a csolnakok, a nagy gyepeken rugják a footballt vagy a rugbyt. Kopog a kőkemény cricket labda az ütőn; amott lovaspóló játékhoz megy ki egy lovascsapat. S ez így megy minden délután.

Délelőtt az előadásokon, de délután a szabadban, a játéktereken vannak, ha izzón süt is a nap, vagy ha ködös, fogvacogtató idő járja is.

Két évig marad a kollegista a kollegiumban s azután, mint kinntlakó még egy-két évig, vagy ameddig akar, az egyetemen; s azután kezd a tulajdonképeni szakképzettségének gyakorlati megszerzéséhez a választott pályáján.

Hisz nálunk is meglehetősen így van. Az egyetemen átküzködjük az öt-hat évet s azután látunk hozzá, hogy megtanuljuk azt, amiből élünk. De hát törődik-e az egyetem avval, hogy ép és egészséges ember maradjon az illető, mikorra a gyakorlat terére lép?

A mi egyetemünk túlságosan önállóknak minősíti hallgatói testüket, s rabszolgákká teszi szellemüket illetőleg.

Az egyetemről kikerült angol fiú általános műveltsége meggyőződésem szerint alatta van a mi egyetemünkről képesítésekkel elbocsátottakénál. De sokszor megállított az a gondolat, hogy milyen értékű is hát ez a bizonyos általános műveltség?

Az angol középiskola iránt is érdeklődtem, s olvastam egy csomó német és angol szakmunkát erről a kérdésről is; de az iskolába bejutás még nehezebben ment, mint Németországban. Az oxfordi „High-college“ igazgatójának bebocsátást kérő levelemre írt tagadó válaszát ép két hónappal a levelem feladta után

kaptam meg, mikor már szeretett hazámban dicsértem az Urat. Az Oxford közelében levő Bradley-college igazgatója, dr. Field azonban igen szíves hangon hívott meg, hogy intézetét meglátogassam.

Pompás, óriási park közepén vannak ennek az aránylag új, de máris nagyon híres középiskolának a pavillonjai. A pompás gyeptérségeken ép katonai gyakorlatot tartott egy csoport fiú; távolabb rajtok különböző pályákon folyt a játék mindenféle fajtája.

Pompás rend, tisztaság és ízlés mindenütt. Szinte hangsúlyoznom kell ezt az utóbbit: az ízlést, mert némelyik nyilvános intézményünkben már mi is eljutottunk odáig, hogy rend és tisztaság legyen, de jó ízlésre vajmi ritkán akadhatunk.

Az igen jó ebéd után, amelyet a fiúkkal együtt óriási gothikus ebédlőben rövid ima után költöttünk el, az igazgató egész délután kalauzolt és csodás buzgósággal mutogatta sorra a pavillonokat, tantermeiket, konyhájukat, gazdasági felszereléseiket, tornatermüket, és legtöbbször üresen álló iskolai kórházukat is.

Be akartam menni valamelyik földrajzórára is, mire az igazgató mosolyogva megjegyezte: „Igen sajnálom, de ebben a „term"-ben nem tanítunk földrajzot!"

Egy kicsit leesett az állam a csodálkozástól. Ők csak úgy: „egy időszakon át nem tanítanak földrajzot!" Istenem, mi lesz ezeknek a szegény fiúknak az általános műveltségével? Most ők földrajzilag mind általánosan müveletlenek fognak maradni?!...

Azután egy tornaterembe mentünk be. Egy fiú magánosan ütöget verővel egy labdát a falon levő fehér vonal fölé. Megkérdeztük, miért nincs a többi játszókkal?

„Beteg voltam és még nem szabad kint játszanom, hanem azalatt idebent kell tornásznom."

Tessék meggondolni, milyen gondoskodást jelent az, mikor egyetlen, még nem teljesen egészséges gyermek számára külön, enyhébb feladatot rendel a tanára! Tessék meggondolni, lehető volna-e ez nálunk, ahol 55 tanulót is felvesznek egy osztályba?!

Tovább mentünk; egy khémiai laboratoriumban dolgozott 6—7 fiú egy tanár vezetése mellett. Ismét egy másik teremben három fiúval egy vívómester foglalkozott.

Kérdeztem dr. Field-et, hogy van-e a fiúknak sok szabadidejük?

„Pihenő idejük van, amikor alusznak; s amikor játszanak, azalatt felfrissülnek a szellemi munkához, a szellemi munka pedig kedvet csinál újra a játékhoz. Különben a traditionális sportszeretet s a játékban, athletikában szerezhető hirnév, legyen bár az az iskolán belőli, elég ösztönző ahhoz, hogy még a leggyengébb is örömmel siessen a különben kötelező játékokhoz."

„A mi elvünk egyébként az" — folytatta az igazgató — „s ez az, amiért mi nem is csinálunk valami nagy esetet abból, hogy pl. itt mi most egy időn át nem tanítunk földrajzot —, hogy a gyermek egész napon át el legyen foglalva reggeltől-estig, hogy teljesen kifáradva kerüljön ágyba, kifáradva rendszeres munkától, melyben egyképen dolgozik a test és az értelem. Maga az, hogy mely tárgyat tanítunk, nem is olyan fontos, csak elismert észt-fejlesztő és nevelőhatású legyen!"

A Rousseau-féle elv ez igen praktikus formában, átvive a gyakorlati térre. Engedni, hogy a tanuló maga válassza meg, hogy mivel szeret inkább foglalkozni, vagyis a mi általunk is sokat *hangoztatott* egyéni nevelésnek lehető tág teret engedni s azután rajta lenni magyarázattal, segítéssel, a tanár közvetlen s nem az osztály előtt, hivatalos formában adott buzditásával, hogy az egyéni munka sikeres legyen. Mindegy jóformán, mivel foglalkozik, csak foglalkozzék saját iniciativájából, de folytonosan s csak egy dolog, ami tiltott: semmittevéssel agyonütni az időt!

Természetesen, ennek a nevelésnek is megvannak a maga hátrányai. A külföldet járt angolok is emlegetik, a német paedagogusok pedig hangosan hirdetik az angol iskola nagy hibáját: s ez épen a tantárgyak választásának nagy szabadsága; a latin és görög nyelv óriási túlsúlya, gyakran a legósdibb tanítási módszerekkel kapcsolatban; a játékra forditott túlsok idő s evvel természetesen a tudományos rész rövidsége és elégtelensége.

Bizonyos is vagyok benne, hogy az oberprimába járó német középiskolai tanuló sokkal több dologról hallott, többet tud, mint egy jeles, első éves Oxfordman. De viszont sohase felejtem el, mikor Oxfordból hazajövet a heidelbergi vár terrasszán megláttam a német studentek beteges arcát, vézna termetüket s összehasonlítottam velök képzeletben azt a szép, szálas, hatalmas vállú, egészséges angol ifjúságot, hogy keserűség fogott el, hogy mért ép a német iskolákat vettük mi mintául!

Bejártam azután Oxford pompás környékét is; felső és alsó Hinkseybe, hol valaha Ruskin rajzolgatott, hol talán nagyszerű

munkáihoz az első inspirációkat szerezte ; egy khinai barátommal, akit különben rábeszéltem, hogy Magyarországra is látogasson el s aki május elején iskolánkat is felkereste, Ouang-King-Ki úrral kirándultam Shakespeare szülőföldjére, Stratford on Avon-ba, továbbá Kenilworth várához, hol talán Sir Walter Scott szelleme mesél regét a suttogó szellő szavával.

Megismerkedtem mindenféle rendű, rangú és nemzetiségű emberekkel, ami bizonyára szintén hasznomra lesz, ha máshol nem, a földrajz tanításánál, ahol épen a népfajokról beszélni rendesen a legüresebb dolog szokott lenni, miután érdeklődést kelteni vele nagyon nehéz (európai fajokat értek itten), míg így sokszor személyes tapasztalatokra hivatkozhatom. S ez a sokféle néppel való ismerkedés szerintem jórészt hozzájárul az utazás kellemességeihez s ha átgondolom azt a hosszú sort, akikkel ismeretséget kötöttem, meg lehetek elégedve. Előnyömre volt ebben a tekintetben, hogy Londonba visszatérve májusban, a boarding-house tömve volt a koronázásra összegyült angol gyarmatlakókkal, akik szemben a londoni angollal, sokkal szivesebb, melegebb és közlékenyebb népek.

Hogy a nem angolok közt egész utamon talált nehány jobb ismerősömet említsem: ott volt a már említett khinai jó barátom; továbbá dr. Katsui Ennonje Kiotóból, Japánból; Mr. Puri Lahoréból, Indiából, aki szives volt bevezetni 3 hétre tagnak az Oxfordi egyetemi klubba (Oxford Union Society); Mr. Said Ben Bishara, Diarbeckből, Assiniából, akinek ott nehány éve két bátyját ölték meg a keresztyén mészárlásban; Melik Farzatanianz Beg, Tifliszből, a Kaukázusból való örmény; dr. Rafael Aya, spanyol orvos, Santafé de Bogotából, Columbiából és a többiek.

Május közepén hagytam el Oxfordot. Még pár napon át újra Londonban gyönyörködtem, hol már a koronázó angolok a vendéglőkben kezdték duplájára srófolni az árakat.

Kirándultam még Windsorba, a hires királyi várhoz, továbbá Greenwichbe, a csillagdát megtekinteni. Azután elbúcsuztam a Colonial Library derék könyvtárosától, aki néha-napján egész kémenyseprő lett a portól és piszoktól buzgó kiszolgálásomban, mikor az ócska és senki által nem bolygatott ausztráliai évkönyveket hordta elém ; s búcsút vettem Albiontól.

Legszebb pompájában volt a természet, igazi smaragdzöldek a gyepek, frissek a lombok ; s így maradt meg emlékezetemben Oxford is, régi repkénybefutotta tornyaival.

Antwerpen felé jöttem haza, s mit tagadjam, már siettem is. Egy év nagy idő, pláne ha az embernek nincs elég pénze. Rubensnek a képeit néztem meg Antwerpenben; azután átjöttem Kölnbe, hol természetesen a híres „Dom“ kedvéért megállottam egy napra. Bonnban ismét négy napig időztem, s egypár jó barátommal bejártam a Siebengebirge pompás várromjait; ellátogattunk Heisterbachba, ahol még állanak a régi zárda romjai. Drachenfels ormán, a Rajnavölgy legszebb kilátást nyujtó pontján ismét elgondolkoztam az óriási Németbirodalmon, melynek csodás szépségeit nem kell magyarázni megértő nemzetének, mint nálunk, hol jellemző az, hogy a tavalyi juniusban vágvölgyi tanulmányútunkban összejárt nyolc-tíz vár egyikén sem találtunk egy túristát vagy kirándulót sem!

A Rajna völgyén hajóztam azután végig. Coblenz és Bingenen át Heidelbergbe. Heidelberg! Mennyi varázsa van ennek a névnek! Hisz mi mind ismerjük a német diákéletet, s mindegyikünk érzi, hogy valami kimaradt az életből, mert Budapest ugyan olyanféle dolgot, amit diákéletnek lehetne nevezni, nem nyujt. Mert már talán sohasem is fog nyujtani.

Azután még Nürnbergben és Wienben állottam meg egy-egy napra, hogy lássam a híres középkori várost és felkeressem Dürer házát; s jun. 2-án már Pesten voltam ujra.

Ime, egy félórában egy év története.

Ne vegyék rossz néven e történet hibáit, nem merülhettem be részletekbe anélkül, hogy hosszadalmas ne legyek s így pedig igazán nem tökéletes a kép.

Ha valakinek kétsége lenne az iránt, hogy érdemes volt-e kimennem egyáltalán, ezennel szívesen meginvitálom, jöjjön be egypár földrajzórámra, mikor ép ezekről a vidékekről lesz szó, s igazat fog nekem adni, ha látja, hogy mi a különbség, mikor az ember látott dolgokról magyaráz, átélt élményeket mond el, vagy pedig ha csupán könyvek nyomán beszél.

*Dr. Kovács Dezső.*

# II. Adatok az 1911-1912-ik iskolai év történetéhez.

### A beiratások eredménye, a tanulók száma.

Az 1911—12-ik iskolai évre szóló beiratásokat már a mult iskolai évben, junius második felében és julius elején megkezdtük; a nyáron minden hét szombatján folytattuk és szeptember első hetében befejeztük. Ebben az iskolai évben még sokkal fokozottabb mértékben vették igénybe az előrelátó szülők az iskolai év végén kitűzött beiratási időt, s nagyrészben már jóelőre gondoskodtak gyermekeik helyének a jövő iskolai évre való biztosításáról, ami minden tekintetben helyes és előnyös eljárás, elsősorban pedig épen a szülők megnyugvása és a tanulók zavartalanabb nyári üdülése szempontjából.

Az iskolának is jobb így, mert a szeptember első napjaiban szokásos torlódás elkerülhető, s a beírás nyugodtabban, körültekintőbben végezhető. Ebben az évben, tekintettel a két negyedik osztályunk népes voltára s az újonnan jelentkezettek nagy számára, kénytelen volt a fentartó testület az V-ik párhuzamos osztályt is megnyitni s igy összesen 13 osztályunk volt. Beiratkozott az év folyamán 622 nyilvános és 34 magántanuló, összesen: 656. A megelőző évi létszámhoz viszonyítva az emelkedés 45 volt. Tanulóinknak osztályonként, vallás és lakóhely szerint stb. való megoszlásáról az Értesitő végén levő statisztika (XIII. fejezet) nyujt részletes felvilágositást.

## Halálesetek.

Ennek az esztendőnek is megvolt a gyásza. Az Értesitő I. fejezetében külön emlékezünk meg *Vámossy Mihályról*, intézetünk egykori nagyérdemű igazgatójáról, aki 1912. május 10-ikén meghalt. Temetésén, május 12-ikén, Leányfaluban a tanári kar testületileg vett részt, vitte el koporsójára koszorúját hálája, tisztelete és kegyelete jeléül; a főgimnázium tanári testülete és ifjúsága nevében az igazgató bucsúzott el tőle. Ugyancsak ebben az iskolai évben veszitettük el főgimnáziumunk igazgatótanácsának egyik rendkivül értékes, buzgó tagját, *dr. Vécsey Tamás* udvari tanácsos egyetemi tanárt, akinek temetésén 1912. április hó 16-ikán a tanári testület szintén résztvett, hálájának, tiszteletének és kegyeletének adván ezzel kifejezést. Egész munkás életében a tettek embere volt, s nemcsak érdeklődött egyházunk és gimnáziumunk minden ügye iránt, hanem azok intézésében és vezetésében becsülettel kivette munkás részét. Legyen áldott mindkettő emlékezete!

Tanulóink sorából ebben az iskolai esztendőben hármat szólított el a halál, mint a mult évben. *Horváth Béla* Ib. osztályú tanulónk 1911. november 30-ikán súlyos betegség után meghalt. *Anheim György* IVb. osztályú kedves növendékünket 1912. január 6-ikán hirtelenül, váratlanul veszitettük el egy alapjában könnyebb természetű operáció előtt bekövetkezett szívszélhüdés miatt. *Stark Sándor* IIIb. osztályú tanulónk 1912. február 13-ikán halt meg. Temetésükön tanáraik, tanulótársaik is megjelentek, hogy elbucsúzzanak a kedves halottaktól. Jőjjön vigasztalás az Úrtól a szülőknek, legyen csendes az ők nyugodalma, s áldott az emlékük!

## A tanári kar belső életéből és munkájából.

Tanári testületünkben személyi változás annyiban volt ebben az isk. évben, hogy a fentartó testület *ifj. Szalay Károly* okl. tanárt választotta meg helyettes tanárnak a meghirdetett latin-görög h.-tanári tanszékre; a külföldi tanulmányút céljából szabadságon levő *dr. Madai Gyula* rendes tanárt *dr. Pethő István* okl. tanár helyettesitette. Az ötödik osztály párhuzamosítása miatt szükségessé vált ebben az isk. évben még egy helyettes tanári állás; erre *Bánóczy Endre* okl. tanárt választotta meg a fentartó testület. Mindhárom ifjú tanár igazi lelkiismeretes buzgósággal végezte munkáját, s a fentartó testület elismerését érdemelte ki.

Örömmel említjük meg, hogy az egyháztanács 1911. december 19-ikén tartott ülésében *Fuxhoffer Dezsőt* a latin-görög tanszékre, *Böhm Gyulát* pedig a mennyiségtan-fizikai tanszékre, a tanári testület és igazgatótanács javaslatára, 1912. január 1-től kezdődőleg rendes tanárrá választotta, Böhm Gyulát a szükséges mértani rajzi órák ellátására is kötelezvén. Az 1912. április 22-ikén tartott egyháztanácsi gyülésen minkét uj rendes tanár letette a hivatalos esküt is. Úgy a tanári testület, mint az igazgatótanács és presbiterium szép reményeket fűz e két ifjú, már évek óta kiismert tanerő jövő munkásságához. Hisszük s bizton reméljük, hogy minden erejüket, egész munkás életüket intézetünknek szentelik s a tanítványaik, kartársaik és előljáróik részéről megszerzett és biztosított szeretetet, tiszteletet és elismerést nemcsak megtartják, hanem hovátovább erősítik. Igaz szívből, szeretettel köszöntjük őket e helyen is, és minden nemes munkájukra Istennek gazdag áldását kivánjuk!

*Dr. Madai Gyula* kartársunk, aki ezt az egész iskolai évet a budapesti református egyház és a magyar államkormány anyagi támogatásával külföldi tanulmányúton töltötte, a jövő isk. évben ujból megkezdi rendes munkáját. Bejárta — mondhatjuk — egész Nyugateurópát, leghuzamosabb időt töltvén Németországban és Franciaországban. Egész tanulmányútját becsületes komolysággal fogva föl, nagyon fáradságos, a testi és szellemi erőt egyaránt igénybevevő munkát végzett. A minden irányban széleskörű érdeklődés mellett természetesen legelső sorban a kulturális és szorosabban a nevelési, iskolázási szempontok vezették egész útjában. Útjától, melyről a jövő iskolai évben fog beszámolót tartani, sok jót remélünk.

Ezzel kapcsolatban mindjárt itt említjük meg fentartó testületünk azon nemes és nagylelkű intézkedését, amellyel lehetővé tette, hogy a jövő, 1912—13-ik iskolai évre két tanárunk mehet külföldi tanulmányútra: *Csűrös István* vallástanár, az internátus vezető tanára, és *dr. Barthos Kálmán,* a történelem és latin nyelv tanára. Csűrös különösen nehány jól vezetett, a követelményeknek mindenben megfelelő német és angol internátust óhajt meglátogatni, amellett, hogy általában ismeretei gazdagitására indul, Barthos pedig iskolák látogatásán kivül szaktanulmányai bővitését tűzte ki főfeladatául. Isten vezérelje mindkettőt, s hozza vissza ismét körünkbe!

Csűrös István munkakörét a jövő isk. évre a fentartó testület két részre osztva, az internátus vezetését *Samu János* tanárra és feleségére bízta, a vallásórák ellátására pedig a junius 13-ikán tartott egyháztanácsi gyülésen *ifj. Szabó Aladár* lelkészjelölt választatott meg h. tanárul az 1912--13-ik isk. évre. *Barthos* helyettesítésére *Bánóczy Endre* h. tanár választatott meg ugyancsak a junius 13-iki gyülésen.

Ez iskolai évben a tanárkar tartott 5 módszeres értekezletet az év elején, szeptember hó folyamán, a következő szakcsoportok szerint: 1. magyar nyelv és irodalom; 2. latin-görög; 3. görögpótló, történelem, német; 4. mennyiségtan, fizika, rajzoló mértan, bölcselet; 5. természetrajz-földrajz. Ezeken kivül tartottunk két közös módszeres konferenciát (a két félév elején), 2 osztály ellenőrző értekezletet, két osztályozó konferenciát és 16 tanári gyülést.

A tanári testület 1912. március 16-án *a vakok országos nevelőintézetébe tett tanulmányi kirándulást.* Ez az estéli órákig nyult látogatásunk felejthetetlenül kedves és sok tekintetben gondolatkeltően tanulságos volt mindnyájunka nézve. Sajnos, hogy a tanulóinkkal oda tervezett látogatásunknak és közös ünnepélyünknek teknikai akadályok miatt erről az iskolai évről el kellett maradnia. Ottani szíves előzékenységéért fogadja az igazgatóság ezen az úton is kifejezett hálás köszönetünket.

A tanári testületben súlyosabb természetű megbetegedés csak egy esetben fordult elő, *Szalay* Károly tanárnál, de egy fél évi szabadság után az ő egészsége is teljesen helyreállott s a jövő isk. évben újból megkezdi rendes munkáját. A Szalay Károly latín óráinak ellátásával Komáromy Mihály, görög óráinak megtartásával pedig Fuxhoffer Dezső és ifj. Szalay Károly tanárok bízattak meg. Egyébképen a szükséges kisebb helyettesítéseket mindig akadálytalanul végezhették a testület tagjai. Halász Zsiga tornatanárt kiküldött állami tornafelügyelői minőségében vidékre való utazása alkalmával Bede István tornatanár helyettesítette.

Gyakorlótanárjelöltünk ebben az iskolai évben három volt; *Benkő Gyula* természetrajz, földrajz szakon, Török Tivadar és Kovács Dezső tanárok mellett, *Tóth Géza* mennyiségtan-fizika szakon, Ábrahám István tanár mellett, *Szücs Dezső* történelem-földrajz szakon, Vass Tamás és Kovács Dezső tanár mellett. *Bede István* tanárjelölt, ki a játékdélutánokat vezette, bejárt a Fr. Kiss Károly mennyiségtani óráira.

*A főgimnáziumi igazgatótanácsban* levő igazgatótanácsos tanárok mandátuma lejárván, az 1912. január 17-én tartott tanári gyülésen

a tanári testület a következő tanárokat választotta meg az igazgatótanács tagjaivá 6 évre terjedő megbizatással: Csűrös István, Nyusztay Antal, Samu János, Varga Bálint dr. és Vass Tamás. Az egyháztanács a maga részéről a következőket küldte ki az igazgatótanácsba 6 évi megbízatással: dr. Kovácsy Sándor főgondnok, elnök; Petri Elek lelkész, alelnök; Ádám András, Ballagi Aladár dr., Darányi Gyula dr., Hegedüs István dr., Nagy Dezső műegyetemi tanár, K. Nagy Sándor, Szász Károly dr., Szilassy Aladár, Szőts Farkas dr., Végh József.

### A tanítás és nevelés menete, eredménye.

A rendes tanítást szeptember 7-én kezdtük meg s a Rendtartásunkban előírt szünetek leszámításával egészen az iskolai év végéig zavartalanul folytattuk. — Az egyes tanítási órák között levő szünetekben is megvolt tanulóink között a tanári felügyelet, ami nemcsak a rend megtartására nézve, hanem a tanulókkal való kölcsönös érintkezés szempontjából is igen hasznos.

*Az évvégi vizsgálatok* eddigi szokásos módja helyett az igazgatótanács, a tanári testület javaslatára, új rendet léptetett életbe ebben az iskolai évben. Május 30-tól június 7-ig megtartottuk az u. n. *kikérdező vizsgálatokat,* amelyeken valamennyi elégtelen, vagy kétes osztályzatú tanuló alaposan kikérdeztetett az igazgató és két szaktanár jelenlétében. Így ezzel az intézkedéssel elértük azt, hogy egyfelől módot adunk minden tanulónak arra, hogy az egyes tárgyakban szerzett ismereteiről tanuságot tehessen, másfelől biztosítjuk azt, hogy a tanárok részéről való elfogultságnak, vagy méltánytalanságnak még legkisebb gyanuja se férhessen a szülők szívébe, az évvégi vizsgálatokat pedig — ahol a szülők is megjelennek — megszabadítjuk kinos és unalmas voltuktól, ahol eddig csak kétes és elégtelen tanulók gyarló feleleteiből tájékozódhatván nyilvános bemutatás alkalmával az iskola igazi munkájáról, ugyancsak furcsa benyomásokkal távozhattak onnan. Most pedig, e kikérdező vizsgálatok megtartatván a rendes tanítási órák keretében, a tanulókat sem tesszük ki felesleges izgalmaknak, az évvégi vizsgálatok pedig teljesen *díszvizsgálatok* maradnak, amelyeken az egyes tanárok tiszta képet adhatnak egész évi munkájuk eredményéről és eljárási módszerükről.

Növendékeink *tanulásbeli előmenetelét* illetőleg örömmel mondhatjuk, hogy az eredmény nemcsak kielégítő, hanem minden

tekintetben megnyugtató. Azzal a bajjal, — amely különben országos jellegű — hogy az igen tisztelt szülők közül némelyek a középiskolába egyáltalán nem való gyermekeik tovább taníttatását erőszakolják, sajnos, mi is küzdünk, és pedig nem egyszer: nehezen. De ettől eltekintve, tanulóanyagunk általában jónak mondható, sőt az átlagon határozottan felül áll. Az első félévi eredmény elbirálásakor legjobbnak bizonyult a VIII. osztály. Ebben az évben ez volt a Rákóczizászlónak tulajdonosa, az ú. n. „zászlóvédő osztály."

Ezenkivül az intézetben legjobbnak mutatkozott a VII. osztály. Igen szép, dicséretes munkásságot fejtett ki a IIb. osztály; előmenetelében nagy haladást mutatott és szorgalmasan dolgozott a IIIa. osztály, úgyszintén a IVa., IIIb., IIa., VI. osztály és a két első osztály. Ez utóbbiaknak még nagy nehézségekkel kellett küzdeniök, de már az év vége felé igen sokan szépen megmutatták, hogy emberül meg tudják állani helyüket. A becsületes, szorgalmas munka mindig mindenütt megtalálja jutalmát, ha ez a jutalom nem is mindig kézzelfogható.

*A rendkivüi tárgyak* tanulása is szép eredménynyel haladt. Kár, hogy némelyik tárgyra, pl. a francia nyelvre aránylag igen kevés tanuló iratkozott be. Szeretjük hinni, hogy tanulóink komolyabb, törekvőbb része minden alkalmat megragad, hogy magát tovább képezhesse. *Francia nyelvre* ez évben 12 tanulónk iratkozott be az iskolai tanfolyamra. Ezek közül 7 kezdő, 5 haladó. *Művészeti rajzot* 42 tanuló tanult; ezek közül 15 kezdő, 27 haladó. *Gyorsírást* 72 tanuló tanult, ezek közül 56 kezdő, a többi haladó. *A katonai fegyvergyakorlatban és céllövésben* résztvett 105 tanuló. *Vívást* tanult 50 tanuló.

Itt említjük meg, hogy ifjúságunk, *Szekeres* Albert tanár úr vezetése mellett, rendkivül kedves, gazdag, igazán érdemes *rajzkiállítást* rendezett junius 1-től junius 22-ig. Úgy a szülők, mint az iskolafentartó testület tagjai közül igen sokan látogatták meg a kiállítást s elismerésüknek adtak kifejezést. Itt a siker érdeme, lelkes ifjúságunkon kivül, legelső sorban Szekeres Albert tanáré, aki nagy szeretettel s a tőle már megszokott buzgalommal irányította az egészet s nevelte a tanítványokat. A rendkivüli tárgyakról egyébképen külön rovatunk van (l. V. fejezet).

Ifjúsági egyesületeink munkásságát Értesitőnk VIII. fejezete tünteti föl. Szép, derekas, a mult évinél is sikeresebb munkát fejtett ki az ifjúsági *önképzőkör* Samu János tanárelnök odaadó,

buzgó vezetése mellett. Igen szépen munkálkodott a konfirmált ifjak egylete is, valamint a segélyegyesület s az ifjúsági énekkar is.

*A valásos nevelésre* intézetünk nagy gondot igyekszik fordítani. Protestáns tanulóink közül kisebbek és nagyobbak külön-külön csoportokban részesültek oktatásban, lelki gondozásban a vasárnapi iskolában, istentiszteleteken. Ebben az évben is nagy segítségére voltak a vallástanárnak a kisebbekkel való foglalkozásban a konfirmált ifjak egyletének megbizhatóbb, nagyobb tanulói. Kivánatos, és igazi áldással járó dolog, ha a szülők minél nagyobb számban s minél pontosabban küldik el gyermekeiket ezekbe a a vasárnapi iskolákba, mert a mindennapi élet minden szónál ékesebben bizonyitja, hogy a lelki élet nevelésének elhanyagolása mekkora bajokat von maga után minden téren.

Református növendékeink közül, 1912. május 16-ikán, áldozó csütörtökön, 33 tanuló konfirmáltatott és vette fel az úrvacsorát.

Római katholikus növendékeink az intézetben nyertek oktatást az illető hitoktató úrtól a délutáni órákban. A többi felekezetűek hitoktatásának ez iskolai évben saját helyiségeikben gondoskodtak az illető felekezetek.

*A testi nevelésről* a VI. fejezetünk számoi be. Úgy a rendes tornaórákat, mint a játékdélutánokat nagy örömmel látogatták tanulóink, s igen szép eredménnyel vettek részt a sportestélyeken, versenyeken. A céllövő-verseny ez év május 11-ikén volt Pusztaszentlörincen. E versenyen 3 tanulónk nyert ezüst érmet, 8 tanuló bronzérmet. Ezenkívül többen vittek díjakat. A 3-ik díjat is iskolánk egyik növendéke (Tárczy Árpád VII. o. t.) vitte el. A katonai rendgyakorlatokban és a céllövésben *Pogány Géza* százados úr felügyelete alatt *Czeittler* főhadnagy úr odaadó buzgósággal, meleg szeretettel és nagy paedagogiai tapintattal vezette és oktatta növendékeinket.

*Tanulmányi kirándulást* több alkalommal rendeztünk.

A mult iskolaév végén a vizsgálatok után jól sikerült és eredményekben gazdag tanulmányi kirándulást tett 22 tanulónk 4 tanár kiséretében. (Dr. Varga Bálint, Böhm Gyula, Cseke Domokos, Fuxhoffer Dezső.) A kirándulást Fuxhoffer Dezső tanár vezette. A programm a következő volt: Zsolna, Csorbaitó, Tátra-Füred (Lengyel nyereg—Kis-Viszoka, Tarpataki vizesés—Öttó) Tátra-Lomnic, Barlangliget (Bélai cseppkőbarlang) Poprád, Dobsinai jégbarlang, Sztracenai völgy, Késmárk, Lőcse, Kassa, Miskolc, Diósgyór (Vasgyár,

Hámori tó.) Tanulóink ismeretköre e kirándulás révén megbecsülhetetlen mértékben gazdagodott. A mult emlékei mellett ott látták a haladó Magyarország nagyszabású intézményeit. A hatalmas zsolnai posztógyár, a méreteiben és termelési eredményeiben szokatlan nagyarányú diósgyőri állami vasgyár, a pompásan berendezett tátrai üdülőhelyek erős bizalmat és reményt öntöttek tanulóink lelkébe a nemzeti haladás iránt.

Megtekintettük a kassai javítóintézetet is.

Tanulóink megilletődve és mély érdeklődéssel szemlélték az intézet áldásthozó, nehéz munkáját.

A kirándulás vezetője kiváló gondot fordított arra, hogy a tanulók fővonásokban megismerhessék a diósgyőri vasgyár szociális intézményeit, mellyel nagyon sok tekintetben példa gyanánt szolgálhatnak.

A kirándulás a legnagyobb rendben folyt le. A költség fejenként 80 korona volt. A kellemes emlékű 10 napon szerzett benyomásokról Bakonyi György VIII., Melly Géza VIII., és Wittrich Antal VI. o. tanulók számoltak be március havában tartott 120 vetített képpel élénkített ügyes előadásukban.

A jelen iskolai évben 12 tanuló 3 tanár kiséretében junius 24-én indul Erdélybe.

A főbb útvonal ez: Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Borszék, Brassó, Tusnád és vidéke, Segesvár, Arad. A kirándulás 12 napra terjed. Részvételi díja: 90 korona.

A kirándulás vezetője ez évben is Fuxhoffer Dezső tanár.

E nagyobb kirándulásunkon kivül még az őszi szünidő alkalmával 30 növendékünk, az internátus növendékei, 3 tanár vezetése mellett 4 napra terjedő kirándulást tett az Alacsony-Tátrába; március 14—17-ig Fiumében, a pünkösti szünetben pedig Velencében és Abbázziában voltak az internátus növendékei, tanári vezetés mellett, tanulmányi kiránduláson.

*A szemléltető oktatás* elősegítése céljából néhányszor az Uránia szinházban voltak összes növendékeink. Ez isk. évben 90 drb diapositiv képet készíttettünk a Vágvölgyéről, Magas-Tátráról, Szepességről, — néhányat más tájakról; legközelebb a görög szobrászat történetéből szerzünk be képeket. Iskolánk két szkioptikonát minden irányban értékesíteni akarjuk az oktatásban, nemcsak a földrajzi és természetrajzi, hanem az irodalmi tárgyakban is.

Kisebb osztálykirándulásokat többször tettek növendékeink. A VIII. osztályosokkal a Petőfiházban voltunk, a kisebbek ter-

mészetrajzi és földrajzi kirándulásokat tettek. Május 11-ikét egészen az osztálykirándulásoknak szántuk. E napon a VI—VII. osztályú tanulóink Aquincumba rándultak ki a római régiségek tanulmányozására, 3 tanár vezetésével. A két ötödik osztály a Petőfiházban volt 2 tanár vezetésével, a két negyedik osztály 2 tanárral botanizálni ment a budai hegyekbe; a IIIa. osztály egy tanárral az ethnographiai múzeumba, a IIIb. osztály a mezőgazdasági múzeumba, a két II-ik osztály két tanárral a Svábhegyre, a két I-ső osztály 3 tanárral a közeli Gellérthegyre ment ki. Szépen sikerült kedves napja volt ez ifjúságunknak, s mindenesetre tanulmányi szempontból is fölért egy az iskolában töltött délelőttel, nem is szólva más, jelentősebb paedagogiai szempontokról. A kirándulások előtanulmányainak sikeresebb végzése céljából ez évben megszereztük egész Magyarország részletes katonai térképét.

A karácsonyi szünidőben intézetünk ifjúsága a mentők javára 306 korona 01 fillért gyűjtött.

*Az állami főfelügyelet* gyakorlásával ez évben is dr. *Erődi Béla* udvari tanácsos, kir. főigazgató urat bízta meg a vallás- és közoktatásügy miniszter úr. Hivatalos látogatását 1912. március 11-ikétől 16-áig végezte a főigazgató úr, akit az intézetben Petri Elek lelkész fogadott a fentartótestület nevében s az egyes tanítási órákon való hospitálásában Petri Elek lelkész-elnök, dr. Hegedűs István, dr. Szőts Farkas, Végh József igazgatótanácsosok és a főgimnáziumi igazgató kisértek. A március 16-án megtartott bizalmas konferencián a főigazgató úr megtette észrevételeit, teljes elismerését fejezve ki a tanári testület munkássága fölött s az épület tisztasági viszonyairól, rendjéről, a tanulók helyes magatartásáról és igyekezetéről.

Ebben az iskolai évben is néhányan a fentartótestület tagjai közül az egyes tanítási órákon meglátogatták intézetünket. Így a fenn nevezetteken kivül dr. *Vámossy* Károly udvari tanácsos, egyházi gondnok úr, dr. *Szász* Károly orsz. gyülési képviselő, igazgatótanácsos úr és *K. Nagy* Sándor kir. itélőtáblai biró, igazgatótanácsos úr. Fogadják szíves érdeklődésükért e helyen is az igazgatóság hálás köszönetét.

A tanulók *fegyelmi viszonyait* illetőleg örömmel jelenthetjük, hogy azok *jónak* mondhatók. Néhány tanulóval szemben ugyan szigorúbb büntetéshez kellett folyamodnunk magukról való megfeledkezésük miatt, de általában súlyosabb ítélkezésre csak egy esetben került a sor, mikor egy tonulót eltávolítottunk két esetben,

pedig a tanári szék a feltételes kizárást alkalmazta, de mindkét esetben javulás állván be, a büntetés végrehajtása elmaradt. Tanulóitjúságunk általában jó viseletű, illedelmes, komoly fiúkból áll.

### Egészségi állapot.

Azt tekintve, hogy a főváros területén az elmult őszön és télen át sok ragályos betegség volt — különösen a skarlát lépett föl meglehetős erővel — tanulóifjúságunk egészségi állapota *kedvezőnek* mondható. Tiszti orvosi kitiltás a mult évihez képest sok volt ugyan, összesen 71, de a kitiltott tanulók közül csak 12 volt maga beteg; a többi csak környezete betegsége miatt óvatosságból tiltatott ki. A 12 beteg közül skárlátban volt: 3, kanyaróban 8, fültőmirigylobban 1. Az iskolaorvosi szemvizsgálatok alkalmával egy trachomás sem találtatott. A még újra nem oltott első és második osztályú tanulókat junius 3-ikán oltotta be a tisztiorvos az inézetben.

### Ünnepélyek.

Ez iskolai évben a következő ünnepélyeket tartottuk.

**1. Megnyitó ünnep.** A tanévet megnyitó ünnepélyt szeptember 6-ikán délelőtt 10 órakor tartottuk meg a Kálvintéri templomban a következő sorrenddel:

1. 37. dics. 1. verse. 2. XXV. zsoltár első verse. 3. Csűrös István vallástanár imája. 4. XC. zsoltár 1. verse. 5. Dr. Szabó Aladár lelkész beszéde a fenntartó testület nevében. 6. Ravasz Árpád igazgató beszéde. 7. Himnusz.

**2. Október 6.** Ez ünnepélyt az iskola önképzőköre rendezte a tanárkar s a tanulóifjuság részvételével. Az ünnepély sorrendje a következő volt:

1. Himnusz. 2. Szavalt: Takács Bálint VIII. o. t. 3. Emlékbeszédet tartott: Petrovits Lajos VIII. o. t. ifj. elnök. 4. Farkas Imre: „A vén cigány." (Melodráma.) Előadta: Balogh László VII. o. t., zongorán kisérte: Ákom Lajos VII. o. t. 5. Szózat.

**3. Szíj Sámuel emlékünnepély.** Az október 7-ikén egyik áldott emlékű alapitónk, Szíj Sámuel emlékére tartott ünnepély sorrendje volt:

1. XC. zsoltár. 2. Imádkozott Pruzsinszky Pál dr. theol. tanár. 3. Csűrös István tanár emlékbeszédét felolvasta az igazgató. 4. Himnusz.

**4. Reformációi emlékünnepély.** Október 31-ikén a konfirmált ifjak egylete rendezésében tartott igen szépen sikerült, kedves reformációi emlékünnep sorrendje a következő volt:

1. XLVI. zsoltár. 2. Imádkozott Novák László VIII. o. t. 3. Emlékbeszédet mondott Vincze Lajos VIII. o. t. 4. „Károlyi Gáspár", Szász Károlytól, szavalta Fazekas Béla VII. o. t. 5. Erős várunk... énekelte az ifjusági énekkar. 6. „Magyar gályarabok éneke" szavalta B. Pap Zoltán VII. o. t. 7. Zárszó, tartotta Csűrös István vallástanár. 8. Imádkozott Zelovich László VII. o. t. 9. XC. zsoltár.

**5. Önképzőköri irodalmi estély.** Az ifj. önképzőkör 1911. december 16-ikán este 7 órakor szépszámu közönség, szülők, tanárok, tanulók jelenlétében minden izében sikerült, kedves irodalmi estélyt rendezett a következő műsorral:

1. Megnyitó beszéd. Mondta: Samu János tanár-elnök úr. 2. Bacsányi János. Tanulmány. Irta és felolvasta: Petrovits Lajos ifj. elnök. 3. Wieniawski: Legenda. Hegedűn előadta: Szurmó László úr, zongorán kisérte: Polgár Ferenc VIII. o. t. 4. Költeményeiből felolvasott Varga Bálint dr. tanár-elnök. 5. Arany-Révfy: V. László. Melodráma. Szavalta: Takács Bálint VIII. o. t., zongorán kisérte Szabó Árpád VIII. o. t. — Szünet. — 6. Beethoven: Sonata pathétique. Zongorán előadta: Polgár Ferenc VIII. o. t. 7. Elbeszélés. Irta és felolvasta: Csécsi Imre VIII. o. t. 8. Beethoven: Románc, f-dúr. Hubay: Csárdajelenet. Hegedűn előadta: Kálmán Farkas úr, zongorán kisérte: Szabó Árpád VIII. o. t. 9. Versek. Szavalta: Bakonyi György VIII. o. t.

**6. Beszámoló a nyári kirándulásról.** Tanulóifjuságunk 1911. március 2-ikán, szombaton este 7 órakor a főgimnázium dísztermében a t. szülők és érdeklődő közönség előtt vetített képekkel illusztrált beszámolót tartott az 1911. juniusában tett felsőmagyarországi tanulmányútjáról a következő sorrenddel:

1. Budapest—Csorbató—Tátrafüred. Irta és felolvasta: Wittrich Antal VI. g. o. tanuló. 2. Tátrafüred—Barlangliget—Dobsina. Irta és felolvasta: Melly Géza VIII. g. o. tanuló. 3. Poprád—Lőcse—Kassa—Diósgyőr. Irta és felolvasta: Bakonyi György VIII. g. o. tanuló.

**7. Ifjúsági segélyegyleti hangverseny.** 1912. március 12-én a Pesti Lloyd dísztermében igen szépen sikerült hangversenyt rendezett ifjúságunk, a szegény tanulókat segítő egyesület javára, nagyszámú és előkelő közönség jelenlétében a következő műsorral:

1. Koessler I.: Gaudeamus igitur . . . Énekelte a főiskolai énekkar, Krausz G. vezetése alatt. 2. Farkas Imre kiadatlan költeményeiből felolvasott Bánóczy Endre. 3. *a*) Dal. *b*) Massenet: Ária „Cid" operából. Énekelte Kardoss Irma, zongorán kisérte Kardoss Bella. 4. Székely I.: Nagypénteken mossa holló . . . . Magyar ábránd. Zongorán előadta Chladek Henrik dr. — Szünet. — 5. Szavalt: Lánczy Margit. 6. *a*) Beethoven: Románc. *b*) Sarasate: Spanyol tánc. Hegedűn előadta Pollermann Aranka. 7. Operettrészleteket előadott: Fényes Annuska, zongorán kisérte Stephanidesz Károly. 8. Liszt F.: Rákóczi-induló. Zongorán előadták: Szabó Árpád, Polgár Ferenc, Hazay Árpád és Petrovits Lajos VIII. o. tanulók.

8. **Március 15.** A régi szokáshoz híven ez évben is szép ünnepélyt rendezett az ifjúsági Önképzőkör március 15-én, nagyszámú közönség, az egész ifjúság s a tanári testület jelenlétében, a következő műsorral:

1. Himnusz. 2. Petőfi: Nemzeti dal. Szavalta Fazekas Béla VII. o. t. 3. Ünnepi beszéd. Elmondta Frankl Miksa VIII. o. tanuló. 4. Thern: Magyar induló. Zongorán hat kézre előadták Szabó Árpád, Petrovits Lajos és Polgár Ferenc VIII. o. t. 5. Alkalmi költemény, szavalta Takács Bálint VIII. o. t. 6. A zászlóvédő osztály (VIII-ik oszt.) átvette a Rákóczi-zászlót. 7. Szózat.

9. **Évzáró ünnepély.** A budapesti református egyház elnöksége s a főgimnázium igazgató-tanácsa és tanári testülete az 1912. junius hó 15-én (szombaton) délelőtt 10 órakor a Kálvin-téri templomban Laky Adolf emlékünnepélylyel kapcsolatban tartotta meg a főgimnázium évzáró ünnepélyét a következő sorrenddel:

1. „Jövel szentlélek." (37. dics. 1. v.) 2. A fentartó testület nevében Laky Adolf alapítónkról emlékbeszédet mondott dr. Kovácsy Sándor, a budapesti ref. egyház főgondnoka. 3. Igazgató kiosztotta az ösztöndíjakat és jutalmakat. 4. Csűrös István vallástanár imája. 5. XC. zsoltár. 6. Himnusz.

## Az internátus.

A főgimnáziummal kapcsolatos internátusban az 1911—1912. isk. évben 34 bennlakó növendék iratkozott be. A növendékek között könnyebb természetű ragályos betegség volt ugyan egy esetben, mikor két hétre valamennyien kitiltattak a gimnáziumból,

de általában az egészségi állapotok egészen megfelelőek voltak. Súlyosabb fegyelmi eset nem fordult elő. Több tanuló erkölcsileg és szellemileg megerősödött ez évben is.

Az internátusban egy évi ellátás díja 1400 korona. Jelentkezéseket elfogad Samu János vezető tanár (IX., Lónyay-u. 7. II. 27.) A helyek a jövő isk. évre már jórészben mind be vannak töltve.

## Adományok.

Ebben az isk. évben sem maradt el az a szíves érdeklődés, melyet a szülők s iskolánk jó barátai szoktak tanusítani jól tanuló, szegény növendékeink iránt.

*Dr. Halmay Elemér úr* 20 K-át adott a Szegény tanulók Könyvtárának.

*Szitányi Gézáné úrnő* 6 rend ruhát adományozott szegénysorsú tanulóink felsegélyezésére.

*Dr. Tóth Béla úr* 6 K-át adott a kirándulási alap javára.

*Dr. Vlaka János* ügyvéd úr egy szegény tanuló felsegítésére 20 K-át adott.

*A VI. osztály gyűjtését* (17 korona 70 fillért) egy tanuló tandíjának pótlására fordítottuk

*Dr. Vlaka János úr* 20 K adományát egy szegény tanuló tandíjának pótlására fordítottuk.

*Ábrahám István* tanár úr a „Fővárosi Közlöny" 1908., 1909. és 1910. év teljes évfolyamait (Tárgymutatóval) a Tanári Könyvtárnak ajándékozta.

*Dr. Simon Izidor* ügyvéd úr Fenyvessy Béla nevű rokona halála alkalmából 50 K-át adományozott a „Török Pál-alapítvány" gyarapítására.

*A VII-ik osztály gyűjtéséből* két szegény tanuló tandíját fizettük ki.

*Bánó Árminné* úrhölgy, fia, Anheim György IV. b) osztályos tanuló emlékére 100 K-át és egy drb középeurópai térképet adományozott. A 100 K-át rendeltetési helyére juttattuk.

*Neuschloss Kornél* úr egy szegény tanuló tandíjának pótlására 25 K-át adott.

A *„Franklin Társulat"* 8 drb könyvet adományozott a Szegény tanulók Könyvtárának, 26 K 60 fill. értékben.

*Fr. Kiss Károly* tanár 10 drb „Számtan" könyvet adott a Szegény tanulók Könyvtárának 25 K értékben.

*Weil Emil* V. o. tanuló a Szegény tanulók Könyvtárának 25 darab könyvet és 5 koronát ajándékozott.

*Bánó Árminné* úrhölgy 17 darab könyvet adományozott a Szegény tanulók Könyvtárának.

*Teleki Gyula gróf* a Szegény tanulók Könyvtárának 10 darab könyvet s egy térképet adományozott.

Fogadják a nemesszívű adakozók mindnyájan a tanári testület nevében kifejezett, szivből jövő, hálás köszönetünket!

## Évvégi vizsgálatok.

Vizsgálataink a következő sorrendben folytak le:

*A VIII. osztály vizsgálatai és az érettségi vizsgálat.*

Május 11.-ikén, szombaton d. e. 8—ig és d. u. 3—7-ig a VIII. o. magántanulók vizsgálatai.

Május 14.-ikén, kedden
„ 15.-ikén, szerdán
„ 17.-ikén, pénteken
„ 18.-ikán, szombaton
} d. e. 8. 12-ig a VIII. osztály vizsgálata.

„ 23.-ikán, csütörtökön d. e. 8—1-ig magyar írásbeli érettségi vizsgálat.

Május 24.-ikén, pénteken d. e. 8-ig latin írásbeli érettségi vizsgálat.

Május 25.-ikén, szombaton d. e. 8—1-ig mennyiségtani írásbeli érettségi vizsgálat.

Junius 17.-ikétől—22.-ikéig (hétfőtől szombatig) naponta d. e. 8—1-ig és d. u. 3—7-ig szóbeli érettségi vizsgálatok.

*Az I—VII. osztályok magán- és nyilvános tanulóinak vizsgálatai.*

Junius 10.-ikén, hétfőn d. e. 8—1-ig a magántanulók írásbeli vizsgálata.

Junius 11.-ikén kedden d. e. 8—1-ig és d. u. 3—6-ig a magántanulók szóbeli vizsgálata.

Junius 12.-ikén, szerdán d. e. 8—12-ig, illetőleg 1 óráig:

Ia) osztály vizsgálata: latinból, mennyiségtanból, rajz. geometriából, magyarból, énekből.

IIa) osztály vizsgálata: latinból, magyarból, rajz. geometriából, földrajzból, tornából.

IIIa) osztály vizsgálata: mennyiségtanból, történelemből, latinból, rajz. geometriából.

IVa) osztály vizsgálata: természetrajzból, rajz. geometriából, magyarból, történelemből.

Junius 13.-ikán, csütörtökön d. e. 8—12-ig, illetőleg 1 óráig:

Ib) osztály vizsgálata: latinból, mennyiségtanból, magyarból, földrajzból.

IIb) osztály vizsgálata: latinból, magyarból, mennyiségtanból, természetrajzból.

IIIb) osztály vizsgálata: mennyiségtanból, latinból, földrajzból, németből, tornából.

IVb) osztály vizsgálata: latinból, magyarból, németből, mennyiségtanból, énekből.

Junius 14.-ikén, pénteken, d. e. 8—12-ig, illetőleg 1 óráig:

Va) osztály vizsgálata: mennyiségtanból, görögből (és pótlóból), németből, történelemből.

Vb) osztály vizsgálata: magyarból, görögből (és pótlóból), természetrajzból, németből.

VI. osztály vizsgálata: latinból, németből, görögből (és pótlóból), történelemből.

VII. osztály vizsgálata: görögpótlóból, magyarból, történelemből, fizikából, tornából.

A kikérdező vizsgálatokat, melyeken az összes kétes osztályzatú és elégtelen tanulókat kikérdeztük, május 30.-ikától junius 7.-ikéig terjedő időben tartottuk meg bizottságok előtt a rendes tanítási órák keretében.

Junius 15.-ikén (szombaton) d. e. 10 órakor évzáró ünnepély a Kálvintéri templomban.

# III. Felügyelő és kormányzó hatóságok.

## A) *Egyetemes konvent.*

## B) *Egyházkerületi tanügyi bizottság.*

Tagjai:

*a*) A püspök és kerületi főgondnok.

*b*) A középiskolákat látogató bizottság tagjai.

*c*) A középiskolai tanügyi előadó.

*d*) A ker. közgyülés által választott három egyházi és három világi egyén.

*e*) Mindenik gimnázium igazgató-tanácsának egy-egy képviselője.

*f*) Mindenik gimnázium tanártestülete képviseletében az igazgató.

## C) *Középiskola-látogató bizottság.*

Tagjai:

Petri Elek, Mészáros János, Szilády Áron.

## D) *Helybeli igazgató-tanács.*

Tagjai:

*Elnök*: dr. Kovácsy Sándor. *Alelnök*: Petri Elek.

Ádám András, dr. Ballagi Aladár, Csűrös István, dr. Darányi Gyula, dr. Hegedüs István, Nagy Dezső műegy. tanár, K. Nagy Sándor, Nyusztay Antal, Ravasz Árpád igazgató, Samu János, dr. Szász Károly, Szilassy Aladár, dr. Szőts Farkas, dr. Varga Bálint, Vass Tamás jegyző, Végh József.

## E) *Tanári szék.*

Az igazgató elnöklete alatt a tanári kar.

# Tanári kar.

| Sorsz. | A tanár neve | Tanári minősége | Mit tanitott? (tárgy, osztály, óraszám) | Heti óra száma | Szolgálati évelnek száma | | | Jegyzet |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | máshol | itt | összesen | |
| 1 | **Ábrahám István** | r. tanár | Mennyiségtan IIIa: 3, Va: 3, Vb: 3, VII: 3. Természettan VII:4, VIII:4. | 20 | 11 | 13 | 24 | A VII. osztály főnöke<br>A természettani szertár őre. |
| 2 | **Barthos Kálmán dr.** | „ | Latin IVb: 6.<br>Történelem IVa: 3, IVb: 3, VI: 3, VIII: 3. | 18 | — | 8 | 8 | Az IVb. osztály főnöke.<br>A történelmi gyüjtemény őre. |
| 3 | **Bánóczy Endre** | h. tanár | Magyar Ia: 5, IVa: 4.<br>Latin IVa: 6.<br>Történelem IIIa: 3. | 18 | — | 2 | 2 | A IVa. osztály főnöke. |
| 4 | **Böhm Gyula** | r. tanár | Mennyiségtan Ia: 4, IIIb: 3, VI: 4. Rajzoló mértan Ia: 3, IIb: 3, IIIb:2.<br>Szépirás Ia: 1. | 20 | — | 6 | 6 | A IIIb. osztály főnöke. |
| 5 | **Csűrös István** | „ | Vallástan I-VIII: 2-2 óra. | 16 | — | 12 | 12 | A tanári értekezletek jegyzője.<br>A konfirmált ifjak egyletének elnöke. |
| 6 | **Fuxhoffer Dezső** | „ | Latin Ia:6, IIIb:6, VI:5.<br>Görög VII:5* Görögpótló irodalom VIII: 2. | 19 (24*) | — | 3 | 3 | Az Ia. osztály főnöke.<br>* Januártól. |
| 7 | **Halász Zsigmond** | r. tornat. | Torna I—VIII: 2—2 óra. | 26 | — | 11 | 11 | A tornaszertár őre. |
| 8 | **Fr. Kiss Károly** | r. tanár | Mennyiségtan Ib:4, IIa:4, IIb:4, IVa:3, IVb:3, VIII:2. | 20 | 4 | 26 | 30 | Az ifjusági segitőegylet elnöke. |
| 9 | **Komáromi Mihály** | óraadó t. | Latin Va: 6*, VII: 5*. | 11* | — | ½ | ½ | * Januártól |
| 10 | **Kovács Dezső dr.** | r. tanár | Földrajz Ia: 3, Ib: 3, IIa:3, IIb: 3, IIIa:2, IIIb:2.<br>Természetrajz IIa: 2. | 18 | — | 4 | 4 | A IIa. osztály főnöke.<br>A földrajzi szertár őre. |
| 11 | **Krausz Gusztáv** | r. énekt. | Ének I—IV: 2—2 óra.<br>Karének I—VIII: 1. | 17 | 14 | 16 | 30 | A zenegyüjtemény őre.<br>Az ifjúsági énekkar vezetője. |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 12 | **Madai Gyula dr.** | r. tanár | | — | — | 5 | 5 | A f. isk. évb. szabadságon volt. |
| 13 | **Német Gábor dr.** | „ | Magyar VI: 3. Német IIIb: 4, IVa: 3, Va: 3, VI: 3, VIII: 3. | 19 | — | 7 | 7 | A VI. osztály főnöke. A szegény tanulók könyvtárának őre. |
| 14 | **Nyusztay Antal** | „ | Latin VIII: 4. Görög VI: 5, VIII: 4. Görögpótló irodalom V: 3, VII: 3. | 19 | 1 | 8 | 9 | A VIII. osztály főnöke. A tanári könyvtár őre. |
| 15 | **Papp Károly dr.** | óraadó t. | Egészségtan VII: 1. | 1 | — | 13 | 13 | Iskolaorvos |
| 16 | **Pethő István dr.** | h. tanár | Magyar Ib:5, IIb:5, IIIb:4. Latin IIb: 6. | 20 | — | 1 | 1 | A IIb. osztály főnöke. |
| 17 | **Ravasz Árpád** | r. tanár | Magyar VIII: 3. Filozófia VIII: 3. | 6 | 7 | 9 | 16 | Igazgató. |
| 18 | **Samu János** | „ | Magyar IIIa: 4, Va: 3, Vb: 3, VII: 3. Latin IIIa: 6, Szépirás IIa: 1, IIb: 1. | 21 | — | 11 | 11 | A IIIa. osztály főnöke. Az ifjusági könyvtár őre. A ifjusági önképzőkör. elnöke |
| 19 | **Szalay Károly** | „ | Latin Va: 6, VII: 5. Görög V: 5, VII: 5. | 21 | — | 26 | 26 | A class. phil. muzeum őre. Januártól szabadságon. |
| 20 | **ifj. Szalay Károly** | h. tanár | Magyar IIa:5. Latin IIa:6, Vb: 6. Görög V: 5* Görögpótló irod. VI: 3. | 20 (25*) | 1 | 1 | 2 | Az Vb. osztály főnöke. * Januártól. |
| 21 | **Szekeres Albert** | r. tanár | Rajzoló mértan Ib: 3, IIa:3, IIIa:2, IVa:2, IVb:2. Görögpotló rajz V: 2, VI: 2, VII: 2, VIII: 2. | 20 | 1 | 17 | 18 | A rajzszertár őre. |
| 22 | **Török Tivadar** | „ | Természetrajz Ia:2, Ib:2, IIb:2, IVa:3, IVb:3, Va:3, Vb:3, VI: 3. Szépirás Ib:1. | 22 | 2 | 16 | 18 | Az Va. osztály főnöke. A tezmészetrajzi gyüjtemény őre. |
| 23 | **Varga Bálint dr.** | „ | Magyar IVb: 4. Német IIIa: 4, IVb: 3, Vb: 3, VII: 3. | 17 | 14 | 16 | 30 | A modern phil. gyüjtemény őre. |
| 24 | **Vass Tamás** | „ | Latin Ib:6. Történelem IIIb:3, Va:3, Vb:3, VII:3. | 18 | — | 5 | 5 | Az Ib. osztály főnöke. |

## Nyugalmazott tanárok:

*Dúzs Sándor.* Tanár lett 1859-ben. Nyugalomba ment 1897. év szept. 1-én. Lakik Őrszentmiklóson és Eperjesen.

*Laky Dániel.* Tanár lett 1870-ben. Nyugalomba ment 1908. január 1-én. Lakik Budapesten.

*Molnár Sándor.* Ny. igazgató, egyháztanácsos. Tanár lett 1878-ban. Nyugalomba ment 1909. okt. 1-én. Lakik Budapesten és Maglódon.

## Hitoktatók:

*Józan Miklós,* esperes az unit. hitvallású tanulók vallástanára.
*Ács Ambrus,* hitoktató, a róm. kath. növendékek vallástanára.
*Bikár Radivoj,* a gör. kel. szerb tanulók vallástanára.
*Bogoevics Gy. Ghenadie,* a gör. kel. rom. tan. vallástanára.
*Fényes Mór* dr., a VII. és VIII. oszt.
*Mandl Bernát* dr., az I., II. és III. oszt.
*Leipniker Márk* dr., a IV., V. és VI. oszt.
} izr. növendékek vallástanárai.

## Iskolaszolgák:

*Borza Gyula* pedellus, szolgál 1900. aug. 1-től.
*Kreutz Venczel,* szolgál 1900. okt. 10-től.
*Nagy János,* szolgál 1905. decz. 1-től.

# IV. A főgimnáziumban tanított tantárgyak rendszeres sorozata.

## *I. osztály.*

Osztályfőnök az *A*)-ban *Fuxhoffer Dezső, a B*)-ben *Vass Tamás.*

**Vallástan.** A biblia ó-szövetségi részének ismertetése. Egyházi énekek. Kézikönyv: Hamar István „Ó- és Újszövetségi kijelentés" c. munkája. Olvastunk egyes részeket a Mózes I. és II-dik, Birák, Királyok és Sámuel könyveiből. Zsoltárokat, dicséreteket lásd „Ének" alatt. Minden vasárnap vasárnapi iskola, amelynek keretében egyes igéket a bibliából könyv nélkül megtanulnak. (Hetenként 2 órán.) Tanította Csűrös István.

**Magyar nyelv.** *Nyelvtan.* Alaktan az egyszerű mondat alapján. A beszédrészek különböző fajai; alkalmazásuk a mondatban. Az egyszerű mondat és a mondatrészek, a fő- és mellékmondat megkülönböztetése. *Olvasmányok.* Mesék: A három királyfi, A Szerencse és az Áldás, A kívánságok, A Tisza eredete. Mondák: Hunor és Magyar, A húnok Pannóniában, Etele és Buda, Aquileja, Etele halála; A magyarok Etelközben, A vérszerződés, Az alpári csata, A fehér ló, Botond, Szent Gallen, Az ágostai vereség, A keresztyénség felvétele, Thonuzoba, Béla herceg, Korona és kard, Cserhalom, Szent László, Az aradi gyűlés, A tatárjárás. A Tisza kiöntése, Utazás a Hortobágyon. A trójai háború. Versek könyv nélkül: Rege a csodaszarvasról, Krisztus és a madarak, Füstbe ment terv, Hadnagy uram, A hegedű, Szent László, Az Alföld, Szózat, Édes jó anyámnak, A Tisza, Hortobágy, A három fiú. K. k.: Szinnyei J.: Iskolai magyar nyelvtana I. és Gulyás—Mitrovics Magyar olvasókönyve I. Írásbeli dolgozatok kéthetenként. (Hetenként 5 órán.) Tanította az *A*)-ban Bánóczy Endre, a *B*)-ben Pethő István dr.

**Latin nyelv.** Az alaktanból: a főnevek, melléknevek, névmások, előljárók, határozószók, számnevek és igék, ezek ragozása a cselekvő alakban. Fordítási gyakorlatok latin és magyar szövegek alapján. Könyv nélkül: De vulpe et corvo. De formica et columba. De cervo fabula. Colloquium inter Paulum et Alexandrum. K. k.: Pirchala: Latin nyelvtan és gyakorlókönyv. Írásbeli dolgozatok kéthetenként. (Hetenként 6 órán.) Tanította az *A*)-ban Fuxhoffer Dezső, a *B*)-ben Vass Tamás.

**Földrajz.** Földrajzi alapismeretek. A Magyar birodalom természeti és állami viszonyainak leírása. Térképrajzolás Magyarországról. K. k.: Laky Dániel Földrajz című munkájának I. kötete. (8. kiadás.) Térkép Kogutowitz „Földrajzi atlasz"-a. (Hetenként 3 órán.) Tanította Kovács Dezső dr.

**Természetrajz.** A közönségesebb őszi gyümölcsformák. Házi állatok. A közönségesebb fenyők. Az ember lakása közelében, a mezőn és erdőn élő emlős állatok. Egyes tavasszal virító növényeken a növény részeinek ismertetése. Házi szárnyasok. — Tankönyv: Dr. Szilády Zoltán: Kis természetrajz I. r. (Hetenként 2 órán.) Tanította Török Tivadar.

**Számtan.** A négy alapművelet megnevezett és nevezetlen egész számokkal. A tizedes számrendszer kibővítése. Mértékrendszer. A négy alapművelet tizedes törtekkel. Többnevű számok s azokkal való műveletek. Időszámítás. Törzsszámok és összetett számok. Tényezőkre bontás. Oszthatóság s ennek ismertető jelei. Legnagyobb közös osztó s legkisebb közös többes. Közönséges törtekkel való műveletek. Tizedes törtek átalakítása közönséges törtekké és viszont. Havonként iskolai írásbeli dolgozat. K. k.: Fr. Kiss K.: „Számtan." 3. kiadás (Hetenként 4 órán.) Tanította az *A*)-ban Böhm Gyula, a *B*)-ben Fr. Kiss Károly.

**Rajzoló mértan.** Planimetriai elemek. Pontok, vonalak és szögek fekvési és mérési viszonyai. A legfontosabb sík-idomok, ú. m. a három-, négy- és sokszögek tulajdonságai s szerkesztése. A kör. Az idomok összeillősége, symmetriája s hasonlósága. Az idomok kerületének és területének kiszámítása, számos gyakorlati példával. A geometriai ornamentális rajzolás elemei táblán, rajzolás révén. — Tankönyv: Horti Henrik: „Rajzoló planimetria".(Hetenként 3 órán.) Tanította az *A*)-ban Böhm Gyula, a *B*)-ben Szekeres Albert.

**Szépírás.** A magyar folyóírás, tekintettel az ütemírásra. (Hetenként 1 órán.) Tanította az *A*)-ban Böhm Gyula, a *B*)-ben Török Tivadar.

**Ének.** a) *Elméleti tananyag.* 1. A zenei hangok keletkezése és tulajdonságai (kisérletekkel). 2. Öt vonal és négy köz violinkulcsban. A hét törzshang. A különböző erőfokokra szolgáló műszavak (F, p—mf. FF és pp.) ismertetése és gyakorlati alkalmazása. 3. A hangjegyek fokozatos iemertetése a $c^1$-től az $f^2$-ig. 4. Különböző alakú (egész, fél, negyed és nyolcad) kották és szünjelek 5. Hangközök a 2-odtól a nyolcadig. 6. Később az alhangközök. 7. A hangok oktávok szerinti beosztása. Módosító jelek. Előjegyzés. Egész- és félhang-távolság. C, G, D, A és É-dur, F és B-dur, Es-, És- és As-dur skálák ismertetése, gyakorlása, írása és éneklése. 8. A pont mint hosszabbító és rövidítő jel. Taktus és tempo fogalma. 9. A „taktus" fogalma. Külömböző értékű taktus-nemek. $^2/_4$, $^3/_4$, $^4/_4$. b) *Gyakorlati tananyag.* Ének-gyakorlatok, 2, 3, 4, 5 és 6 hanggal. A fentebb előadott skálák gyakorlati éneklése. A dalgy. I. f.-ből 20 világi éneket, népdalt és műdalokat tanultak.

Zsoltárok: XXV. XXXV. XXXVIII. XLII. LXV. LXXV. LXXXIV. XC. CXXXV. Dicséretek: Vas. r. 2. d. u. 2. 5. sz., 63. 64. és 75. sz. Köznapi 2. 5. 63. 64. 75. A legtöbb növendék résztvett az ifjúsági énekkar nyilvános előadásain. Az egyházi énekeket kiséret nélkül és egyenként: Solóban is énekelték. Az összes egyházi énekeket háromszor ismételték. (Hetenként 2 órán. 1 óra: egyházi ének, 1 óra elmélet és világi ének.) Tanította Krausz Gusztáv.

**Torna.** A katonai rendgyakorlatokból: sorakozás, állás, igazodás, fordulatok, rendek, kettős rendek, menetgyakorlatok és menetelés dalra. Egyszerűbb sorképzések, svéd szabadgyakorlatok. Szertornázás: palánkon, tornapadon; mászás rudakon, gyűrűhinta, rohamdeszka; rézsutos vagy vizszintes létra, magas vagy távugrás; körhinta, lebegőfa. Csoportos vagy fél-fél osztállyal, illetőleg egyszerre az egész osztállyal is labda- és más játékok. Lassú futás (Hetenként 2 órán.) Tanította Halász Zs.

Az órák összes száma 30.

## *II. osztály.*

Osztályfőnök az *A*)-ban *dr. Kovács Dezső*, a *B*)-ben *Pethő István dr.*

**Vallástan.** A biblia új-szövetségi részének ismertetése. Zsoltárok és dicséretek szövege könyv nélkül. Kézikönyv: Hamar István „Ó- és Új-szövetségi kijelentés" c. munkája. Zsoltárokat, dicséreteket lásd „Ének" alatt. Az ó- és új-testamentomból minden vasárnap reggel bibliamagyarázatok. (Hetenként 2 órán.) Tanította Csűrös István.

**Magyar nyelv.** Az I. osztály nyelvtani anyagának rövid ismétlése után a szófajok, szóképzés, állandó határozók, szórend és az összetett mondatok tana tüzetesen. Iskolai olvasmányok: 18 mese Fáy András, Péczeli József és Greguss Ágost meséiből, elbeszélések és leírások, történelmi olvasmányok az Anjouk, Hunyadiak és Jagellók korából. Olvasmányok a magyar népélet köréből- A magyar nép jelleme. Jellemképek a görög és római történelem. ből. — Versek könyv nélkül és pedig: A gólya. Az obsitos. A puszta télen. A király esküje. A jó öreg korcsmáros. Hymnus. A szegény asszony könyve. Szibinyáni Jank. A vén zászlótartó és 2 szabadon választott költemény. A helyesírás behatóbb gyakorlása. Tankönyv: Szinnyei: „Iskolai magyar nyelvtan"; dr. Gulyás István és dr. Mitrovics Gyula: „Magyar olvasókönyv II. oszt. sz." Írásbeli dolgozatul kéthetenként mondattani feladatokat, elbeszéléseket, leírásokat és könnyebb vázlatokat készítettek. (Heti óraszám 5.) Tanította az *A*)-ban ifj. Szalay Károly, a *B*)-ben Pethő István dr.

**Latin nyelv.** A teljes alaktan, tekintettel a kivételekre és rendhagyóságokra. Latin-magyar és magyar-latin fordítási gyakorlatok. A legneveze'esebb mondattani jelenségek: acc. c. inf., abl. absolutus, participium relativum, a helynevek constructiója. Latin beszélgetési gyakorlatok. K. k.: Pirchala: „Latin nyelvtan" és „Latin olvasókönyv." Kéthetenként iskolai írásbeli dolgozatok. (Heti óraszám 6.) Tanította az *A*)-ban ifj. Szalay Károly, a *B*)-ben Pethő István dr.

**Földrajz.** Európa, Ázsia és Afrika természeti és állami viszonyainak leírása. Térképrajzolás Európa országairól, Ázsiáról és Afrikáról. K. k.: Laky D. „Földrajz" című munkája II. kötete (8. kiadás) s Kogutowitz „Iskolai atlasz"-a. (Hetenként 3 órán.) Tanította Kovács Dezső dr.

**Természetrajz.** Őszi és tavaszi növények. Közönségesebb emlősök, madarak, csúszó-mászók, kétéltűek, halak, rovarok, lágytestűek, férgek. Növény- és rovargyűjtés. K. k.: Dr. Szilády Zoltán: Kis természetrajz II. rész. (Hetenként 2 órán.) Tanította *A*)-ban Kovács Dezső dr., *B*)-ben Török Tivadar.

**Számtan.** Számolási előnyök és rövidítések. Rövidített összeadás, kivonás, szorzás és osztás. Arányok, aránylatok. Egyszerű hármas szabály és százalékszámítás. A százalékszámítás alkalmazásai. Havonként iskolai írásbeli dolgozat. K. k.: Fr. Kiss K. „Számtan"-a. (3 kiadás.) (Hetenként 4 órán.) Tanította az *A*)-ban és *B*)-ben Fr. Kiss Károly.

**Rajzoló mértan.** Stereometriai elemek. A sík. Az egyenesek és a síkok abszolut és relativ fekvése; lapszög és testszög. A legfontosabb testek, ú. m. a hasáb, gúla, szabályos testek, henger, kúp és gömb tulajdonságai s hálózata. A testek összeillősége, symmetriája s hasonlósága. A testek felszínének és térfogatának meghatározása, számos gyakorlati példával. Az ismertetett testek készítése kéregpapirosból. Sík-idomok, testek és test-combinatiók parallel perspektiv rajzolása testmintákról. Tankönyv: Horti Henrik: „Rajzoló stereometria." (Hetenként 3 órán.) Tanította az *A*)-ban Szekeres Albert, a *B*)-ben Böhm Gyula.

**Szépírás.** A magyar és német szépírás és a magyar folyóírás. (Hetenként 1 órán.) Tanította Samu János.

**Ének.** A hangjegyírás és olvasás ritmikai és hangközi elemezésének folytonos gyakorlása mellett, ismétlés után a hangközök a 2-odtól a 10-edig és a 4 kereszt és a 4 b-hangnem alharmad szerinti mollhangnemei és pedig az „összhangzatos" moll-skálák ismertetése és gyakorlati éneklése. A Határozó: I. uralgó V. és aluralgó IV. hármas hangzat ismertetése és gyakorlati éneklése ötöd, nyolcad és harmad helyzetben. A dur-skála jellegzetes hárm. hangzatainak ismertetése: kemény, lágy és szűkített h. h. és a fok ismertetése, melyeken előfordulnak. A hangjegyértékek és szünjelek a 16-odig. Hangképző, hallást és ütemérzéket fejlesztő gyakorlatok, különösen tekintettel a félhang és egészhangemelkedés megkülönböztetésére, a fenti skálák és hármashangzatok eltalálására. Kétszólamú énekgyakorlatok Sopran-Alt hangon. 10 kétszólamú dalt tanultak a dalgyűjtemény II-ik füzetéből. Az egyházi énekek közül énekelték a következőket: Zsoltárok: P., XXIII., XXX., XXXIII., LXVI. és LXXXI. Dicséretek: 2., 5., 37., 63., 74. és 75. Világi énekeket az Erődi „Ezüst hárfá"-ból tanultak és pedig népdalt, műdalt és klasszikus éneket két-szólamban. Az egyházi énekeket kezdetben harmoniumkiséret mellett, majd minden kiséret nélkül együttesen és solóban is, zenei taktus-beosztással énekelték. (Hetenként 2 órán, mint az I. osztályban.) Tanította Krausz Gusztáv.

**Torna.** Mint az első osztályban, csakhogy itt már nehezebb gyakorlatokat végeznek és a szabadtéri játékok között már a rugólabdát is gyakorolják. (Hetenként 2 órán.) Tanította Halász Zs.

Az órák összes száma 30.

## *III. osztály.*

Osztályfőnök az *A*)-ban *Samu János*, a *B*)-ben *Böhm Gyula*.

**Vallástan.** Hittan. A kézikönyvet írta: Szőts Farkas. Minden vasárnap olvastatás a bibliából. Zsoltárok s dicséretek, mint az „Ének" alatt, azonkivül a XII. zsolt. 1. v., a bibliából könyv nélkül a 139. zsolt. 1—10., 17., 18., 23., 24. versei, Róm. IX, 16—21., I. Kor. 15. fej. 22—28. Sokat olvastunk a zsoltárok, példabeszédek és Jób könyvéből (Hetenként 2 órán.) Tanította Csűrös István.

**Magyar nyelv.** Rendszeres magyar nyelvtan. Hangtan. Szótan. Mondattan. Olvasmányok a török és kuruc világból, a görög és római történetből, elbeszélések és leírások a magyar földről, a vallásos és hazafias lira köréből. Megtanult költemények: Családi kör. Végbeli katonák éneke. Mikes. Búcsú. A hazáról. Nemzeti dal. Kis gyermek halálára. Fiamnak. Hymnus. Balogh Ádám nótája. Esztergom megvételéről. Őszi harmat után. K. k.: Szinnyei; „Rendszeres magyar nyelvtan." Dr. Gulyás István és dr. Mitrovics Gyula „Magyar olvasókönyv a III. o. sz." (Hetenként 4 órán.) Tanította az *A*)-ban Samu János, a *B*)-ben Pethő István dr.

**Német nyelv.** Olvasás és írás. Olvasmányok alapján az alaktan, ú. m. a név- és igeragozás, a melléknév fokozása; a számnevek, névmások, határozószók, praepositiók. Fordítás németről magyarra; könnyebb német szöveg, apró versek könyv nélkül is. Beszédgyakorlatok. Olvasmányok és könyv nélkül tanult darabok: Mein Name, Im Namen Gottes, Die Schule, Im Lehrzimer, In der Unterrichtsstunde, Die Familie, Die guten Eltern, Das Haus, Die Wohnung, Möbel und Hausgeräte, Rätsel, Der Garten, Du musst dein Herz . . . , Die Haustiere, Der Nutzen der Tiere, Der Ackerbau, Landwirtschaftliche Pflanzen, Der Bauersmann, Der Wald, Waldlied, Die wilden Tiere, Die Vögel. Írásbeli dolgozatok kéthetenként. K. k.: Varga B.: „Német olvasókönyv." Ballagi K.: „Német nyelvtan." (Hetenként 4 órán.) Tanította az *A*)-ban Varga Bálint dr., a *B*)-ben Német Gábor dr.

**Latin nyelv.** I. Cornelius Neposból: Aristides, Miltiades, Themistocles, Cimon. II. Phaedrusból az I, II, III. IV. és V. könyvből 38 mese. A meséket könyv nélkül is megtanulták. Írásbeli dolgozatok kéthetenként. K. k.: Rupp Kornél dr. „Cornelius Nepos"-a és Szabó Gy. Iván „Phaedrus"-a. III. A mondattan. Az egyszerű mondat tana teljesen. K. k.: Pirchala: „Latin nyelvtan" és „Latin

gyakorlókönyv" a III. és IV. osztály számára. (Hetenként 6 órán.) Tanította az *A*)-ban Fuxhoffer Dezső, a *B*)-ben Samu János.

**Történelem.** Magyarország története 1526-ig, egykorú kútfőkből válogatott bő szemelvények olvasásával kapcsolatban. K. k.: dr. Török István: Magyarország története. Mika Sándor: Magyar történelmi olvasókönyv. I. rész. (Hetenként 3 órán.) Tanította az *A*)-ban Bánóczy Endre, a *B*)-ben Vass Tamás.

**Földrajz.** Ausztrália és Amerika természeti és állami viszonyainak leírása s a természettani és csillagászati földrajz elemei. Térképrajzolás Amerika és Ausztráliáról. K. k.: Laky Dániel „Földrajz" című munkájának III. kötete (5. kiadás) s ugyanazon szerző „Természettani és csillagászati földrajz" című munkája s Kogutowitz „Iskolai atlasz"-a. (Hetenként 2 órán.) Tanította Kovács Dezső dr.

**Számtan.** Az arányok és aránylatok ismétlése után az összetett hármas-szabály. Kamatszámítás. Váltóra és értékpapirokra vonatkozó számítások. Időhatárszámítás. Leszámolás. Egyszerű és összetett társas-szabály, vegyítés-szabály, lánc-szabály, ötvényekre és pénzekre vonatkozó számítások. Havonként iskolai írásbeli dolgozat. K. k.: Fr. Kiss K. „Számtan" 3. kiadás. (Hetenként 3 órán.) Tanította az *A*)-ban Ábrahám István, a *B*)-ben Böhm Gyula.

**Rajzoló mértan.** Constructiv planimetria. Egyenes vonalú idomok tulajdonságai és szerkesztése. Az összeillőség, symmetria, hasonlóság és a területmeghatározás ismétlése. A geometria alkalmazása a rajzolásban és mérésben. Idomok szerkesztése, területek transformálása. Síkdíszítmények szabadkézi rajzolása. Tankönyv: Horti Henrik: „Constructiv planimetria" (Hetenként 2 órán.) Tanította az *A*)-ban Szekeres Albert, a *B*)-ben Böhm Gyula.

**Ének.** *a*) Elmélet: A II. oszt. tananyagának ismétlése és kibővítése. A fel- és alhangközök, a félhang-távolságtól a 10-edig. Nagy és kis hangközök. Hangjegyek és szünjelek az egész értékű kottától az $^1/_{32}$-ig. A rövidítő és hosszabbító pont alkalmazása. A tempók fontossága, a zenei gondolat helyes interpretálására. A II. oszt.-ban tanult dur hangnemek molljai. A dur- és mollskálák rokonsága *alharmad* szerint. A határozó, uralgó és aluralgó hármashangzatok felbontása a fenti hangnemekben, továbbá a gyakoribb műszavak ismertetése. A kottaírást, olvasást, hangköz és ritmikai elemezést folytonosan gyakorolták. A hangnemek meghatározása: Vezető-hang szerepe a mollhangnemben. — *b*) Gya-

korlati éneklés: Egyházi énekek: Zsoltárok: III. VI. XIX. LXI. LXXXIX. CV. CXIX. CXLVI. CL. Dicséretek 17. 75. 146. 162. 173. és vasárnap délutáni 1. sz. Az összes egyházi énekeket kisért nélkül és szólóban is énekelték. Világi énekek közül 10-et énekeltek 3 szólamban (Hetenként 2 órán.) az I. osztály beosztása szerint. Tanította Krausz Gusztáv.

**Torna.** Rendek, kettősrendek gyakorlása szabatosabb kivitellel, menetközben is. Svéd tag-, gerincz-, has-, fej-, szabadgyakorlat, tekintettel az egyensulyozó gyakorlatokra, szabadgyakorlatok olykor kézi szerekkel. Szergyakorlatok; az előbbi osztályokban felsorolt szereken való alapgyakorlatok végzése után összetettebbek is végeztettek; bakugrás, ló, alacsony nyujtó és korlátgyakorlatok, a svéd palánk és pad összetett gyakorlatai. Labda- és más társasjátékok. A szabadtéri játékok között rugólabdával már matchek is előfordulnak. Lassú, kitartó futás 6—8 percig, rövid megszakításokkal. (Hetenként 2 órán.) Tanította Halász Zs.

Az órák összes száma 30.

## *IV. osztály.*

Osztályfőnök az *A*)-ban *Bánóczy Endre*, a *B*)-ben *Barthos Kálmán dr.*

**Vallástan.** Erkölcstan. A kézi könyvet írta: Szőts Farkas. Olvastatott Ezsaiás próféta könyve. Zsoltárok és dicséretek, mint „Ének“ alatt. Azonkivül könyv nélkül a bibliából I. Kor. 13. fej., Máté 6. fej. 28-tól végig, Ezsaiás 53. fej. végig. Sokat olvastunk a prófétákból. Minden vasárnap reggel bibliamagyarázat. (Hetenként 2 órán.) Tanította Csűrös István.

**Magyar nyelv.** Rendszeres irálytan (Stilisztika). K. k.: Góbi Imre: „Stilisztika.“ A nyelvkincs, szóképek és alakzatok; a stilus tulajdonságai, kellékei, fajai. Próza és vers. Verstani alapfogalmak. Szavalat. Ügyiratok. Kéthetenként iskolai dolgozatok. Arany „Toldi“-jának előhangja és I., II., IV. éneke könyv nélkül. Olvasmányok: Szemelvények Heltai Gáspár meséiből, Mikes K. leveleiből, Faludi F. Téli éjszakáiból, Kazinczy, Arany J., Gyulai P., Jókai M. stilusából, Kisfaludy K. „Mátyás deák“-ja. — Példák a magyar nemzeti, az ó-klasszikai és nyugoteurópai versformákra, a scandálás gyakorlása. (Hetenként 4 órán.) Tanította az *A*)-ban Bánóczy Endre, a *B*)-ben Varga Bálint dr.

**Német nyelv.** Az alaktan ismétlése és kiegészítése. Mesék, elbeszélések, leírások, s versek fordítása, s könyv nélkül tanulása. Fordítás magyarról németre; beszédgyakorlatok. *Olvasmányok*: Die Erde, Die vier Weltgegenden, Die Oberfläche der Erde, Erhebungen und Vertiefungen, Tag und Nacht, Woche und Monat, Der Tag des Herrn, Das Jahr und die Jahreszeiten, Flüchtig ist die Zeit, Gott, der Menschen Vater, Fát ültess !, A két kecske, Der Regen, Wind und Sonne, Die drei Goldfischlein, Strohhalm, Kohle und Bohne, Die drei guten Sprüchlein, Phrixos und Helle, Jason holt das goldene Vliess, Herakles tötet die Schlangen, Kroisos und Solon, Die Jugendzeit Alexanders des Grossen, A búzakalászok. Kéthetenként iskolai dolgozat. K. k.: Varga Bálint dr.: „Német olvasókönyv" I. rész és Ballagi: „Német nyelvtan." (Hetenként 3 órán.) Tanította az *A*)-ban Német Gábor dr., a *B*)-ben Varga Bálint dr.

**Latin nyelv.** *I. Julius Caesar* „De bello Galico"-jából: Gallia leírása. A helvétek elleni háború. Comm. I. 1—29. irodalmi és hadügyi magyarázatokkal. Caesar élete. — K. k.: Hittrich Ö.: Szemelvények Caesar műveiből. — II. Ovidius. A költő önéletrajza, A világ négy korszaka, Philemon és Baucis, Daedalus és Icarus, tárgyi és nyelvi magyarázatokkal. Ovidius élete és művei. K. k.: Csengeri: Szemelvények Ovidiusból. — III. A *mondattan* befejezése. — K. k.: Pirchala: „Latin nyelvtan és gyakorlókönyv." — IV. *Könyv nélkül*: Ovidiusból a fordított részek. Házi és iskolai írásbeli dolgozatok. (Hetenként 6 órán.) Tanította az *A*)-ban Bánóczy Endre, a *B*)-ben Barthos Kálmán dr.

**Történelem.** Magyarország története 1526—1867-ig. K. k.: Török István dr.: Magyarország története. Mika Sándor: Magyar történelmi olvasókönyv. II. (Hetenként 3 órán.) Tanította az *A*)- és *B*)-ben Barthos Kálmán dr.

**Mennyiségtan.** A betűszámtanból: a négy alapművelet egész számokkal, tényezőkre való bontás, a legnagyobb közös osztó és a legkisebb többes kikeresése. A négy alapművelet törtekkel. Az egytagú és többtagú mennyiségek második és harmadik hatványra emelése. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel, arányok és aránylatok. Írásbeli dolgozatok havonként. K. k.: Fr. Kiss Károly: „Algebra" III. kiadás. (Hetenként 3 órán.) Tanította az *A*)-ban és *B*)-ben Fr. Kiss Károly.

**Rajzoló-mértan.** Görbe vonalú idomok. A legfontosabb görbe vonalak, különösen a kúpmetszeti vonalak ismertetése. Szerkesz-

tési feladatok. Példák a görbék műszaki alkalmazására. Síkdíszítmények szabadkézi rajzolása. — Tankönyv: Horti Henrik: „Rajzoló geometria.“ (Hetenként 2 órán.) Tanította az *A*)-ban és *B*)-ben is Szekeres Albert.

**Természetrajz.** Növénytan. Néhány virágos növény leírása. Morphologia, biologia. A levegő és víz részletesebben; néhány fontosabb elemi test. Oxidálás, redukálás. Sav és bázisról általában, részletesebben a növényekre nézve fontosabb sók csoportosítva. A növények életében szereplő fontosabb szerves vegyületek. Növényi anatomia mikroskóp használatával. Élettan, rendszertan. Fontosabb családok (kiterjeszkedve a földrajzi elterjedésre). Bevezetés a növényhatározásba. Növénygyüjtés. — K. k.: Szterényi Hugó: Növénytan. (Hetenként 3 órán.) Tanította Török Tivadar.

**Ének.** *a) Elmélet.* A dur- és mollhangnemek *egyazon* alaphang szerinti rokonsága. Az összhangzatos és dallamos mollskálák összehasonlítása. A mollhangnemek hármashangzatai és az uralgó hetedhangzat. A kettős kereszt és kettős b. A magyar skála. — Enharmonia és enharmoniás hangok. Előforduló műszavak megmagyarázása. *b) Gyakorlat.* 1. Egyházi ének és pedig: Zsoltárok: VIII. XXXII. XXXIV. XXXIX. CII. CXVII. CXXVIII. CXLIII. Dicséretek: 4. 5. 70. 137. 146. 162. 137. és vasárnap délutáni 1. és 2. sz. 12 válogatott világi éneket 3 és 4 szólamban: sopran, alt, bassus, helyenként tenor szólammal is. Az arra alkalmas növendékek a karéneklésben is résztvettek. (Hetenként 2 órán.) Tanította Krausz Gusztáv.

**Torna.** Mint az előbbi osztály gyakorlatai; a katonai rendgyakorlatok; menetközben a rendek kettős rendek pontos végrehajtásával kanyarodások, fejlődések stb. A svéd torna sorozatos szabad gyakorlatai; a szertornázásnál különös gondot fordítunk az önfegyelmezésre. (Hetenként 2 órán.) Tanította Halász Zs.

Az órák összes száma 30.

### *V. osztály.*

Osztályfőnökök az *A*)-ban *Török Tivadar*, a *B*)-ben ifj. *Szalay Károly*.

**Vallástan.** Egyháztörténet kezdettől a reformációig. K. k. Báthory Gábor „Egyháztörténelem“ c. munkája. Olvastatott a „Cselekedetek könyve.“ Minden második vasárnap bibliamagyarázat. Zsoltárokat és dicséreteket l. „Ének“ rovat alatt. (Hetenként 2 órán.) Tanította Csűrös István.

**Magyar nyelv.** A prózai műfajok elmélete, ú. m.: a *történetírás*, a *szónoki művek*, az *értekezés* és a *levél*. Iskolai és házi (kötelező) olvasmányok; olvasmányok számbavevése. *Olvasmányok*: Tinódi históriás énekeiből, Kölcsey Parainezis, Berzsenyi felett tartott beszéde, Széchényi a Hitel bevezetése és befejezése, Eötvös beszéde Kőrösi Csoma felett, Kossuth a haza védelméről tartott beszéde, Deák első felirati beszéde, Arany Toldi estéje, Jókai Uj földesúr, Kemény tanulmányaiból: A két Wesselényi, Vörösmarty, Salamon, A török hódoltság korából, Gyulai Pál Arany fölött mondott beszéde, s Pázmány egy beszéde. *Költemények*: Mátyás anyja, Both bajnok özvegye, V. László, Rozgonyiné, Szibinyáni Jank, Pázmány lovag, Walesi bárdok, Ágnes asszony, Török Bálint, Tetemre hívás. Dolgozatok írása az iskolában és otthon. A szónoklás gyakorlása Kossuth és Deák politikai beszédein, s maguk-választotta műveken és tárgyakon. Szavalás. K. k.: Riedl Frigyes: „Rhetorika." (Hetenként 3 órán.) Tanította Samu János.

**Német nyelv.** Történeti és gyakorlati olvasmányok; költemények fordítása, tárgyi és nyelvi megbeszélése; a prózaiak elmesélése, a költemények szavalása. *Olvasmányok:* Die ewige Bürde, Der kluge Sultan, Seltsamer Spazierritt, Der kluge Richter, Das wohlfeile Mittagessen, Der seltsame Spielkamerad, Der Dieb, Der gute Knecht. Költemények: Heidenröslein, Mignon, Loreley, Du bist wie eine Blume, Der Fischer, Erlkönig, Der Sänger, Der Ring des Polykrates. A nyelvtan ismétlése és kiegészítése. Szóképzés. Szórend. Mondattani sajátosságok. Magyar-német fordítási gyakorlatok. Irásbeli dolgozatok kéthetenként. K. k.: Harrach—Gyulai: „Német olvasókönyv" III. rész, 4. kiadás. Ballagi: „Német nyelvtan." Orosz Alajos: „Német stilusgyakorlatok" (segédkönyv). (Hetenként 3 órán.) Tanította az *A*)-ban Német Gábor dr., a *B*)-ben Varga Bálint dr.

**Latin nyelv.** I. *Ovidius*: Fasti: I. 89—144, II. 195—242, II. 381—422 (könyv nélkül is.) I. 469—556, 71—88, 89—144, II. 381—422, 475—512, 685—760, 813—852, 195—242, 533—570, 617—638, 641—684, III. 179—228, III. 713—788, 809—848, IV. 809—858. *Cicero*: Pro lege Manilia. Pro Archia. Kézikönyv: Csengeri J.: Szemelvények Ovidiusból. Zsámboki Gy.: Cicero: De imperio Cn. Pompei és Kapossy Lucián: Cicero: Pro Archia. Irodalomtörténeti bevezetés. Állami régiségek. Fordítás magyarról latinra. Irásbeli dolgozat kéthetenként. (Hetenként 6 órán.) Tanította az *A*)-ban Szalay Károly, a II. félévben Komáromi Mihály, a *B*)-ben ifj. Szalay Károly.

**Görög nyelv.** Nyelvtan: Az alaktan a *μι*-végű igékig. Olvasmány: gyakorlat görögről magyarra és magyarról görögre, gnómák, Aesopusi mesék. A mesék egy részét könyv nélkül is megtanulták. Irásbeli dolgozatok kéthetenként. K. k.: Dóczy: „Görög nyelvtan" és „Görög olvasó- és gyakorlókönyv". (Hetenként 5 órán.) Tanította az I. félévben Szalay Károly, a II. félévben ifj. Szalay Károly.

**Görögpótló irodalmi olvasmányok.** I. Homeros Iliasa és Odysseiája bő szemelvényekben. Homeros. A homérosi kérdés ismertetése. Az eposok jellemzése és szerkezete. Arany J.: Buda halála. II. Herodotos szemelvényekben. A görög történetírás kezdete. Herodotos életrajza s művének jellemzése. A magyar történetírás áttekintése. Heltai, Szalárdi, Kemény J., Cserei M. és Apor P. műveiből szemelvények. Kézikönyvek: Csengeri: Homeros Iliasa, Gyomlay: Homeros Odysseiája, Geréb: Szemelvények Herodotosból, Badics: Magyar irodalmi Olvasókönyv I. (Hetenként 3 órán.) Tanította Nyusztay Antal.

**Történelem.** Az ókor története, különös tekintettel a keleti népek, görögök és rómaiak világtörténeti szerepére az egyetemes emberi művelődés fejlődésében. — K. k.: Mika Sándor: Egyetemes történelem. Ókor. — Mika Sándor: Történelmi olvasókönyv. I. rész. Kogutowitz: Történelmi atlasz. Fali térképek. Hetenként 3 órán tanította az *A*)-ban és *B*)-ben Vass Tamás.

**Mennyiségtan.** Az algebrából. A két és több ismeretlenes elsőfokú egyenletek megoldása a substitutio, comparatio, eliminatio, a determinánsok és a határozatlan együtthatók módszerével. Gyökmennyiségekkel való műveletek, többtagúakból való négyzetgyökfejtés. Másodfokú egyenletek. Köbgyök. A geometriából: Síkmértan; a háromszögek egybevágósága és hasonlósága, az egyenesvonalú sík-idomok területének kiszámítása és hasonló idomok területeinek összehasonlítása. Irásbeli dolgozat havonként. K. k.: Fr. Kiss K.: „Mértan" 2. kiadás és „Algebra" 3. kiadás. (Hetenként 3 órán.) Tanította Ábrahám István.

**Természetrajz.** Állattan. Az állati test szerkezete. Biologiai jelenségek. Az állati sejt, szövetek és szervek. Az összes állatosztályok és főbb rendek, kiváló tekintettel a hazánkban élő közönségesebb fajokra és földrajzi elterjedésükre. K. k.: Ormándy M.: „Állattan." (Heteként 3 órán.) Tanította Török Tivadar.

**Görögpótló rajz.** Egyszerű stereometriai testeknek és ezek összetételeinek szemlélet alapján való rajzolása contourokban és

árnyékolással is. Szemléleti látszattan. Rajzolás lapmintákról és egyszerű (gipsz) reliefekről. Ó-kori jellegzetes műalkotások bemutatása és ismertetése. (Hetenként 2 órán.) Tanította Szekeres Albert.

**Ének.** Az egyházi énekek közül: *a*) Zsoltárok: I. XVI. XXII. XXIV. XXVII. XXVIII. XXXII. XXXIII. XXXIV. XXXV. XXXVI. XXXIX. XLVI. LXVII. LXXIX. LXXX. LXXXIX. XC. XCI. XCII. CII. CV. CXVII. CXIX. CXXVIII. CXXXIV. CXXXV. *b*) Dicséretek; 2. 5. Köznapi: 2. 3. 4. 17. 37. 43. 61. 63. 64. 70. 72. 74. 75. 137. 146. 153. 162. 163. 173. 179. Adventi énekek: 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. Virágvasárnapi 7. és 8. Nagypénteki: 9. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. Pünkösdi 37. és 43. Az arra alkalmas tanulók az ifjúsági énekkarban közreműködtek. (Hetenként 1 órán.) Tanította Krausz Gusztáv.

**Torna.** Katonai rendgyakorlatokból a szakasz minden mozdulata menetközben is; kettős rendekben gyakori menetelés „dalra.“ Svéd társas szabadgyakorlatok és összetett szabadgyakorlatok kézi szerekkel is. Szertornázás csapatokban, részint a sorozatos svéd csoportok gyakorlatai szerint, részint a miniszteri utasításban foglaltak után. Labda- és más társasjátékok bent a tornateremben, kint a játéktéren füles, rugó és magyar labdajátékok versenyekkel. Athletikai gyakorlatok. Céllövés, úszás. Kitartó futás 8 percig. (Hetenként 2 órán.) Tanította Halász Zs.

Az órák összes száma 31.

## *VI. osztály.*

Osztályfőnök *Német Gábor dr.*

**Vallástan.** Ker. egyháztörténet a reformációtól napjainkig. K. k.: Báthory Gábor „Egyháztörténelem“ című munkája. Olvastattak egyháztörténeti életrajzok. Minden második vasárnap bibliamagyarázat. (Hetenként 2 órán.) Zsoltárok és dicséretek. Tanította Csűrös István.

**Magyar nyelv.** A szép. A művészetek. Poétika. A költői műfajok elmélete gyakorlati alapon. *A*) Belvilág költészete: 1. A dal. 2. Óda, hymnus. 3. Elégia. 3. Rhapsodia, dithyramb. 5. Epigramma. 6. Tanító-költemény. 7. Szatira. *B*) Külvilág költészete: 1. Költői elbeszélés. 2. Ballada. 3. Románc. 4. Mese. 5. Monda, legenda.

6. Éposz. 7. Regény, novella. 8. A leíró elem a költészetben. *C*) A dráma. A jellemzés módja. A dráma fejlődésének rövid áttekintése. Verstan. Részletes iskolai megbeszélésben részesültek: Arany balladái, Zrinyi Szigeti Veszedelme, Sophokles Oedipus királya, Shakespeare Coriolanusa. Költemények könyv nélkül, szavalás. Irásbeli dolgozatok havonként. Riedl kézikönyve alapján, heti 3 órán tanította Varga Bálint dr.

**Német nyelv.** Schiller „Tell Vilmos"-ának tárgyi és alaki magyarázata történeti bevezetéssel (a 3 dal s Tell monologja könyv nélkül is.) Könyv nélkül tanulták még Gothe „Der Schatzgräber," „Die wandelnde Glocke" és Schiller „Die Teilung der Erde" c. költeményét. Fordítás magyarról németre: Lohengrin, Hogy kapta meg Siegfried a szarubőrt? Siegfried a burgundok udvarába jő, Gunther hazaviszi Brunhildát, Siegfried halála. — Kriemhild nőül megy Etelé hez, Kriemhild bosszúja, Kudrun elrablása, Kudrun a fogságban, Kudrun szabadulása, A hamelni patkányfogó. Az alaktan főbb szakaszainak ismétlése, a mondattan folytatása, főleg a magyar nyelvtől eltérő jelenségek. Irásbeli dolgozatok kéthetenként. K. k.: dr. Theisz Gyula: „Wilhelm Tell" és Orosz Alajos: „Német stilusgyakorlatok" (segédkönyv). (Hetenként 3 órán.) Tanította Német Gábor dr.

**Latin nyelv.** *A*) P. Vergilius Maro: Aeneis: Az I. (1—346.) II. 1—603. IX. 1—439. sor. Az I. és II. énekből 50—50 sor könyv nélkül is. *B*) Összefüggő nagyobb szemelvények T. Livius II. III. XXI. és XXII. könyvéből, összesen 35 Caput. Irodalomtörténeti és életrajzi bevezetés Liviushoz és Vergiliushoz. A régiségtanból vallásrégiségek. Segédkönyv: Wagner József: Római régiségek. Fordította Horváth Balázs. Irásbeli dolgozatok kéthetenként. K. k.: Cserép J.: Szemelvények Vergilius Aeneiséből. Kalmár E.: Szemelvények Livius római történetéből. (Hetenként 5 órán.) Tanította Fuxhoffer Dezső.

**Görög nyelv.** Az alaktan kiegészítése és ismétlése. Syntaxis, főleg az olvasmányok alapján. Szemelvények Xenophon műveiből s a görög lyricusokból. Az Anabasisból részben átdolgozás, részben az eredeti szöveg szerint 24 olvasmány. Az Apomnemoneumatá-ból: Herkules a váló-úton. A lyrikusok műveiből 50 darab költemény, ezek egy része könyv nélkül is. K. k.: Maywald József dr. „Görög gyakorló- és olvasókönyv" és Dóczy I.: „Görög nyelvtan." Irásbeli dolgozatok kéthetenként. (Hetenként 5 órán.) Tanította Nyusztay Antal.

**Görögpótló irodalmi olvasmányok.** I. Olvasták és elemezték *Aischylos* Leláncolt Prometheusát és Oresteiáját, *Sophokles* Oidipus király, Antigoné, Oidipus Kolonosban, A trachisi nők c. tragoediáit; *Euripides* Iphigeneia Taurisban c. tragoediáit s Aristophanes A felhők c. vígjátékát. Ezenkivül olvasták a Kyklops c. satyrdrámát Euripidestől. Kiegészítette ezeket a görög tragoedia története, a fentebbi három nagy drámaíró életrajza, a görög színház ismertetése. II. Szemelvények a görög lyrai és a klasszikus versmértékű magyar lyrai költészetből, tárgyi és verstani magyarázatokkal. Kézikönyvek: Aischylos: A leláncolt Prometheus, ford. Zilahy K. (M. K. 27.), Sophokles: Oidipus kir., ford. Csiky G. (O. K. 775—776.), Antigone, ford. Csiky G. (Jeles írók tára XX.), Badics F. Magyar irodalmi olvasókönyv II. kötet. A többi az iskolai példányból olvastatott fel. (Hetenként 3 órán.) Tanította ifj. Szalay Károly.

**Történelem.** Az előző osztályban tanultak rövid ismétlése után a középkor történelme a vesztfáli békéig, tekintettel a különböző népek állami és műveltségi viszonyainak fejlődésére. K. k.: Mika Sándor: „Egyetemes történelem. Középkor." Mika Sándor: Történelmi olvasókönyv. IV. rész. Kogutowitz: Történelmi atlasz. Fali térképek. (Heti óraszám 3.) Tanította Barthos Kálmán dr.

**Mennyiségtan.** *A betűszámtanból*: A gyökmennyiséggel való műveletek ismétlése. A hatványozás általánosítása. Számrendszerek. Tizedesszámok. A tisztán képzetes és összetett számokkal való műveletek. Logarithmus, kitevői egyenletek. A számtani és a véges mértani sor. *A mértanból*: A kör és a körre vonatkozó számítások, szögmértan és háromszögtan. Irásbeli dolgozatok havonként. K. k.: Fr. Kiss K.: „Mértan" 2. kiadás és „Algebra" 3. kiadás. (Hetenként 4 órán.) Tanította Böhm Gyula.

**Természetrajz** Chemia és mineralogia. Kristálytan. Az ásványok fizikai tulajdonságai. Vegytani alapelvek. A fontosabb elemek és vegyületek ismertetése, kapcsolatban a megfelelő ásványokkal s fontosabb részletekkel a chemiai technologia köréből. Néhány egyszerűbb stoechiometriai feladat megoldása. Szerves vegyületek. A geologia elemei. K. k.: Reichenhaller K. „Chemia és mineralogia" (Hetenként 3 órán.) Tanította Török Tivadar.

**Görögpótló rajz.** Testcsoportok, reliefek, edények és egyszerűbb használati tárgyak gipszmintákról és természetről. Középkori műalkotások ismertetése. (Heti 2 órán.) Tanította Szekeres Albert.

**Ének.** Mint az ötödik osztályban. (Hetenként 2 órán.) Tanította Krausz Gusztáv.

**Torna.** Mint az ötödik osztályban. Az athletikai gyakorlatokra már több idő és gond fordíttatik. Versenyekre való készülődés. A kitartó lassú futás 8—10 percig tart. Rövid síkfutást az Ifjúsági Sportclub tagjai szorgalmasan gyakorolják. Céllövés, úszás, korcsolyázás stb. napirenden. (Hetenként 2 órában.) Tanította Halász Zsiga.

Az összes órák száma 31.

## *VII. osztály.*

Osztályfőnök *Ábrahám István.*

**Vallástan.** Hit- és erkölcstan. A kézikönyvet írta: Szőts Farkas. (Hetenként 2 órán.) Zsoltárok és dicséretek, mint „Ének" rovat alatt. Olvastatott a János evangeliuma. Minden második vasárnap bibliamagyarázat. Tanította Csűrös István.

**Magyar irodalom.** A magyar nemzeti irodalom története a legrégibb időktől Kisfaludy Károlyig, tekintettel a művelődés fejlődésére és az íróknak szemelvényeken alapuló fejtegetésére (magyar filológiai szemléltetésekkel). Olvasták a tárgyalt írók kiválóbb műveit, köztük részletet a Katalin- és Margit-legendából, Gyöngyösi egyik eposzát, a kuruc költészetből, Mikes leveleit, Kazinczy Pályám emlékezetét és Katona Bánk bánját, a tárgyalt korokra és írókra vonatkozó tanulmányokat. Költemények: Balassi: Búcsúének; Kuruc tábori dal, Rákóczi-nóta, Amade: Katonadal, Csokonai: A reményhez, A tihanyi echóhoz, Berzsenyi: Fohászkodás, Kisfaludy: Himfy. A magyar nyelv rendszere. Havonként írásbeli dolgozat. K. k.: Beöthy Zsolt: „A magyar nemzeti irodalom története." I. kötet. Szinnyei: A magyar nyelv. (Hetenként 3 órán.) Tanította Samu János.

**Német irodalom.** Lessing „Minna von Barnhelm" című vígjátékának tárgyi s alaki magyarázata; a darab elemzése s méltatása. Képek a német irodalomtörténetből Lessingig bezárólag: Das deutsche Volk und die deutsche Sprache; Der deutsche Heldengesang; Mittelalterliche Blütezeit; Das Volksepos; Ritterliche Dichtung; — Lessings Leben; Minna v. Barnhelm; Nathan der Weise; Hamburgische Dramaturgie. — Irásbeli dolgozatok havonként. K. k.: Theisz Gyula dr.: „Minna von Barnhelm" és Miklós Ferenc: Német olvasókönyv. (Hetenként 3 órán.) Tanította Varga Bálint dr.

**Latin irodalom.** *a*) Vergilius: Aeneis VI. éneke (100 sor könyv nélkül is.) Vergilius: Összefüggő nagyobb szemelvények az Aeneis VI. és IX. énekéből. — *b*) Cicero: in Catilinam I. — *c*) *Sallustius Crispus*: Bellum Jugurthinum kihagyásokkal. Irodalomtörténeti s életrajzi bevezetés és a régiségtani ismeretek egybefoglalása. Mintegy 100 sor könyv nélkül. Kézikönyvek: *Cserép J.*: Szemelvények Vergilius Aeneiséből; *Köpesdy S.*: Cicero: Orationes in Cat.; *Hittrich Ö.*: De Bello Jugurthino. Kéthetenként írásbeli. (Hetenként 5 órán.) Tanította id. Szalay Károly, a másik félévben: Komáromi Mihály.

**Görög irodalom.** Homeros korának, munkáinak s általában a homerosi kérdésnek s az ion dialectusnak ismertetése; fordították az Odysseia I., II., VI., IX. énekeit, összefüggő nagyobb részeket a XXI. énekből. Kézikönyv: Kempf József: „Odysseia". Herodotos: a Dávid István-féle „Szemelvények"-ből 6 olvasmány irodalomtörténeti bevezetéssel, nyelvtani és tárgyi fejtegetés mellett. Az Odysseiából 160 sort könyv nélkül is tanultak. Iskolai dolgozat havonként. (Hetenként 5 órán.) Tanította az első félévben Szalay Károly, a második félévben Fuxhoffer Dezső.

**Görögpótló irodalmi olvasmányok.** I. Thukydides szemelvényekben, az író életrajzával és művének jellemzésével. A magyar történetírók közül Virág B., Kazinczy, Teleki József gróf, Horváth Mihály, Szalay László és Salamon Ferenc műveiből vett szemelvények. A magyar történetírás a XVIII. és XIX. században. II. Demosthenes I., II., III. olynthosi beszéde, I., II., III. philippikája. A békéről. Szemelvények a „Koszorú" c. beszédből. Demosthenes élete s a görög szónoklat fejlődésének rövid áttekintése. A magyar szónokok közül Felsőbüki Nagy Pál, Kölcsey, Wesselényi Miklós br., Széchenyi, Eötvös József br., Kossuth Lajos és Deák Ferenc beszédeiből vett szemelvények. III. A görög állami régiségeknek s a görög irodalomnak összefoglaló ismertetése. K. k.: Szilasi M.: Szemelvények Thukydidesből, Badics: Magy. irod. olvasókönyv III., Földi: Demosthenes válogatott beszédei, Márton Jenő: A görög irodalom története. (Hetenként 3 órán.) Tanította Nyusztay Antal.

**Görögpótló rajz.** Reliefek (gipszmintákról), építészeti részletek, edények, állatok, virágok természeti tárgyakról. Néhány újabbkori műalkotás ismertetése. (Heti 2 órán.) Tanította Szekeres Albert.

**Történelem.** A középkor történetének rövid áttekintése után az újkor története 1648-tól és a legújabb kor története napjainkig. K. k.: Mika Sándor: Egyetemes történelem. Újkor és legújabb kor. Mika Sándor: Történelmi olvasókönyv. V. rész. Kogutowitz: Történelmi atlasz. Fali térképek. (Hetenként 3 órán.) Tanította Vass Tamás.

**Mennyiségtan.** *Algebra.* Kamatos kamat és járadékszámítás, kölcsöntörlesztés. Végtelen sorok. A másodfokú egyenlet elmélete, a másodfokú függvény maximuma és minimuma. Redukálható egyenletek. Complex számok. Moivre képlete. Reciprok egyenletek. *Geometria.* A pont coordinatái. Két pont távolsága. Egyszerűbb algebrai kifejezések grafikus ábrázolása. A szögmértan és sík háromszögtan ismétlése után a stereometria legfontosabb tételei. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felszine és köbtartalma. Írásbeli dolgozat havonként. K. k.: mint az V. és VI. osztályokban. (Hetenként 3 órán.) Tanította Ábrahám István.

**Természettan.** Bevezető természettani alapfogalmak. Mechanika. Hangtan. Fénytan. K. k.: Fehér-Szekeres: „Kisérleti Fizika." 9. kiadás. (Hetenként 4 órán.) Tanította Ábrahám István.

**Ének.** *a*) Egyházi énekek mint a VI. osztálynál. *b*) Világi énekek. Akiknek jó hangjuk volt, két csoportra, tenor és bassus (bariton) osztva, a többi osztályok énekeseivel együtt számos egyházi és világi éneket énekeltek 4 szólamú vegyes karban. (Erről részletes jelentés van „Énekkar" cím alatt.) Hetenként 1 órán a VIII. osztálylyal együtt.) Tanította Krausz Gusztáv.

**Torna.** Szakaszképzés, szakaszgyakorlatok a gyakorlati szabályok szerint, szárnytisztesek vezénylése mellett. Svéd szabad gyakorlatok. Szertornázás minden tornaszeren, különös tekintettel a főszereken és magasugrásban való versenyképességre. Súlydobás és súlyemelés. Kötélhúzás, az ugrások minden neme. Futás 10—12 percig; gyors- és gátfutás. Uszás, céllövés. Kirándulások. Télen szánkóversenyek, más időben futóversenyek. Játékok: Füles és rugólabda. (Hetenként 2 órán.) Tanította Halász Zsiga.

**Egészségtan.** (Hetenként 1 órán.) Tanította Papp Károly dr.

Az órák összes száma 32.

## *VIII. osztály.*

Osztályfőnök *Nyuszay Antal.*

**Vallástan.** A magyar protestáns egyház történelme. K. k.; Farkas József: „A magyarországi protestáns egyház története.“ Kiadja a dunamelléki ref. egyházkerület. Zsoltárok és dicséretek, mint „Ének“ rovat alatt. Olvastatott a Kolossébeliekhez írott levél és zsinati határozatok. Minden második vasárnap bibliamagyarázat. (Hetenként 2 órán.) Tanította Csűrös István.

**Magyar irodalom.** A magyar nemzeti irodalom fejlődésének ismertetése a legújabb kortól (1820. Kisfaludy K.) napjainkig. *Iskolai olvasmányok*: Jósika Abafijából, Eötvös, Kemény regényeiből szemelvények; Kisfaludy, Czuczor, Vörösmarty, Tompa, Petőfi, Arany, Madách, Jókai és a drámairók műveiből szemelvények. „Az ember tragédiája“ a maga egészében. Tanulmányok Erdélyi, Gyulai, Beöthy, Péterfy, Riedl munkáiból. Ezeken kivül a kötelező házi olvasmányok. Havonként írásbeli dolgozat. K. k.: Beöthy Zsolt: „A magyar nemzeti irodalom története“, II. k. (Hetenként 3 órán.) Tanította Ravasz Árpád.

**Német irodalom.** Goethe: „Iphigenie auf Tauris“ című drámájának alaki és tárgyi magyarázata, a darab elemezése s méltatása. Képek a német irodalomtörténetből Lessingtől Goethe haláláig. Néhány XIX. századbeli német költő. Költemények (nagyobbrészt könyv nélkül is) *Goethe:* Das Göttliche, Der Zauberlehrling; az V-ben tanult balladák ismétlése; *Schiller:* Die Teilung der Erde, Das Lied von der Glocke-ből az 1—5. szakasz; *Uhland*: Die Kapelle, Einkehr; *Heine*: Du bist wie eine Blume; Die Loreley, Die Grenadiere; *Lenau*: Die drei Zigeuner, An mein Vaterland. Írásbeli dolgozatok havonként. K. k.: Maywald József dr.: „Iphigenie auf Tauris“ és Miklós Ferenc: Német olvasókönyv a középiskolák VII. és VIII. osztálya számára. (Hetenként 3 órán.) Tanította Német Gábor dr.

**Latin irodalom.** Corn. Tacitus Annaleseiből szemelvények, I. 1—30; XV.: 38—44., 60—64., Qu. Horatius Flaccus Carm. I. 1., 3., 4., 9., 22., 24., 31.; II. 3., 10., 14., 16., 17.; III. 1., 2., 3., 6. 9., 30., és IV. 3., 9., Carmen saeculare. Epodon 2. Satirarum I. 1., 9. Epist I. 1., 10.; II. 3. az Ars poetica. Könyv nélkül 6 carm. Kézikönyv: Wirth: „Horatius-szemelvények.“ Schmidt A.:

Szemelvények Tacitus Annaleséből. Irodalomtörténeti és életrajzi bevezetés. Irodalomtörténeti és régiségtani összefoglalás. Írásbeli dolgozatok kéthetenként. (Hetenként 4 órán.) Tanította Nyusztay Antal.

**Görög irodalom.** Homeros Iliasából fordították az I. éneket egészen, összefüggő nagyobb részeket a VI., XVIII. és XXIV. énekből. Az Ilias I. és VI. énekéből könyv nélkül megtanultak 100 sort. A homérosi kérdés ismétlése; az Ilias tartalma és szerkezete. Homeros világa. Prózai olvasmányul: Platon Apologiája. A görög filozofia áttekintése. Irodalomtörténeti összefoglalás. Írásbeli dolgozat havonként. K. k.: Kemenes J.: Szemelvények az Iliasból. Simon J. Sándor: Szemelvények Platon műveiből. (Hetenként 4 órán.) Tanította Nyusztay Antal

**Görögpótló irodalom.** A görög philosophia története. Görög művészettörténet. Olvasták: Platonból: az Apologiát, Kritónt, Gorgiast, szemelvényeket a Politeiából, — Aristotelestől: szemelvényeket az Ethikából. K. k.: Alexander B.: Platon és Aristoteles; Zsámboki Gy.: A görög művészet kiválóbb alkotásainak ismertetése. (Hetenként 2 órán.) Tanította Fuxhoffer Dezső.

**Görögpótló rajz.** Emberi testrészek: kéz, láb, fej domború mintákról. A tehetségesebbek aktot is rajzoltak. Továbbá: virágok és állatok természeti tárgyakról. Magyar festők és szobrászok méltatása. (Hetenként 2 órán.) Tanította Szekeres Albert,

**Történelem.** Magyarország oknyomozó története, tekintettel az alkotmány és műveltség történeti fejlődésére. K. k.: Kiss Lajos: Magyarország történelme a VIII. oszt. számára. Mika Sándor: Történelmi olvasókönyv. VI. rész. Történelmi térképek. (Hetenként 3 órán.) Tanította Barthos Kálmán dr.

**Mennyiségtan.** *Betűszámtan*: Az eddig tanultak ismétlése mellett a kapcsolástan. A Newton-féle binomiális tétel. Valószínűségszámítás. *Mértan*: A szögmértan és háromszögtan, valamint a tömörmértan ismétlése, gömbháromszögtan s alkalmazása. Írásbeli dolgozat havonként. K. k.: mint a VI. osztályban. (Hetenként 2 órán.) Tanította Fr. Kiss Károly.

**Természettan.** Hőtan. Mágnesség és elektromosság. A cosmographia elemei. K. k.: mint a VII. osztályban. (Hetenként 4 órán.) Tanította Ábrahám István.

**Bölcselettan.** Lélektan és gondolkozástan. A lélektan feladata. Az idegrendszer szerepe a lelki élet alakulásában és a pszichofizika

legfontosabb tényei. A lelki jelenségek főcsoportjainak megismertetése. A logika feladata. A logikai gondolkodás elemi formái. A gondolkodás rendszeres formáinak és a kutatás módszereinek áttekintése. Olvasmányok Szitnyai: „Ész és szív“ s „Az életfilozófia problémái“ című műveiből. Nehány lélektani kisérlet a „figyelem“ és „emlékezet“ köréből. Kézikönyv: Szitnyai Elek: Lélektan és Logika. (Hetenként 3 órán.) Tanította Ravasz Árpád.

**Ének.** Mint a VII. osztályban. (Hetenként 1 órán, a VII. osztállyal együtt.) Tanította Krausz Gusztáv.

**Torna.** A VII. osztály tananyaga szerint. Mint az Ifjúsági Sportclub vezetői nagy buzgalommal segédkeznek az ifjúság testi nevelésénél. (Hetenként 2 tornaóra.) Tanította Halász Zs.

Az órák összes száma 31.

# V. Rendkivüli tantárgyak.

## 1. Művészeti rajz.

Tanította: **Szekeres Albert.**

Ezen tanfolyam célja az, hogy minden arra önként vállalkozó növendékünk részesülhessen e nemcsak a szép iránti érzéket fejlesztő, hanem a legtöbb pályán mint fontos és szükséges, úgyszólván internacionális nyelvként szereplő készség megszerzésében. Sajnos, a tanulóknak sok más délutáni elfoglaltságuk miatt hetenként csak egyszer és egy csoportban van alkalmuk a rajzot gyakorolni, mely körülmény az oktatást nagyon megnehezíti, továbbá az így előálló helyszűke miatt csak igen kevesen — legfönnebb 50-en — vehetnek részt azok a tanfolyamon.

A tandíj egész évre 20 korona.

A tanfolyamon résztvett növendékek névsora és érdemjegye:

**Ib. osztály.**

| | |
|---|---|
| Füri József | 3 |
| Kerekes Mihály | 2 |
| Szelényi Zoltán | 2 |
| Varga Antal | 1 |

**IIa. osztály.**

| | |
|---|---|
| Fekete László | 2 |
| Gyurocsik Emil | 2 |
| Kusztos Béla | 2 |
| Móritz László | 3 |
| Szelényi Károly | 2 |
| Tóth Béla | 1 |

**IIb. osztály.**

| | |
|---|---|
| Okrutzky László | 3 |
| Raksányi Géza | 1 |

**IIIa. osztály.**

| | |
|---|---|
| Engel Andor | 1 |
| Köpeczy László | 3 |
| B. Raksányi Károly | 1 |
| Schwartz Gyula | 4 |

**IIIb. osztály.**

| | |
|---|---|
| Imre László | 1 |
| Paál Ákos | 1 |
| Sebestyén László | 2 |

**IVb. osztály.**

| | |
|---|---|
| Köpeczy Károly | 3 |

**V. osztály.**

| | |
|---|---|
| Balogh István | 1 |
| Balogh Zoltán | 1 |
| Csonka János | 1 |
| Gáthy Jenő | 2 |
| Kenessey Elek | 2 |
| Fr. Kiss Károly | 2 |
| Kund Lajos | 4 |
| Raksányi Gyula | 1 |
| Sebestyén István | 1 |
| Szent-Iványi Ádám | 2 |
| Wagner Levente | 1 |

**VI. osztály.**

| | |
|---|---|
| Bibó Dénes | 2 |
| Csonka Pál | 1 |
| Ecsedy Árpád | 1 |
| Mészöly Károly | 3 |
| Papp László | 2 |
| Varju Sándor | 1 |
| Vörös László | 1 |

**VIII. osztály.**

| | |
|---|---|
| Polgár Ferencz | 1 |
| Raksányi Lajos | 1 |

Összesen 40 tanuló.

# 2. Gyorsírás.

Tanította: **Ábrahám István.**

A tanulók két csoportban, kezdők és haladók csoportjában, heti egy-egy órán tanulták a Gabelsberger-Markovics rendszerű gyorsírást Vikár B. tankönyvei (Levelező gyorsírás és Vitagyorsírás) szerint. Az elért eredményről a következő osztályzatok adnak számot.

## I. Kezdők.

**IIIa. osztály.**

| | |
|---|---|
| Gál Ödön | 3 |
| Gellner Béla | 1 |
| Jemnitz Sándor | 2 |
| Nagy László | 2 |
| Szilárd Gyula | 1 |

**IIIb. osztály.**

| | |
|---|---|
| Katona László | 1 |

**IVa. osztály.**

| | |
|---|---|
| Solymos László | 2 |

**IVb. osztály.**

| | |
|---|---|
| Deák Béla | 3 |
| Gálffy Sándor | 3 |

**Va. osztály.**

| | |
|---|---|
| Gábor János | 1 |
| Kund Lajos | 3 |
| Pápay Imre | 1 |
| Pintér Gergely | 2 |
| Római Béla | 3 |
| Szabó Jenő | 2 |

**Vb. osztály.**

| | |
|---|---|
| Böhm József | 2 |
| Dusárdy István | 2 |
| Farkas Béla | 1 |
| Friedmann Lajos | 2 |
| Hazay László | 3 |
| Hoffer József | 3 |
| Kemény Lajos | 2 |
| Klivényi Elemér | 2 |
| Korl István | 1 |
| Kovács György | 1 |
| Mittelmann Ödön | 3 |
| Pápay János | 2 |
| Szentiványi Ádám | 2 |

**VI. osztály.**

| | |
|---|---|
| Bene Ambrus | 3 |
| Dusza Pál | 2 |
| Fekete Károly | 1 |
| Fischbein Jenő | 2 |
| Füri János | 2 |
| Szász Ferenc | 1 |
| Takács István | 2 |
| Wiener János | 1 |

**VII. osztály.**

| | |
|---|---|
| Földi András | 2 |
| Főzy István | 1 |
| Homann Károly | 1 |
| Káldi Gyula | 2 |
| Keresztesi Sándor | 1 |
| Kovács Tibor | 1 |
| König Dénes | 3 |
| Németh László | 1 |
| Pap Zoltán | 1 |
| Sajti Imre | 1 |
| Sajti Károly | 1 |
| Sebők Lajos | 2 |
| Szilassy József | 2 |
| Tárczy Árpád | 1 |

**VIII. osztály.**

| | |
|---|---|
| Ballagi Viktor | 2 |
| Gálffy Béla | 2 |
| Hazay Árpád | 2 |
| Józan Gyula | 2 |
| Szabó Árpád | 2 |
| Török Lehel | 2 |

### II. Haladók.

**IVa. osztály.**

Csengey Márton . . . . 1

**Va. osztály.**

Szabó Gyula . . . . . 1
Varga László . . . . . 1

**Vb. osztály.**

Móricz Lóránd . . . . . 2
Wagner Levente . . . . 1

**VI. osztály.**

Pusztafy Géza . . . . . 1
Pusztafy Jenő . . . . . 1

**VII. osztály.**

Fazekas Béla . . . . . 2
Gálffy Dénes . . . . . 1
Tóth László . . . . . 1
Zelovich László . . . . 1

**VIII. osztály.**

Benel János . . . . . 1
Melly Géza . . . . . 1
Szecsey Lajos - . . . . 1
Takács Bálint . . . . . 1
Vince Lajos . . . . . 1
Wagner Enoch . . . . . 1
Zilahy István . . . . . 1

## 3. Francia nyelv.

Tanította: **Német Gábor dr.**

A francia nyelvet két csoportban heti 2—2 órán összesen 12 növendék tanulta.

A *kezdők* olvasták Ed. Rocherolles *„Les premières lectures enfantines“*-ját s az olvasmányok kapcsán megismerkedtek a nyelvtan elemeivel: a főnév ragozásával, a részelő névelővel, a melléknév fokozásával, a gyakoribb névmásokkal és praepositiókkal, továbbá az être és avoir, a négy rendes osztály igéinek főbb alakjaival és a közönségesebb rendhagyó igék főformáival. Mindezt a szöveg kapcsán kisebb mondatokban is gyakorolták. Használták Pröhle V. dr. *„Rendszeres francia nyelvtan“*-át. Ez a csoport a tanár vezetésével az órákon praeparált.

A *haladók* olvasták a *„Contes populaires de France“*-ot (Francia Könyvtár 19.), Barante *„Jeanne d'Arc“*-ját (Francia Könyvt.) és *La Fontaine* nehány könnyebb *meséjét*. Ismételték a nyelvtant, főkép a rendhagyó igék ragozását az olvasmányok kapcsán. Az olvasmányok tartalmát összefoglalták francia nyelven egyszerűbb mondatokban. A szöveg kapcsán fordítás magyarból franciára. Ez a csoport otthon praeparált.

### Kezdők:

**IVb. osztály.**

Sebess Dénes . . . . . 2

**Va. osztály.**

Gábor János . . . . . 1
Konta Rezső . . . . . 2
Szabó Gyula . . . . . 1

**VI. osztály.**

Tauber László . . . . . 3

**VII. osztály.**

Halmi János . . . . . 1
Svéhla Kálmán . . . . . 2

### Haladók.

| VI. osztály. | | VIII. osztály. | |
|---|---|---|---|
| Ecsedy Gedeon . . . . | 2 | Wagner Enoch .. . . . | 3 |
| Gáspár Endre . . . . . | 1 | | |
| Kohn Kálmán . . . . . | 3 | | |
| Wittrich Antal . . . . . | 3 | | |

## 4. Vivó- és tornakurzus.

Tanította: **Halász Zs.** vivómester, intézeti tornatanár.

*a*) Az iskolai vívó- és tornakurzus az intézet tornatermében tartatott. Díja az egész tanévre 45 K, mely összegben a pengetörési váltságdíj is benfoglaltatik. Órák: hétfő, szerda, szombat d. u. 1/23—4 óráig.

*b*) A külön vivóórák Halász Zsigának a Fővárosi vigadóban levő vívó- és tornatermeiben tartattak. Díja az egész tanévre 80 K, mely összegben a beiratási, a pengetörési váltság és szekrénybérleti díj is benfoglaltatik. Órák: megállapodás szerint.

*c*) A ref. internátusbeli tanulók részére rendezett külön vivókurzus órái ugyanott tartattak. Díja fejenként 45 K. Órák kedden és pénteken d. u. 1/23—4 óráig.

*d*) A tornakurzus az iskola tornatermében tartatott. Díja az egész tanévre 20 K. Órák hétfőn és csütörtökön, illetőleg szombaton d. u. 4—5 óráig.

Rövidítések: isk. = iskolai, int. = internátusi. kül. = külön, tm. = tandiíjmentes.

### Résztvevők.

| Oszt. | Név. | Fegyver. | Haladási foka | Osztályzata. | Kurzus. |
|---|---|---|---|---|---|
| Ia. | Gerő T. | vítőr | kezdő | 1 | isk. |
| Ia. | Papp M. | „ | „ | 2 | int. |
| Ia. | Szalánty Gy. | „ | „ | 2 | „ |
| IIa. | Herodek I. | „ | „ | 2 | isk. |
| IIb. | a) Sárközy J. | „ | „ | 1 | int. |
| IIb. | *b*) Sárközy J. | „ | „ | 2 | „ |
| IIb. | Artner D. | „ | „ | 2 | „ |
| IIb. | Baksai L. | „ | „ | 2 | „ |
| IIb. | Halász J. | „ | „ | 1 | kül. |
| IIb. | Kenessey A. | „ | „ | 2 | int. |
| IIb. | Palugyay M. | „ | „ | 1 | isk. |
| IIb. | Szentmiklósy Gy. | „ | „ | 2 | „ |
| IIb. | Zathureczky P. | „ | „ | 2 | „ |

| Oszt. | Név. | Fegyver. | Haladási foka | Osztályzata. | Kurzus. |
|---|---|---|---|---|---|
| IIIa. | Engl A. | vitőr | haladó | 1 | isk. |
| IIIa. | Péchy Z. | „ | kezdő | 2 | int. |
| IIIa. | Ruttkay E. | „ | „ | 1 | „ |
| IIIa. | Sárközy A. | „ | „ | 1 | „ |
| IIIb. | Fromm L. | „ | „ | 2 | isk. |
| IIIb. | Pápay J. | „ | „ | 1 | „ |
| IVa. | Neuschloss P. | vitőr<br>kard | haladó<br>kezdő | 1 | kül. |
| IVa. | Palugyay F. | vitőr | haladó | 1 | „ |
| IVb. | Csikay P. | „ | kezdő | 3 | int. |
| IVb. | Gaál M. | „ | „ | 2 | „ |
| IVb. | Kádár J. | kard | „ | 2 | „ |
| IVb. | Ruttkay G. | vítőr | „ | 1 | „ |
| IVb. | Szent-Iványi D. | hosszas betegsége miatt kimaradt | | | |
| IVb. | Zathureczky I. | vítőr | kezdő | 2 | „ |
| Va. | Jeszenszky J. | vítőr | kezdő | 3 | int. |
| Va. | Ligart B. | „ | „ | kimaradt | isk. |
| Va. | Neuschloss K. | vítőr<br>kard | haladó<br>kezdő | 1 | kül. |
| Va. | Okolicsányi F. | vítőr | kezdő | 2 | int. |
| Va. | Pápay I. | „ | haladó | 2 | isk. |
| Va. | Weresmarthy I. | „ | kezdő | 2 | int. |
| Vb. | Balogh I. | „ | „ | 1 | isk. |
| Vb. | Mittelmann Ö. | „ | haladó | 2 | „ |
| Vb. | Némedy L. | „ | „ | 1 | „ |
| Vb. | Szentiványi Á. | kard | kezdő | 2 | „ |
| VI. | Andauer I. | „ | haladó | 1 | kül. |
| VI. | Baksay Z. | vítőr | kezdő | 3 | int. |
| VI. | Bernáth Gy. | „ | haladó | 1 | kül. |
| VI. | Bibó D. | „ | „ | 1 | int. |
| VI. | Papp L. | „ | kezdő | 2 | isk. |
| VI. | Pusztafi S. | kard | haladó | 1 | kül. |
| VI. | Pusztafi J. | „ | „ | 1 | „ |
| VI. | Reinle J. | kard | kezdő | 2 | int. |
| VI. | Ruttkay B. | „ | „ | 1 | „ |
| VI. | Szabó L. | vítőr | haladó | 1 | „ |
| VI. | Szávits A. | „ | kezdő | 3 | „ |
| VII. | Kelecsényi K. | kard | kezdő | 1 | int. |
| VII. | Matolcsy K. | vítőr | „ | 2 | „ |

| Oszt. | Név. | Fegyver. | Haladási foka | Osztályzata. | Kurzus. |
|---|---|---|---|---|---|
| VII. | Pap Z. | vitőr | képzett | 1 | isk. |
| VII. | Sárközy M. | kard | kezdő | 1 | int. |
| VII. | Sebők L. | vítőr | „ | 1 | isk. |
| VII. | Szántó L. | „ | kimaradt | | „ |
| VII. | Tóth L. | „ | képzett | 1 | isk. |
| VII. | Vicián A. | kard | kezdő | 1 | int. |
| VIII. | Cseresnyés J. | „ | haladó | 2 | „ |
| VIII. | Juhász I. | vítőr | képzett | 1 | isk. |
| VIII. | Lakatos F. | kard | kezdő | 2 | „ |
| VIII. | Szecsey L. | vítőr | haladó | 1 | isk. |

A vívók az egész tanévben kevés kivétellel lelkiismeretesen dolgoztak, szorgalmasan látogatták a vívóórákat, amelynek meg is volt a jó eredménye.

Az iskola kötelékében és a mesternek a Fővárosi Vigadó termében rendezett házi versenyeken elsőrangú eredményeket értek el az alsó osztályosok közül Halász J. IIb, a) Sárközy I IIb, Engel A. IIIa, Neuschloss P. IVa, Palugyay F. IVa oszt. tanulók.

A felsőbb osztályuak nemcsak ugyanezen versenyeken, de a Magyar Vívómesterek Egyesülete által rendezett versenyeken is győztesekként kerültek ki, Neuschloss K. Va, Némedy L. Vb, Andauer I. VI., Bernáth Gy. VI., Bibó D. VI., Pusztafy G. VI., Pusztafy I. VI., Szabó L. VI., Pap Z. VII., Tóth L. VII., Juhász I. VIII. oszt. tanulók.

# VI. Testi nevelés.

Tanuló ifjúságunk testi nevelésének ügye ebben az iskolai évben is egészséges és helyes irányban fejlődött. Örömmel mondhatjuk el, hogy általában tanuló ifjúságunk nemcsak hogy tudatában van a test nevelése fontosságának, hanem igazán jókedvvel, örömmel és szeretettel vesz részt úgy a rendes tornaórákon, mint az ebben az iskolai évben alakult sportclub minden nemes munkálatában.

Tornatanárunk, akiről dicsekvés nélkül elmondhatjuk, hogy igazán hivatásszerűleg és fáradhatatlan buzgósággal jár el minden dolgában — ebben az iskolai évben is részt vett a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által rendezett svéd tornatanfolyamon, hogy itt szerzett ismereteit és tapasztalatait is értékesíthesse iskolánk érdekében.

Igen kedvező befolyással volt ifjúságunk sportszeretetének fejlesztésére és egészséges irányba való terelésére az ebben az iskolai évben megalakult Ifjúsági Sportclub, amelynek tanárelnöke Fuxhoffer Dezső, az ifjúság iránt mindig tanusított szeretetével és nemes ügybuzgalmával irányitotta és vezette a tornatanárral egyetértőleg az ifjak munkáját. Itt pedig nehéz feladat hárult reájuk, mert sokszor korlátozni is kellett az ifjúság sporthajlandóságait, nehogy szertelenségbe tévedjenek.

Hozzájárultak a szebb sikerek eléréséhez különösen a VIII. osztálybeliek, akik élükön Cseresnyés J. elnökkel, Darányi B., Kelemen D., Pálffy, Szabó Á., Budai B., Halász E., Szekeres Á. lelkes ügyszeretettel párosult segédkezése mellett mindent elkövettett a jobb sikerek elérése érdekében.

Jó példával haladtak mindig legelől a ref. internátusbeliek. Jórészt az ő soraikból kerültek ki a győztesek a legjobb eredményekkel.

Nem szabad elmulasztanunk e helyen hálás köszönetünk nyilvánítását a Budapesti egyetemi athletikai club vezetőségének iránt, akik nemeslelkületre és áldozatkészségre való ügyszeretetükből kifolyólag, a jelen tanévre ismét átengedték minden díj nélkül tanulóinknak a B. E. A. C. pálya használatát.

A rendszeres tornázás, különös tekintettel a svéd tornarendszerre, minden osztályban a miniszteri tanterv és utasításban foglaltak szerint történt és a tananyag minden irányban lelkiismeretesen elvégeztetett.

**1. A vívásban** mintegy 65 tanulónk képezte magát s úgy a vítőrvívásban, mint a kardvívásban jó eredményt értek el, különösen a VI. osztályosok karddal, a VII. és VIII. osztályosok pedig inkább vítőrrel, valamint az internátusbeliek mindkét fegyverrel.

**2. A céllövésben** mintegy 110 tanulónk vett részt, kik között a VII. osztály délutáni tornakötelesei mind bent vannak kivétel nélkül, ezek a szerda délutáni tornaórájukban nemcsak a céllövést, hanem a fegyverfogási, fegyverforgatási gyakorlatokkal és szúronyvívást is gyakorolták Czeitler Károly honvéd főhadnagy kitünő vezetése mellett ritka szép éredménnyel. E téren elért jó eredményeket a fiúk a gyakorló lövéseken, az évközi tornaestélyen és a májusi szentlőrinci céllövőversenyen mutatták be.

**3. Az úszást**, mint minden évben, úgy a jelen iskolai tanévben is nagy kedvvel gyakorolják tanulóink a Rudasfürdőben, ahol a tanév első negyedében tartott úszóversenyen az előbbi évben elért szép eredményeket jóval túlszárnyalták.

*A gyakorló lövés* eredménye alapján ezüst érmet nyertek: Balogh L. VII., Nyiri S. VIII., Cseresnyés L. VII. oszt. tanuló; bronzérmet: Zilahy S. VIII., Bán T. VIII., Fazekas B. VIII., Fekete Z. VI., Melly G. VIII., Ecsedy Á. VI., Völgyi F. VII., Szatmáry L. VII. oszt. tanuló.

*A céllövő versenyben*, mely f. é. május hó 11-én Szentlőrincen a Szemere-féle lőházban tartatott meg, céllövőink a következő eredményt érték el 10 lövéssel próbalövés nélkül nagy szélben 7 körös céltáblán 1-ső Tárczy A. VII., 10 talált 37 körrel, 2-ik Kárpáthy B. VIII., 10 talált 35 körrel. Jobb eredménnyel helyezve lettek még Darányi B. VIII., Fazekas B. VII., Kardos I. VII., Matolcsy K. VII., Szabó Á. VIII. oszt. tanulók, kik az érmen kivül még értékes tiszteletdijban is részesültek.

4. **A korcsolyázást** tanulóink igen nagy számban gyakorolják, különösen a városligeti nagy jégpályán, a népligetben és lágymányoson. Sajnos, hogy iskolánknak helyszűke miatt nincs külön jégpályája, mely azután alkalmat adhatna tanulóink legszegényebbjeinek is e legegészségesebb sport gyakorolhatására.

5. **A labdajátékok** közül a magyar labdajátékok mellett gyakorolják a felsőbb osztályosok a fülest, az alsóbb osztályosok pedig inkább a footballt, mely utóbbiból különösen a mecscsek az egyes osztályok között napirenden voltak, sőt bajnoki versenyek is rendeztettek.

6. **Az athletikai gyakorlatokban** a fiúk nagy kedvvel vettek részt s ezek eredményei a megjelent összes szülők és nagy közönség osztatlan tetszését és elismerését érdemelték ki.

7. **Kirándulásokat** többször rendeztettünk az egyes szaktanárok vezetése mellett; e tanulmányi kirándulások mellett azonban a fiúknak mindig alkalmuk van magukat a sportokban is gyakorolni.

8. A szokásos évközi **sportestélyt** szaktanárunk redoutbeli vívó- és tornatermében, valamint a *tornaestélyünkkel* az iskolai tornatermünkben február hó elején szintén a legjobb eredményekkel tartottuk meg, nagyszámú és előkelő publikum jelenlétében.

9. **Az ökölvívással (boxolás)** is kísérleteztek tanulóink s egyik estén elég szép eredményt mutattak be. Halász Zs. szaktanárunk vívótermében gyakorolták. Budai B., aki a M. A. F. C. könnyű súlyú bajnoka lett, fáradságot nem kímélő igyekezettel trainirozta a boxolásra jelentkezetteket, kik közül többen az iskolán kivül és az iskola tornatermében rendezett *vívóestélyen* tartott versenyeken győztesekként kerültek ki. Első sorban Göde J., Pusztaffy J., Bibó D.

Ifjúságunknak a testi nevelés iránt emelkedő szeretetének kézzelfogható bizonyitékául felhozzuk amaz örvendetes körülményt is, hogy a torna alóli felmentettek százaléka alig felényi, mint a mult évieké, azaz 3.5%.

10. **Játék**. Az őszi és a tavaszi hónapokban minden szombaton délután Bede István tornatanár vezetése mellett tartottuk a játékórákat. Többnyire a rákosi gyakorlótéren, néha a Gellérthegyen, vagy a Hüvösvölgyben. Főleg a football hódított a játékok közt,

kivüle a turullabdajátékot s a könnyebb athletikát űzték a fiúk. Rendkivül nagy érdeklődés mutatkozott a szülők részéről. Nem volt egyetlen játékóra sem, amelyen szülők ne jelentek volna meg. Gyakran nagy társaságban élvezték a fiúk pajzán játékát. A játékórák ünnepélyes befejezése a hüvösvölgyi nagy réten a gimnázium juniálisa keretében történt, hol az egész év alatt szerzett ügyességüket mutatták be a fiúk egy kis verseny keretében, mely versenyek minden számában a megfelelő párhuzamos osztályok állottak egymással szemben a következő eredménnyel:

Ia) és Ib) oszt. 50 m-es síkfutás győztese: 1-ső Timár M. a), 2-ik Veres b) oszt.

IIa) és IIb) oszt. 60 m-es síkfutás győztese: 1-ső Baksay S. b), 2-ik Balogh A. a), 3-ik Szabó S. b) oszt.

IIIa) és IIIb) oszt. 75 m-es síkfutás győztese: 1-ső Pólya Gy. a), 2-ik Stark M. a), 3-ik Solyom M. a) oszt.

IVa) és IVb)oszt. 100 m-es síkfutás győztese: 1-ső Ruttkay G. b), 2-ik Gaál M. b) oszt.

Ia) és Ib) oszt. 3 × 50 m. stafétafutás győztese: 1-ső Veres, Csia, Neumann Ib) oszt.

IIa) és IIb) oszt. 4 × 60 m. stafétafutás győztese: 1-ső Balogh, Moricz, Kusztos, Vida IIa), 2-ik Timár, Keresztessy, Kenessey, Zathureczky IIb). oszt.

IIIa) és IIIb) oszt. 4 × 75 m. stafétafutás győztese: 1-ső Bergner, B. Baksányi, Fürjes, Enders IIIa) oszt.

IVa) és IVb) oszt. 4 × 100 m. stafétafutás győztese: 1-ső Zathureczky, Ruttkay, Gaáll, Kádár IIb) oszt.

Kötélhúzásban győztek: Ia) Pap, Szaláncy, Harmaty Hercog; IIa) Kusztos, Faludy, Balogh A., Mencsik, Semsey, Moricz, Vida; IIIb) Balogh, Vlaka, Rácz, Madarassy, Singer, Sebestyén, Kovacsics; IVa) Molnár, Sáró, Gensky, Zádony, Gróf, Ellbogen, Polán.

**11. Ifjúsági Sportclub.** *Sportclub* alakuló közgyülését október 18-án tartotta Halász Zs. szaktanár korelnöklete alatt. A Sportclub megalapítása az ifjúság régi óhaja volt, de különböző okokból a terv a megvalósítás stádiumába csak ezen iskolai évben léphetett, a VIII. osztálynak a sport szeretete s ügybuzgósága révén.

Az alakuló közgyülés tanárelnöknek Halász Zs. szaktanár indítványára egyhangúan nagy lelkesedéssel Fuxhoffer Dezső tanárt választotta meg. Majd a tisztikar a következőképen alakult meg: Ifjúsági elnök: Cseresnyés József VIII. o., titkár: Darányi Béla

VIII. o., alelnök: b. Papp Zoltán VII. o., háznagy: Kelemen Ernő VIII. o., főpénztáros: Szabó Árpád VIII. o., főjegyző: Kelecsényi Károly VII. o., ellenőr: Szecsey Lajos VIII. o., alpénztáros: Ruttkay Béla VI. o., aljegyző: Wittrich Antal VI. osztályú tanulók lettek.

Athletikai szakosztályi vezető: Gálffy Béla VIII. o.

| | | | |
|---|---|---|---|
| Uszó | „ | „ | Polgár Ferenc VIII. o. |
| Football | „ | „ | Szecsey Lajos VIII. o. |
| Tennis és hó | „ | „ | Kelemen Ernő VIII. o. |
| Torna | „ | „ | Szabó Árpád VIII. o. |
| Vívó | „ | „ | Halász Ernő VIII. osztályú tanulók lettek. |

A Sportclub már ez iskolai évben, midőn pedig a kezdet nehézségeivel kellett még küzdeni, óriás lépésekkel vitte előre a gimnázium sportbeli fejlődését. Minden szakosztály hetenkint rendes trainingeket tartott tanári felügyelet mellett. A rudas-uszodában a tagok kedvezményt élveztek. A sportclubba 254 tag iratkozott be és pedig a felső osztályokból 135, az alsókból 119.

A *Sportclub* ez évben tartott **versenyeinek** eredményei:

*A*) 1911. december 7-én délután tartotta a sportclub **uszóversenyét** a tanári kar megjelenése mellett a Rudas-uszodában. Az eredmények, melyek a tavalyiakat messze felülmulják, a következők:

1. 3×40 m. vegyes stafétaúszás 1. a VIII. o. Darányi, Polgár, Cseresnyés, 2. az V. o. Cserna I., Cserna K, Kiss K., III. a VII. osztály csapata. Idő 1 p. $33^2/_5$.

2. I—II. o. versenye 20 m.: 1. Molnár Sándor Ia., 2. Vámossy Tibor Ia. Idő $18^2/_5$ mp.

3. III—IV. o. versenye 40 m.: 1. Fr. Kiss Ernő IVa., 2. Band Pál IVb. Idő 28 mp.

4. V—VI. o. versenye 40 m.: 1. Fr. Kiss Károly V. o. 27 mp. s. o.

5. VII—VIII. o. versenye 40 m.: 1. Cseresnyés József VIII. o. tan. 26 mp., 2. Tóth László VII. o., 3. Kelecsényi és Papp VII. o. holtversenyben.

6. 60 m. mellúszás, főverseny: 1. Darányi Béla VIII. o. $49^4/_5$ mp., 2. Szecsey Lajos VIII. o., 3. Lakatos Ferenc VIII. o.

7. 60 m. hátúszás, főverseny: 1. Polgár Ferenc VIII. o. $55^1/_5$ mp., 2. Tóth László VII. o., 3. Fr. Kiss Károly V. o.

8. 100 m. főverseny: 1. Cserna Károly V. o. 1 p. 18²/₅ mp., 2. Tóth László VII. o., 3. Pusztafi Jenő VI. o.

9. 20 m. búvárúszás: 1. Polgár Ferenc VIII. o. 14²/₅ mp., 2. Tóth László VII. o. 16 mp., 3. Juhász I. és Darányi B. VIII. o. 16²/₅ mp.

10. 60 m. előnyverseny: 1. Kiss Ernő IV. o. 5 mp. hátr 45 mp. 2. Papp Zoltán VII. o. 2 mp. hátr.

11. 40 m. vigaszverseny: 1. Pusztafi Jenő VI. o. 27 mp., 2. Tóth József VIII. o., 3. Várady A. VII. o.

*B*) **Dísztorna.** Február hó 10-én rendezte a Sportclub a gimnázium tornatermében versenyekkel egybekötött dísztornáját Halász Zs. vezetése alatt. A dísztorna elején a tornatanár az alsó osztályosokkal három csoportban a svéd rendszerű szabad, palánk, majd a padgyakorlatokat mutatta be. Utána Zeitler m. kir. honvédfőhadnagy úr vezénylete alatt a felső osztályosok mutatták be a szuronyvívást, melyben különösen Tárczy Á. VII., Pap Z. VII., továbbá Kardos I. VII. és Homann K. VII. oszt. tanulók tűntek ki. A fegyverfogási gyakorlatokat a puskával a fiuk meglepő ügyességgel mutatták be. A fegyvergyakorlatok után néhány kiválogatott felső osztályos a gyutacslövészetet mutatta be a nagyszámú közönségnek. Az estély végén rendezett versenyekből győzteseknek a következő tanulók kerültek ki:

Rúdmászás Ia—Ib. 1. Molnár Sándor Ia., 2. Timár Mihály Ia., IIa—IIb o. 1. Keresztessy József IIb., 2. Szencsey László IIa.

Kötélmászás IIIa—IIIb. 1. Pólya Gyula IIIa., 2. Sólyom Miklós IIIa., IVa—IVb. o. 1. Gernszky J. IV. o., 2. Elbogen IVa. o.

Korlátverseny V—VIII. 1. Szabó Árpád VIII. o., 2. Nyiri Sándor VIII. o., 3. Raksányi Gyula V. o.

Nyujtóverseny V—VIII. o. 1. Szabó Árpád VIII. o., 2. Nyiry Sándor VIII. o., 3. Raksányi Gyula V. o.

Magasugró versenyben 1. Ruttkay Béla VI. o. 170 cm., 2. Gálffy Béla VIII. o. 165 cm., 3. Hómann Károly VII. o. 160 cm.

*C*) **A vívó- és boxversenyét** a Sportclub ugyancsak a tornateremben március hó 9-én rendezte. Részletes eredmények a következők:

Tőrvívóverseny I—IV. o. 1. Halász István II. o., 2. Palugyay Farkas IV. o., 3. Ruttkay Géza IV. o., 4. Gaál Miklós IV. o.

Tőrvívóverseny felső osztály. 1. Tóth László VII. o., 2. Darányi Béla VIII. o., 3. B. Papp Zoltán VII. o., 4. Szecsey Lajos VIII. o.

Kardvívóverseny. 1. Darányi Béla VIII. oszt. 4 győzelem, 2. Pusztafi Jenő VI. o. 3 győzelem, 3. Szitányi Miklós VI. o. 2 győzelem.

1. Boxverseny. Pehelysúly 1. Pusztafi Géza VI. o., 2. Vince L. VIII. o., 3. Tolnai Dénes VII. o. 2. Könnyű súly. 1. Göde J. VI. o., 2. Gálffy Béla VIII. o. 3. Középsúly. 1. Bibó Dénes VI. o.

A boxversenyek juryjében Bing M., Sahán V., Szabó G. bajnokok a M. A. F. C. tagjai és Petersen néger professzionista világbajnok vettek részt, s ítélkezett a legnagyobb körültekintéssel. A boxverseny legszebb száma a Budai-Göde bemutató mérkőzés volt, mely bármely országos verseny keretébe beillett volna. *A vívó-juryben* dr. Keresztessy József elnöklete mellett Halász Zsiga szaktanár, Hámos Gy., Pető I., Béky I. és Zeitler K. főhadnagy urak vettek részt.

*D*) **Football-bajnokság.** A Sport-club a felső osztályok részére a tavaszi hónapokban egy-forduló football-bajnokságot rendezett szombati napokon a B. E. A. C. pályán, melyben az V—VIII. osztályokon kivül a IV. osztály is részt vett.

A bajnokságot a VI. oszt. csapata nyerte meg. A bajnokság részletes eredménye:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ia—VI. | oszt. | csapata | 6. | pont, kapitány | Wiener |
| IIa—V. | „ | „ | 5. | „ „ | Pápay S. |
| IIIa—VII. | „ | „ | 5. | „ „ | Pap J. |
| IVa—VIII. | „ | „ | 3. | „ „ | Szecsey L. |

A győztes csapat tagjai: Szabó D., Bálint S., Ruttkay D., Füry J., Fekete K., Schulz K., Márkus J., Szász F. VI. oszt. tanulók.

Az alsó osztályosok részére szintén rendezett Bede tanár úr egy football-bajnokságot, mely azonban egészen Sportclub keretein kivül történt.

*Eredmények*:

Győztes az Ia. oszt. csapata (kapitány Timár, játékosok Bauer, Harmathy, Horváth, Piros, Stand, Szász) 2-ik a IVb osztály (kapitány Stettner), 3-ik a IIIa osztály második csapata, 4-ik az Ib oszt. második csapata (kapitány Molnár). A győztes csapatok minden tagja és a verseny egyénileg legkiválóbb játékosa Bóka IIIb ezüst- illetve bronc-érmet nyertek.

*E*) **Athletikai verseny**. Főgimnáziumunk ifjúsági Sportclubja f. junius 3-án délután 3 órakor rendezte a B. E. A. C. pályán athletikai házi versenyét a következő programm és eredményekkel.

1. *100 yardos síkfutás*: 1. Cseresnyés J. VIII. oszt. (idő $11^2/_5$ mp.), 2. Ruttkay B. VI. oszt., 3. B. Pap Z. VII. oszt. tan.

2. *Magasugrás handicap*: 1. Ruttkay B. VI. oszt. 157·5 cm., 2. Kelecsényi K. oszt. 156 cm., előny: 16 cm., 3. Füry J. VI. oszt. 155 cm., előny: 5 cm.

3. *4×100 m. staféta*: 1. A VIII. oszt. Darányi, Frank, Polgár, Cseresnyés, idő $51^4/_5$ mp. 2. VI. o. Ruttkay, Füry, Temesváry Bálint.

4. *Súlydobás handicap*: 1. Biló D. VI. o. 10·49 m., előny: 140 cm., 2. Cseresnyés J. VIII. o. 10·12 m., előny: 0, 3. Ruttkay K. VI. o. 9·90 m., előny: 200 cm.

5. $^1/_2$ *angol mf. síkfutás*: 1. Gálffy B. VIII. o., idő $2·21^4/_5$ p., 2. Takács J. XI. oszt.

6. *220 yardos handicap*: 1. Szecsey L. VIII. o., idő $25^2/_5$ mp., 2. Ruttkay B. VI. o., előny: 8 m., 3. Kelecsényi K., előny: 14 m., 4. B. Papp Z. VII. o., előny: 8 m.

7. *Távolugrás*: 1. Cseresnyés J. VIII. o., 5·35 m., 2. Füry J. 527 m., 3. Ruttkay B. VI., 4·93 m., 4. Kelecsényi K. VII. o., előny: 4·47 m.

8. *100 + 200 + 300 + 400 m. staféta*: 1. VIII. o. Frank L., Polgár F., Cseresnyés J., Gálfy B., idő $2·32^4/_5$.

9. $^1/_4$ *angol handicap*: 1. Kelecsényi K. VII. o., idő $57^1/_5$ mp., előny: 40 m., 2. Sallay V. osztály.

10. *100 yardos. vigaszverseny*: indulhatott mindenki, aki két számban indult, de díjat nem nyert. 1. Szent-Iványi Á. V. o. Díjazások: 1. Győzteseknek ezüst, 2. győzteseknek ezüstölt bronc, 3. győzteseknek bronc-érem.

*F*) A gimnáziumi sportéletben a VIII. osztály megőrizte a már tavaly mint VII. oszt. magukhoz ragadott elsőbbséget. A versenyeken körülbelül 75%-ban a nyolcadik osztályú tanuló lett győztes. A Sportclub tagjai közül többen az iskolán kivül is sikerrel szerepeltek s ezáltal dicsőséget hoztak maguknak s intézetüknek.

Budai Balás VIII. oszt. tanuló megnyerte a műegyetemi athletikai és footballclub által rendezett bajnoki boxviadalon „Budapest könnyűsúlyú boxoló-bajnokságát“, s ugyanazon versenyen a pehelysúly II. helyezettje Göde József VI. oszt. volt.

Darányi Béla VIII. oszt. tanuló a „Magyar Athletikai Club“ által rendezett országos középiskolai műkorcsolyázó-verseny győztese, s ugyanott a senior verseny II. helyezettje lett. Azonkivül több országos uszóversenyen szerepelt mint győztes.

Cseresnyés József VIII. oszt. tanuló megnyert majdnem minden ifjúsági súlydobó-versenyt, s a M. A. C. által rendezett 100 yardos ifjúsági verseny győztese is ő lett. Junior s ifjúsági úszó-stafetákban ő is sokszor szerepelt sikerrel.

Gálffy Béla és Ruttkay Béla a gimnázium legjobb magasugrói, sok nyilvános versenyen szerepeltek győztesen, különösen az utóbbi, ki a Halász tornatanár úr által rendezett sportestélyen 10 cm. magas ugródeszkáról 180 cm.-t majd a B. E. A. C. ifjúsági magasugró versenyén 163 cm.-t ugrott földről s lett a verseny győztese.

*G*) **Ródli-kirándulások.** A Sportclub ski-szakosztálya Kelemen Ernő hószakosztályi vezető vezetése alatt több kirándulást rendezett a Zugligetbe, Hüvösvölgybe s a Pilishegységbe. A legszebb kirándulásuk január hó 2-án volt, midőn a Sportclub 18 tagja Fuxhoffer tanár úr vezetése alatt Pilis-Csabára rándult ki, s egy egész napot ott töltött. A második kirándulás január hó 14-én volt, midőn 25-nél több tanuló rándult ki Csabára, s ródlizott a magas hóval telt országuton egész délelőtt és délután, míg az este 7-kor közlekedő vonat haza nem szállította a vidám társaságot. A husvéti vakátióban rendezett azonkivül a Sportclub Barthos, Fuxhoffer tanár urak vezetése alatt egy jól sikerült kirándulást a Dobogóköre. A kirándulások vezetését mindig Kelemen Ernő vállalta, ki nagy fáradsággal s körültekintéssel intézte az összes vezetéssel járó nehézségeket.

* * *

Megemlítendők e helyen még Fuxhoffer Dezső tanárelnök fáradozásai, melyekkel a trainingeket s versenyeket személyesen ellenőrizte, s melyekért a Sportclub tisztikara mindig hálás lesz.

A Sportclub minden versenyének győzteseit saját veretű művészi ezüst-, illetve bronz-érmeivel tüntette ki. Ez évben jelentek meg először a ref. gimnázium tanulói nyilvános középiskolai versenyeken egységes jelvénnyel ellátva, fehér alapon fekete körben fekete posztó „R“ betűvel.

# VII. Könyvtárak, tanszergyüjtemények.

## A) Könyvtárak.

### 1. Tanári könyvtár.

Kezelője: **Nyusztay Antal.**

A tanári könyvtár az 1911—1912-ik iskolai évben a következő művekkel gyarapodott:

*I. Önálló művek.*

1. Mathematikai gyakorlókönyv I. k. Algebra. II. k. Geometria. Szerkesztette: Dr. Rátz László. 2. Kant prolegomenái minden létező metafizikához, mely tudományként fog szerepelni. F: Alexander B. 3. Hume: Vizsgálódások az emberi értelemről. F.: Alexander B. 4. A cinikusok. Irta Sebestyén Károly. 5. Spinoza: Tractatus theologico-politicus. Fordították: Posch Árpád és Rencz János dr. 6. Nietzshe Frigyes: A tragédia eredete. F.: Fülöp Lajos. 7. Taine: Franciaország klasszikus filozófusai a XIX. sz.-ban. F.: Péterfy Jenő. II. k. Rendezte: Alexander B. 8. Morus Tamás: Utopia. F.: Kelen Ferenc. 9. Platon válogatott művei. III. k. Symposion. Phaidros. F.: Dercsényi Móric dr. 10. Alexander B.: Diberot-tanulmányok. 11. Diderot válogatott filozófiai művei. II. kötet. F.: Alexander B. 12. Descartes válogatott művei. F.: Alexander B. 13. Tóth Kálmán válogatott költeményei. Bevezetéssel ellátta Endrődi Sándor. 14. Kudrun. Hőskölteméný. F.: Kőrös E. 15. Dr. Theisz Gyula: Francia-magyar szótár. 16. E. Haeckel: Az élet csodái. 2 k. F.: Czóbel Ernő és Fülöp Zs. 17. Ch. Dawrin: A fajok keletkezése 2 k. F.: Mikes Lajos. 18. Ch. Darwin: Az ember származása és az ivari kiválás. 2 k. F.: Entz Géza, Fülöp Zs. és dr. Madzar I. 19. W. Bölsche: A bacillustól a majomemberig. F.: Dr. Pogány József. 20. Rousseau I. Emil, vagy a nevelésről. F.: Schöpflin

Aladár. 21. Dr. Kornis Gyula: Okság és törvényszerűség a psychologiában. 22. Dr. Erdős I.: Újszövetségi bevezetés. 23. Magyar protestáns egyháztörténeti adattár. Szerkeszti Pokoly József. X. évfolyam. A 22. és 23. sz. művek a ref. egyházi könyvtár illetménye. 24. Zoványi Jenő: Puritanus mozgalmak a magyar ref. egyházban A „Magyar Prot. Irod. társaság" illetménye. 25. Gyöngyösy L. Mikszáth Kálmán. 26. Marczali H.: Magyarország története. A műveltség könyvtára: X. kötet. 27. Bernáth L. Huszonnégy esztendő. II. kötet 28. Schmidt Jenő Henrik: Három előadás. 29. Az országos ref. tanáregyesület évkönyve az 1911—12. tanévre. Szerkesztette: S. Szabó József. Az orsz. ref. tanáregyesület ajándéka. 30. A klerikalis veszély. I.: Faber Oszkár. A szerző ajándéka. 31. Csorby Gy.: A particionalis vizsgálatok alkalmazása az invarians elméletben. A szerző ajándéka. 32. Baky István: A györki ref. gimnázium áthelyezésének ügye. A szerző ajándéka. 33. Sándor I.: Jelentés az E. M. K. E. 25 éves életéről. Az E. M. K. E. ajándéka. 34. Szalay Károly: Őszi verőfény. Költemények. 35. Szügyi József: A magyar ref. énekeskönyv multja. 36. Dr. Márki Sándor: Az újkor és legújabb kor története. 37. Pisztóry Mór: Nemzetgazdaságtan. V. kiadás. 38. Mikszáth Kálmán munkái. 20 kötet. A v. és k. ü. miniszter úr ajándéka. 39. Mikola Sándor: A fizikai alapfogalmak kialakulása. 40. Eduard Fueter: Geschichte der neueren Historographie. 41. Georg Scheffers: Lehrbuch der Mathematik. II. Auflage. 42. Gyulai Pál: Birálatok. (1961—1903.) 43. Szigetvári Iván: A komikum elmélete. 44. Euripides drámái. F.: Csengeri János. 45. A Gardner: A régi Athén. F.: Schmidt Márton dr. A 42—45 sz. művek a M. T. A. 1911. évi könyvilletménye. 46. Hain Gáspár: Lőcsei krónika. Kiadták: Bál Jeromos, dr. Förster Jenő és Kaufmann Aurél. A v. és k. ü. miniszter úr ajándéka. 47. Budapest közoktatásügye az 1906—7. évben. Irta: Thiring Gusztáv dr. Budapest szfőváros ajándéka. 48. A budapesti részvénytársaságok állapota és üzleteredményei 1906-ban. Összeállitotta: Csillag Gyula. Budapest szfőváros ajándéka. 49. Kéki Lajos dr.: Tompa Mihály. 50. Dr. S. Freund: Pszichoanalizis. F.: Ferenczi Sándor dr. 51. Dr. Ferenczi Sándor: Lelki problémák. 52. Dr. Ferenczi Sándor: Lélekelemzés. 53. Assertiones ex universo iure Ungarico, quas in regia scientiarum academia Cassoviensi, publice propugnarunt Alexander Fáy et cet. al. Schultz Károly tanító ajándéka. Összesen 53 mű, 76 kötetben.

*II. Lapok, folyóiratok, füzetes kiadványok.*

Magyar Nyelvőr, Magyar nyelv, Egyetemes Philologiai Közlöny, Orsz. Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny, Magyar Paedagogia, Prot. Egyh. és Isk. Lap, Protestáns Szemle, Magy. Prot. Egyháztörténeti Adattár, Sárospataki Ref. Lapok, Budapesti Szemle, Századok, Nemzeti Iskola, Természettudományi Közlöny, Magyar Társadalomtudományi Szemle, a Hunyadmegyei Tört. és Régészeti Társaság Évkönyve, Ethnographia, Az Ujság, Világ.

*Akadémiai kiadványok*: Akadémiai Értesitő, Almanach, Archaeologiai Közlemények, Emlékbeszédek, Math. és Természettudományi Értesitő, Math. és Természettudományi Közlemények, Nyelvtudományi Közlemények, Nyelvemléktár. Magyar Történeti Emlékek, Okmánytár, Irodalomtörténeti Közlemények, Nyelvtudomány, Magyarországi német nyelvjárások, Magyarországi nyelvjárások, Történeti Szemle.

Literarisches Centralblatt.

Az ajándékozott művek értéke: 117 K 40 f.

A vétel utján szerzett művek ára: 624 K 30 f.

A könyvtár állománya 2076 drb. Értéke: 699 K 70 f.

Mindazok, kik ajándékozásukkal könyvtárunkat gyarapítani szívesek voltak, fogadják ez úton hálás köszönetünket.

## 2. Önképzőköri ifjúsági könyvtár.

Felügyelő: **Samu János**, az Önképzőkör tanárelnöke.

Főkönyvtáros: Sajti Imre VII. o. tan. — Alkönyvtárosok: Varga L. V., Tárczy A. VII., Szekeres A. VIII., Takács I. VI., Homann K. VII., Vincze L. VIII.

A körnek a következő folyóiratok jártak: Történelmi tár, Századok, Akadémiai Értesítő, Természettudományi Közlemények, Földrajzi Közlemények, Magyar nyelv, Nyugat. Ezeken kivül az Akadémia, Természettudományi Társulat, Kisfaludy Társaság és a Magyar Történelmi Társaság kiadványai. A „Magyarország vármegyéi és városai“ című műből ez évben ujabb két kötetet kaptunk.

A könyvtár 1911/1912. évi gyarapodása:

| | | | |
|---|---|---|---|
| vétel útján . . . . . | 59 mű | (64 kötetben) | kb. 360 K |
| ajándékozás útján . . . . . | 7 „ | (7 „ ) | „ 35 „ |
| egyéb gyarapodás . . . . . | 5 „ | (5 „ ) | „ 50 „ |
| összes gyarapodás . . . . | 71 mű | 76 kötetben | 445 K |
| Tavalyi állomány . . . . . | 3648 kötet | | 9386 „ |
| Jelenlegi vagyon . . . . . | 3724 „ | | 9831 K |

Képet ez évben nem szereztünk be.

### 3. Ifjúsági könyvtár.

Kezelője: **Samu János.**

A könyvtár bevétele a tanulóktól szedett 1—1 korona díjból 626 K.

Vettünk 152 drb új könyvet 626 K értékben.

Ajándék útján a következők adományából gyarapodott a könyvtár: Stand Pál Ia. o. t. 2 db, Szelényi Károly IIa. o. t. 1 db, Drucker Miklós IIb. o. t. 2 db, Szabó Zoltán IIb. o. t. 3 db, Kenessey Antal IIb. o. t. 1 db, Lampel András IIIb. o. t. 1 db.

Az ajándékozóknak e helyen is szives köszönetet mondunk.

A gyarapodás tehát 162 db=636 K. értékben s ezzel együtt a könyvtár állománya 3838 db 5916 K értékben. A bútorok értéke 340 K.

### 4. Szegény tanulók könyvtára.

Kezelője: **Német Gábor dr.**

E könyvtárból az idén is — az 1911/1912 isk. évben — 108 tanuló kapott használatra 752 kötet tankönyvet. És pedig:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| I. | osztályból | 14 | tanuló | 117 | kötet könyvet |
| II. | „ | 18 | „ | 78 | „ „ |
| III. | „ | 21 | „ | 115 | „ „ |
| IV. | „ | 8 | „ | 81 | „ „ |
| V. | „ | 11 | „ | 74 | „ „ |
| VI. | „ | 13 | „ | 90 | „ „ |
| VII. | „ | 15 | „ | 125 | „ „ |
| VIII. | „ | 8 | „ | 72 | „ „ |
| Összesen: | | 108 | tanuló | 752 | kötet könyvet. |

A könyvtár a könyvkiadó cégek, a tanár urak, továbbá volt és mostani tanítványaink nagylelkű adományaiból az idén is gyarapodott. Nevezetesen adott:

Az „Athenaeum“ 2 db könyvet 10 K
Fr. Kiss Károly tanár úr 20 db könyvet 50 K
Krausz Gusztáv „ „ 8 „ „ 8 „
Szalay Károly „ „ 1 „ „ 1 „
Varga Bálint dr. „ „ ajándéka 6 K 40 f
Nyusztay Antal „ „ 1 db „ 3 „

Halmay Elemér dr. iró és szerkesztő úr 20 K-t ajándékozott a könyvtár gyarapitására.

Anheim György IVb. oszt. tan. szülei elhalt gyermeküknek 17 db könyvét circa 30 K

Weil Emil úr 25 db könyvet mintegy 35 kor. értékben.
Nagy János 7 „ „ 10 K
Gróf Teleki Gyula 10 db könyvet 12 K
Szentgyörgyi Albert 25 „ „ 40 „

Mostani tanítványaink közül:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Szabó Zoltán . . | IIa. | o. t. | 1 | db könyvet |
| Légrády Elek. . | IIb. | „ „ | 3 | „ „ |
| Lampel Endre. . | IIb. | „ „ | 1 | „ „ |
| Szentgyörgyi László | IIb. | „ „ | 6 | „ „ |
| Hamár István. . | IIb. | „ „ | 2 | „ „ |
| Halász Huberth . | IIb. | „ „ | 1 | „ „ |
| Zathureczky Péter | IIb. | „ „ | 4 | „ „ |
| Sárközy János . | IIb. | „ „ | 4 | „ „ |
| Apostol Bertalan. | IIb. | „ „ | 2 | „ „ |
| Bohdanetzky Edvin | IIIb. | „ „ | 2 | „ „ |
| N. N. névtelen . | IVb. | „ „ | 10 | „ „ |
| N. N. névtelen . | Vb. | „ „ | 2 | „ „ |
| N. N. névtelen . | Vb. | „ „ | 2 | „ „ |
| Bede Ferencz . | VI. | „ „ | 1 | „ „ |
| Miklósy Árpád . | VI. | „ „ | 1 | „ „ |
| Bene Ambrus. . | VI. | „ „ | 2 | „ „ |
| Fekete Károly . | VI. | „ „ | 3 | „ „ |
| Hegyi László . | VI. | „ „ | 6 | „ „ |
| Pressing János . | VIII. | „ „ | 2 | „ „ |
| Győry Gusztáv . | VIII. | „ „ | 1 | „ „ |
| Kierer Andor. . | VIII. | „ „ | 1 | „ „ |

Összesen ajándékoztak 173 db könyvet.

A könyvtár vagyona készpénzben: 407 K 64 fillér.

*Mencsik Ferenc* könyvkötő úr az idén is 45 db könyvet kötött be teljesen díjtalanul. Munkájának értéke circa 23 korona; méltán fejezzük ki neki e helyen köszönetünket.

A pénztár bevétele az idén: Szószedetekből 12 korona, Weil Emil úr ajándéka 5 korona. Összesen 17 korona.

A könyvtár kezelésének fáradságos munkáját nagyobb részben *Sajti Károly* és *Sajti Imre* VII. o. tanulók végezték, nagy lelkiismeretességgel. Fogadják érte az intézet elismerését s köszönetét.

A nemesszivű adokozóknak e helyen szintén őszinte szívvel mondunk köszönetet s tisztelettel kérjük a szülőket, növendékeket s az intézetünk iránt érdeklődőket, hogy e nemes intézményünket ezután is támogassák.

## 5. Modern nyelvi (magyar, francia, német, stb.) ifjúsági könyvtár.

Kezelője: **Varga Bálint dr.**

A könyvtár alapítása történetét lásd az intézet régebbi Értesitőiben, főleg az 1901—2-ik éviben.

A mult évi állomány volt:

| | Vétel | Érték | Ajándék | Érték | Összesen | Érték |
|---|---|---|---|---|---|---|
| *a*) Magyar nyelvi mű | — | — | 67 | 72.20 | 67 | 72.20 |
| *b*) Francia, olasz, stb. | — | — | 252 | 269.50 | 252 | 269.50 |
| *c*) Német, angol, stb. | 105 | 124.08 | 42 | 41.08 | 147 | 165.16 |
| Összesen: | 105 | 124.08 | 361 | 382.78 | 466 | 506.86 |

A modern filologiai múzeum 1911. évi 60 K átalányát — nem jelenvén meg alkalmas szemléltető képek, — megint ezen (az említett múzeummal kapcsolatos és azonos célú) könyvtár gyarapítására fordítottuk, ugyanis:

Vettünk német nyelvű könyvet 24 drbot 58.48 K értékben,
*Pfeifer Manó* könyvárus úrtól kaptunk 7 „ 9.— „ „

| | Vétel | Érték | Ajándék | Érték | Összesen | Érték |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Igy a német (és angol, stb.) nyelvű munkák száma — jelenleg . | 129 | 182.56 | 49 | 50.08 | — | — |
| A összes könyvek száma és értéke . . . . | 129 | 182.56 | 368 | 391.— | 497 | 578.56 |

A 60 K átalányból 1·52 K-át a szekrény zára javítására fordítottunk.

A használat az 1911—12-ik évben meglehetősen élénk volt; olvasott pedig:

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| a | III. osztályból | 3 tanuló | 3 művet | |
| „ | IV. „ | 20 „ | 22 „ | |
| „ | V. „ | 4 „ | 4 „ | |
| „ | VI. „ | 10 „ | 13 „ | |
| „ | VII. „ | 27 „ | 35 „ | |
| „ | VIII. „ | 2 „ | 3 „ | |

A III/VIII. osztályból 66 tanuló 80 művet.

A könyvtár kezelésében a tanárt Homann Károly és Kövér Tihamér VII. oszt. tanulók nagy szorgalommal és lelkiismeretességgel támogatták; fogadják érte az intézet szíves köszönetét.

## *B*) Tanszergyüjtemények.

### 1. Classica philologiai gyüjtemény.

Kezelője: **Szalay Károly.**

A gyüjtemény következő tárgyakkal gyarapodott a lefolyt iskolai esztendőben:

1. Fényképek Róma ó- és jelenkori műemlékeiről, 15 darab. Ajándékozta Kósa János egyetemi polgár, tanintézetünk volt növendéke. Értéke 20 korona.

2. Vetitő asztal a scioptikonhoz. Vételár 155 korona.

3. Az uj scioptikonhoz villanyos ívfény készülék. Vételár 125 korona.

Munkában van nehány szemléltető kép is tanítványaink részéről, de amelyek csak ez év második felében lesznek majd készen.

Gyüjteményünk összes állománya 873 darab 7047 korona 48 fillér értékben.

A gyarapitásra szánt évi átalány 250 korona.

### 2. Történelmi szertár.

Kezelője: **Barthos Kálmán dr.**

A történelmi szertár három részből áll: *a*) történelmi térképek, *b*) történelmi szemléltető képek és *c*) régi pénzek és érmek gyüjteményéből. Jelenleg 42 darab történelmi térképet, 238 darab történelmi szemléltető képet, 150 darab érmet és több mint 800 darab régi pénzt foglal magában.

Ebből a jelen iskolaévi gyarapodás: 1. Kogutowitz: Európa a francia forradalom korában. 2. Meyers: Historischer Handatlas, 3. Kogutowitz: Magyarország 1723-ban. A régi pénzek és érmek gyüjteménye tanítványaink ajándékaiból ez évben is gyarapodott nehány darabbal. A gyüjtemény állománya 1190 darab, értéke 1100 K. A gyarapitásra szánt évi átalány: 60 K.

### 3. Földrajzi szertár.

Kezelője: **Dr. Kovács Dezső.**

A földrajzi szertár idei gyarapodása egy térképtartó állvány 35 K értékben; Magyarország közlekedési fali térképe 7 K értékben és Magyarország 1: 75,000 összes katonai térképlapjai 65 K értékben; ez utóbbit a „szemléltető alap“ terhére szereztük be. Szertárink jelenlegi állománya 421 drb 3077 K 60 fillér beszerzési értékben. A gyarapitásra szánt évi átalány: 80 K.

## 4. Természetrajzi gyüjtemény és szertár.

Kezelője: **Török Tivadar.**

A szertár idei gyarapodása: 1 drb mikrotom 272 K, 120 drb az intézet által gyüjtött szárított növény 10 K, 1 drb mókus 6 K, 1 drb Török Béla IV. oszt. tanuló által ajándékozott vadkacsa 12 K érdékben, amivel gyüjteményünk az idén 123 darabbal 300 K értékben gyarapodott. Ezzel együtt a gyüjtemény jelen állománya 5060 drb 6804 K 38 fillér értékben. A gyarapításra és fenntartásra szánt évi átalány 300 K.

## 5. Természettani szertár.

Kezelője: **Ábrahám István.**

E szertár a lefolyt iskolaévben a következő eszközökkel gyarapodott: Oersted-féle pierometer 120 K, Puluj-féle készülék a hő mechanikai egyenértékének meghatározására 138 K, Arago-készülék a forgási mágnesség megmutatására 20·40 K. Egyes eszközök javításáért, eltörött részek pótlásáért és a kisérletekhez szükséges anyagokért kiadtunk 27·60 K-t. Igy az intézetnek ezen iskolaévben a természettani szertárra 306 K kiadása volt.

Az idei gyarapodással együtt a természettani szertár állománya 455 drb eszköz 13140 K értékben. A gyarapodásra szánt évi átalány 300 K.

## 6. Rajz-szertár.

Kezelője: **Szekeres Albert.**

Beszereztetett összesen 23 drb részben fa- részben gipsz- és részben állatkészítmény, modell 150 K értékben s igy a szertár jelenlegi állománya 306 drb 2342 K 79 fillér értékben. A szertár gyarapítására szánt évi átalány 150 K.

## 7. Modern filologiai múzeum.

Kezelője: **Varga Bálint dr.**

A mult évi állomány volt 415 drb tárgy 372·10 K értékben. Az állomány a lefolyt tanévben (alkalmas újabb képek hiányában) nem gyarapodott, nem is fogyott.

A 60 K 1911. évi átalányt a múzeummal kapcsolatos, azonos célú modern nyelvi ifj. könyvtár gyarapítására fordítottuk. (Lásd ez Értesitő VII. fejezet A) 5-ik pontját). A használat e tanévben is úgy történt, mint a mult éviben.

A szemléltető képeket a szaktanárok a német irodalomtörténeti oktatás alkalmával a növendékeknek több órában bemutatták. Évi gyarapításra szánt átalány 60 K.

## 8. Hangjegy-szertár.

Kezelője: **Krausz Gusztáv.**

A gyűjteményben vannak egyházi és világi karok, klasszikus művek, magyar népdalok és számos kuruc nóta.

A karok száma összesen 43, ebből 40 vegyeskar, 3 férfikar. A karok összértéke kiselejtezés és leírás után 115 korona.

A gyűjtemény szaporodott ez évben 2 karral, összesen 15 kor. értékben.

*Hangszer*: Harmonium, két teljes játékú (egy 8-as és egy 16-os nyelvsor) bécsi gyártmány, körülbelül 21 éves, érteke 130 K.

## 9. Tornaszerek gyüjteménye.

Kezelője: **Halász Zsiga.**

Ez iskolai évben uj gyarapodás volt: 6 darab rövid 6 méter hosszu és 1 darab 9 méter hosszu mászó kötél beszerzése, melynek ára felszerelással együtt 130 korona 60 fillér. A régi ugyanilyen mászó kötelek elhasználva kiselejteztettek.

Turul labdajáték szerei is beszereztettek.

Ezenkivül kisebb beszerzések és javítások történtek összesen 26 korona 16 fillér értékben.

A tornaszertár állománya 460 darab, értéke 3000 korona. — Évi átalány 200 korona.

# VIII. Ifjúsági egyesületek.

## 1. Önképzőkör.

Vezető tanárelnök: **Samu János.**

Az ifjúsági „Arany János önképzőkör" ezidei működését 1911 szept. hó 27-én kezdett meg. A választások során elnök lett Petrovits Lajos VIII. o. t., titkár Polgár Ferenc VIII. o. t., alelnök Zelovich László VII. o. t., főjegyző Csécsi Imre VIII. o. t., főpénztáros Kelemen Ernő VIII. o. t., később Takács Bálint VIII. o. t., ellenőr Benel János VIII. o. t., főkönyvtáros Szántó Lajos VII. o. t., majd Sajti Imre VII. o. t., aljegyzők Fazekas Béla VII. o. t. és Wiettrich Antal VI. o. t., alpénztáros Kelecsényi Károly VII. o. t., alkönyvtárosok Szekeres Árpád VIII. o. t., Vincze Lajos VIII. o. t., Homann Károly VII. o. t., Tárczy Árpád VII. o. t., Takács István VI. o. t., és Varga László V. o. t. A tagok száma 148 volt, 79 rendes és 69 rendkivüli.

A kör működése ez évben rendkivül eredményes és eseményekben gazdag volt. Tartottunk 17 rendes, 6 választmányi és két alkalmi díszülést (okt. 6-án és márc. 15-én), továbbá egy nagysikerű irodalmi estélyt. A felolvasások és előadások a következőkép oszoltak meg: 5 értekezés, 3 tanulmány, 8 szabad előadás, 2 ismertetés, 3 alkalmi beszéd, 4 elbeszélés, 9 birálat, 3 műfordítás, 5 eredeti költemény, 6 zeneszám, 4 melodráma és 22 szavalat.

Kitüntett és érdemkönyvbe irásra méltó munkákat irtak: Csécsi Imre VIII. o. t., Polgár Ferenc VIII. o. t. és Takács Bálint VIII. o. t. Kitüntetett szabad előadásokat tartottak: Csécsi Imre VIII. o. t., Petrovits Lajos VIII. o. t., Polgár Ferenc VIII. o. t., Zelsvich László VII. o. t. Dicséretes műveket olvastak fel: Benel János VIII. o. t., Grossberger Frigyes VIII. o. t., Hajdu István VIII. o. t., Fazekas Béla VII. o. t., Komlóssi Károly VII. o. t., Tárczy Árpád VII. o. t., Tolnai Dénes VII. o. t., Csonka Pál VI. o. t., Pusztafy Jenő VI. o. t. és Szétányi Miklós VI. o. t. Kitüntetett és dicséretes szavalatokat adtak elő: Bakonyi György VIII. o. t., Csécsi Imre VIII. o. t., Takács Bálint VIII. o. t., Vincze Lajos

VIII. o. t., Fazekas Béla VII. o. t., Weinhold Dezső VII. o. t Kitüntetett zeneszámokkal tették a műsort változatossá: Petrovits Lajos VIII. o. t., Polgár Ferenc VIII. o. t., Szabó Árpád VIII. o. t. és Szitányi Miklós VI. o. t.

A munkában érett ifjakhoz méltón mindig a VIII. osztály járt elől, de a többi is dicséretes buzgóságot tanusított.

A kitűzött pályatételek úgy mennyiség, mint minőség szempontjából igen szép eredményt hoztak.

## Az önképzőkör pályatételeinek részletes eredménye.

1. Magyar irodalmi tétel: „Csokonai költői egyénisége". Jutalma 20 k. Elnyerte Csécsi Imre VIII. o. t. Szorgalmi díjat kapott (10 k.) Frankl Miksa VIII. o. t. és Zelovich László VII. o. t.

2. Történelmi tétel: „A régi Magyarország". Jutalma 20 k. 10—10 k. díjat kapott Zelovich László VII. o. t. és Csécsi Imre VIII. o. t.

3. Fizikai tétel: „A színképelemzés". Jutalma 20 k. Elnyerte Frankl Miksa és Polgár Ferenc VIII. o. t. Szorgalmi díjat kapott Csonka Pál VI. o. t.

4. Elbeszélés: Jutalma 20 k. Elnyerte Frankl Miksa VIII. o. t. Dicséretet kapott Csécsi Imre VIII. o. t. Homann Károly VII. o. t., Ujhelyi Ernő VII. o. t.

5. Eredeti költemény: Jutalma 20 k. 10 k. szorgalomdíjat kapott Takács István VI. o. t. és Csécsi Imre VIII. o. t.

6. Francia tétel (tetszésszerinti szöveg). Jutalma 20 k. 10—10 k. jutalmat nyert Polgár Ferenc VIII. o. t. és Frankl Miksa VIII. o. t., Hajdu István VIII. o. t.

7. Német tétel: Goethe: „Götz von Berlichingen" és Schiller: „Karl Moor". (Párhuzam.) Jutalma 20 k. Elnyerte Csécsi Imre VIII. o. t.

8. Földrajzi tétel: „A glecserek". Jutalma 20 k. Elnyerte Grossberger Frigyes VIII. o. t. és Polgár Ferenc VIII. o. t.

9. Versenyszavalás győztesei 20—20 K-val: Csécsi Imre VIII. o. t. és Polgár Ferenc VIII. o.-t., 10 k. mellékdíjat kapott Takács Bálint VIII. o. t.

10. Festménypályázat győztese: Homann Károly VII. o. t., 10 k. nyert; 10 k. szorgalomdíjat kapott Gáthy Zoltán VIII. o. t.

11. Március 15-iki beszéddel 20 K-át Frankl Miksa VIII. o. t.

## 2. Ifjúsági segélyegyesület.

Vezető tanárelnök: **Fr. Kiss Károly.**

Az 1911. szeptember 31-ikén megtartott alakuló közgyűlésen ejtettük meg a választmányi tagok választását is Ezek száma ezidén 31 lett.

Az 1911. október 4-én tartott választmányi ülésen a választmányi tagok saját kebelükből a tisztikart a következőképen alakították meg: Ifjúsági elnök: *Kelemen* Ernő, majd 1912. febr. 1-től *Melly* Géza. Alelnök: *Darányi* Béla. Titkár: *zalathnai* Benel János. Főjegyző: *Lakatos* Ferenc. Főpénztáros: *Juhász* István. Ellenőr: *Melly* Géza, majd 1912. febr. 1-től *Wagner* Oszkár. Jegyző: *Várady* Aladár. Pénztáros: *Svéhla* Kálmán.

Az 1911. október 10-én tartott választmányi ülésen az egyesület az 1911/12. iskolai évre kiosztandó segélyt *750* azaz hétszázötven *koronában állapitotta meg*, mellyel *20* (húsz) *tanulót segélyezett.*

A főgimnázium ifjúsága az egyesület alaptőkéjének gyarapítására 1912. március 12-én a Pesti Lloyd dísztermében úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült hangversenyt rendezett. Hangverseny után az ifjúság rögtönzött kabaréval kedveskedett a a szép számmal megjelent előkelő közönségnek. A nagy sikert közreműködésükkel előmozdítani szíveskedtek: Pollermann Aranka, Fényes Annuska, Lánczy Margitka, Kardos Irma úrhölgyek, Chladek Henrik dr., Szabados Béla, Stephanidesz Károly, Krausz Gusztáv, Bánóczy Endre urak. Fogadják e helyen is újból „Segélyegyesületünk" hálás köszönetét.

Hasonlóképen elismerést és köszönetet érdemelnek Farkas Imre úr, hogy egypár kiadatlan költeményével emelte hangversenyünk műsorát, Bodó Lajosné úrnő, ki fogatát volt szíves a rendezőség rendelkezésére bocsátani s Szőllősy Erzsébet úrhölgy, ki a rendezőség jelvényének készítését volt szives elvállani és a rendezőség is, az estély érdekében kifejtett fáradozásáért.

Vass Tamás úr, az ifjúság szeretett tanára 1912. február havában a „Segélyegyesület" alapító tagjai közé lépet s 100 (száz) koronát adományozott.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár ez évben is 200 (kétszáz) korona, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár pedig 50 (ötven) korona segélyadományban részesítette egyesületünket, melyért a mélyen tisztelt Igazgatóságnak és nevezett tanár úrnak ez úton is hálás köszönetünket nyiványítjuk. Vagyon: 18389.89 K.

## 3. Konfirmált Ifjak Egylete.

Vezető tanárelnök : **Csűrös István.**

(Titkári jelentés.)

A „Konfirmált Ifjak Egylete“ ez évben is igyekezett céljainak megfelelni, hogy Krisztust és az ő evangéliomát a gimnázium ifjúságával megismertesse. Tudatában voltunk annak a nagy áldásnak, hogy mit jelent az ifjúra az élő Krisztussal való összeköttetés. Éreztük, hogy az ifjúnak szüksége van a legjobb barátra, a Jézusra (Ján. XV : 14) és arra az erőre, amellyel őt követhesse (Ján. XIII : 15).

A munkát az alakuló gyülésen, szeptember hó 17-én kezdettük meg, amelyen Csűrös István tanár-elnök úr imája és bibliamagyarázata után, a tisztikar és a választmány következőkép alakult : Elnök : Vincze Lajos VIII. o. t., titkár : B. Pap Zoltán VII o. t., jegyző : Takács Bálint VIII. o. t., pénztáros : Darányi Béla VIII. o. t., ellenőr : Tárczy Árpád VII. o. t., könyvtáros : Szánthó Lajos VIII. o. t. Választmányi tagok lettek a VIII. osztályból : Novák László, Zilahy István ; a VII. osztályból : Halmi János, Sajti Károly : a VI. osztályból : Kádár Mihály, Káldy Tivadar ; az V. osztályból : Kuthy Béla.

Az egylet a jelen tanévben is élénk munkálkodást fejtett ki. 12 rendes gyülést tartottunk. Gyüléseinket énekkel és imával kezdtük és végeztük, központja pedig tanár-elnök úr bibliamagyarázata volt. Ezenkivül hallottunk 2 értekezést, 4 tanulmányt, 3 elbeszélést, 3 szabad előadást, 5 bibliamagyarázatot (az ifjúság köréből), 16 szavalatot, 4 zeneszámot.

Október 31-én „Reformáció emlékünnepélyt“ tartottunk, melyet népszámú közönség hallgatott végig. Szeretetvendégséget egy izben tartottunk karácsony előtt, az ifjúság élénk részvételével.

Egy másik fontos és jó eredményű munkánk volt a könyvárusitás. Nagy anyagi áldozatok árán törekedtünk arra, hogy tagjainknak és vasárnapi iskolás fiúknak a jó könyvek megszerzését megkönnyítsük. (Eladtunk kb. 250—300 drb könyvet.)

Köszönetünket kell kifejeznünk Viktor János, Czanik Béla, B. Pap Lajos uraknak, akik gyüléseinken megjelenve, bibliamagyarázatukkal építették lelkünket.

Ezekben számolhatunk be egyesületünknek e tanévben kifejtett munkásságáról. Hisszük, hogy munkánk nem volt hiábavaló az Úrban (I. Kor. XV : 58.) Szerény keretben, szerény tehetségünk szerint csendességben munkáltuk egymás élő hitét. Áldott legyen az Úr, hogy megsegítette egyletünket a munkálkodásban.

## 4. Ifjúsági énekkar.

Vezető tanár: **Krausz Gusztáv.**

Az iskolai énekkarnak ez iskolai évben volt összesen 75 tagja. Szólamok szerint így oszoltak meg: sopran 29, alt 14, tenor 13, bassus 19.

1910. október 29-én, vasárnap a Kálvintéri templomban tartott reformáció ünnepély alkalmával az énnekkar a tradicióhoz híven Luther Márton örökszépségű choráljá: „Erős vár a mi Istenünk" adta elő Bach Sebestyén csudálatos ellenpontozati letétében. Ezen kar művészi „a capella" előadása által nagyban járult hozzá énekkarunk az ünnepély szentséges hangulatának emeléséhez. Ugyanezen kart énekelte az énekkar egy órával később a gimnáziumunk dísztermében tartott ifjúsági reformáció-ünnepélyén.

Szép eredményt ért el a főiskolai énekkar az 1911. november 26-án a régi képviselőház termében tartott Gelléry Szabó János ünnepélyén. Ezen alkalommal előadta az énekkar Krausz Gusztáv — Oláh Károly vegyeskarra irott alkalmi szerzeményét „Dicsőség Istenek a magasságban". Az énekkar előadása művészi magaslatra emelkedett, és dacára annak, hogy az énekkar két országos hírnevű karral állott szemben (a Debreceni nagy Cantussal és a Pápai énekkarral) mégis méltón állotta meg helyét, fényes sikert aratva.

Mint minden évben úgy az idén is közreműködött az énekkar az ifjúsági segélyegyesület által rendezett hangversenyen. Ekkor előadta az énekkar Kössler János tanár híres 6 szólamú kettős karát a „Gaudeamus igitur"-t. A művet nehézségei dacára nagy precizitással, művészi hangulattal adták elő.

Közreműködött a fentieken kivül az énekkar még számos ünnepélyen, emelve az ünnepi lelkes hangulatott.

Az iskolai énekkar szerepe rendkívül nemes és fontos minden intézet életében. Hisszük, hogy tanulóink hova-tovább mind nagyobb buzgósággal igyekeznek résztvenni, még pedig cselekvő, munkás részt venni a nemes munkában, mely ifjúsági énekkarunkra vár.

Az **Ifjúsági sportclub** jelentését lásd a VI. fejezetben (testi nevelés).

# IX. Alapítványok, ösztöndíjak, jutalmak és tandíjelengedések.

1. **Szíj Sámuel-féle alapítvány.** *Alapító*: Szíj Sámuel budapesti polgár. *Alapító-levél*: az alapító 1868. január 22-én tett végrendeletének VII. pontja. *Rendeltetés*: Az egyszerű, értelmes iparos és buzgó református alapító, látván az iskolák számára tett alapítványok szép eredményét, nagy összeget hagyományozott, hogy annak kamatjövedelmével *szegénysorsú, szorgalmas és jóerkölcsű tanulók* jutalmaztassanak,

Szíj Sámuel 66.000 kor. jelenleg 28,000 kor. n. é. magyar jelzálog-hitelbank $4^1/_2$% zálogleveleiben, 40,000 kor. kisb. orsz. fölh. int. $4^1/_2$% kor. kötvény és 100 kor. n. é. országos központi hitelsz. 5% kötvényeiben elhelyezett alapítvány fél jövedelméből 7 ösztöndíj-alapítvány à 200 korona.

A mutatkozó 90 kor. 50 fill. jövedelemtöbblet, valamint 131 kor. 09 fill. conversiotöredék új címletek vételére tőkésítendő.

Ezen ösztöndíjakat nyerték:

1. Csécsi Imre VIII. osztálybeli tanuló.
2. Gáthy Zoltán VIII. osztálybeli tanuló.
3. Homann Károly VII. osztálybeli tanuló.
4. Sajti Károly VII. osztálybeli tanuló.
5. Tárczy Árpád VII. osztálybeli tanuló.
6. Miklóssy Árpád VI. osztálybeli tanuló.
7. Varga László Va. osztálybeli tanuló.

2. **Szalay István-féle alapítvány.** *Alapító*: Szalay István budapesti polgár. *Alapító-levél*: az 1877-ik évben kihirdetett végrendelet. *Rendeltetés*: Az alapítvány kamataiból szegénysorsú református vallású s a pesti ref. középtanodába járó és szorgalmas tanulók jutalmaztatnak.

A Szalay István-féle 10,000 koronás, jelenleg 10,200 kor. névért. magy. jelzáloghitelbank 4½% zálogleveleken és 600 kor. kisb. o. fhit. 4½% kktv.-ben elhelyezett alapitvány jövedelméből 5 ösztöndíj à 90 kor. A fennmaradó 34 kor. 50 fill. tőkésitendő.

Ez ösztöndíjakat nyerték:

1. Farkas Béla Va.
2. Simon Béla Va.
3. Fr. Kiss Károly Va.
4. Ilyefalvi Vitéz Árpád IVa.
5. Makó Zoltán IVb.

3. **Báró Majthényi Lászlóné-féle alapítvány.** *Alapító*: Báró Majthényi Lászlóné szül. Peéli Ludovika. *Alapító-levél*: az 1884. április 16-án (8890 koronáról szóló) és május 14-én kelt (8200 koronáról szóló) alapító-levelek.

A báró Majthényi Lászlóné szül. Peéli Ludovika által tett 30,000 kor. jelenleg 18,300 kor. n. é. Budapest fővárosi 4% kötvényben, 12,000 kor. n. é. magyar jelzáloghitelbank 4½% zálogleveleiben és 100 kor. n. é. országos központi hitelszövetkezet 4½% kötvényeiben elhelyezett alapítvány jövedelméből 3 ösztöndij à 400 kor.

A mutatkozó 76 kor. 50 fillér jövedelemtöbblet, valamint a 258 kor. 34 fill. conversiotöredék új címletek vételére tőkésitendő.

Kamatai gimnáziumunk három növedékének — kik szorgalmasak és jó igyekezetűek — 400—400 kor. összegben kiadandók.

Ez ösztöndíjakat nyerték:

1. Szekeres Árpád VIII. osztálybeli tanuló.
2. Takács Bálint VIII. osztálybeli tanuló.
3. Szánthó Lajos VII. osztálybeli tanuló.

4. **Balassa Lajos-féle alapítvány.** *Alapító*: Balassa Lajos budapesti lakos. *Alapító-levél*: az 1858. április 12-én kelt végrendelet. *Rendeltetés*: A tőkének 30 éven át bejövő s 1000 koronára szaporodó kamatai a tőkéhez csatoltatván, az igy begyűlt összegnek, mint megnövekedett tőkének, évenkénti kamatai ref. árva, vagy szegény szülőktől származott fiúgyermekek magyar irányban neveltetésére, vagy idegen ajkú s a magyar nyelv elsajátításában jeles előmenetelű tanuló jutalmazására fordíttatnak.

A Balassa Lajos-féle 1000 koronás, jelenleg 1000 korona névért. orsz. központi hitelszöv. 4½% kötvényekben elhelyezett alapítvány jövedelméből egy ösztöndíj 40 korona. Ez ösztöndíjat nyerte: Nagy Zoltán Va. osztálybeli tanuló.

5. **Hubay József-féle alapítvány.** *Alapító*: Hubay József volt hétszemélynök. *Alapító-levél*: az 1863. szeptember 25-én tett végrendelet *a*) pontja. *Rendeltetés*: 5% kamata az iskolai év végén egy-egy gimnáziumi növendéknek adatik.

A Hubay József-féle 1000 koronás s jelenleg 1000 korona névért. magy. jelzáloghitelbank 4½% záloglevelekben elhelyezett alapítvány jövedelméből egy ösztöndíj 40 korona. A fenmaradó 5 korona tőkésítendő. Ez ösztöndíjat nyerte:

Mallász Tibor IIb) osztálybeli tanuló.

6. Az **„Egyesült budapesti fővárosi Takarékpénztár"** alapítványa. *Alapító*: az „Egyesült budapesti fővárosi Takarékpénztár". *Alapító-levél*: a takarékpénztár 50 éves fennállása évfordulójának megünneplésére 1896. október hó 18-án tartott rendkivüli közgyűlés határozata. *Eredeti alaptőke*: 5000 korona saját intézeti 4% záloglevelekben. *Rendeltetés*: A tőkének 200 koronát kitevő évi kamata a budapesti ev. ref. főgimnáziumba járó oly tanulónak fog kiadatni, aki szegénysorsú, jó erkölcsű és tanulmányaiban jeles előmenetelű. A budapesti ev. ref. főgimnázium tanári testülete három tanulót jelöl, kik közül az Egyesült budapesti fővárosi Takarékpénztár igazgatósága egyiknek az ösztöndíjat szabadon adományozza; a tanuló az ösztöndíjat mindaddig élvezi, míg a budapesti ev. ref. főgimnázium tanulója marad és míg magaviselete és tanulmányaiban való előmenetele arra érdemessé teszik. Ez ösztöndíjat, 200 koronát kapta:

Hajdú István VIII. osztálybeli tanuló.

7. **Kálosi József-féle alapítvány.** Alapíttatott az 1896. évben. Az alapítványi tőke 1200 korona. Kamatai évenként gimnáziumi jó magaviseletű és szorgalmas ev. ref. vallású növendék segélyezésére fordíttatnak. Az alapítónak ajánlati joga van. A Kálosi József-féle 1200 koronás, jelenleg 1200 korona névért., a Budapest főv.-i 4% kölcs. kötvényben elhelyezett alapítvány jövedelméből egy ösztöndíj 40 korona. A fenmaradó 8 korona tőkésítendő. Kapta: Gyalokay Géza IIa) o. t.

8. **Az 1867-ik évben érettségi vizsgát tettek** találkozásuk alkalmából (1900. május 12.) és emlékére 1400 koronás alapítványt tettek 4%-kal kamatozó koronajáradék-kötvényekben; a szelvények értéke olyan — sikerrel érettségit tett — tanulónak adatik ki, arra leginkább rá van szorulva. Az ösztöndíj 50 korona. A fenmaradó 6 korona tőkésítendő. Kapta: Polgár Ferenc VIII. o. t.

9. **Kunewalder F. M. és Kunewalder L. M.** testvérek által 5000 korona névért. magy. 4% koronajáradékban tett alapítvány jövedelméből egy ösztöndíj 200 korona. Kapta: *Raszter* János VIII. o.t.

10. **Kunewalder F. M. és Kunewalder L. M.** testvérek által tett s jelenleg 2000 korona névért. Budapest fővárosi 4% kölcsönkötvényekben elhelyezett alapítvány jövedelméből két ösztöndíj á 40 korona, melyeknek egyike református, másika izraelita növendéknek adandó. Kapták :Halmi János VII., Szillárd Gyula IIIa) o. t.

11. **Az 1863-ik évi érettségi vizsgások által** tett, jelenleg 200 korona névért. Orsz. közp. hitelszövetkezet 4½% kötvényben elhelyezett alapítvány, melynek évi jövedelme egy VIII. oszt. tan. iskolakönyvvételi segélye 9 kor. Kapta: Vince Lajos VIII. o. t.

12. **Hegedüs Loránt-féle alapítvány.** Alapította Hegedüs Loránt jogtudor, egyetemi magántanár, kedves emlékű volt tanára Dapsy László nevére, 1890-ben. Az összeg 200 korona, melynek kamatai kétévenkint történeti tárgyú pályakérdésre tűzetnek ki. A kétévi kamat 20 koronában van megállapítva. Az alapítvány az önképző-kör pénztárával együtt kezeltetik. (L. Önképző-kör.)

13. **Győry Tibor-féle alapítvány.** Alapította Győry Tibor orvostudor, egyetemi magántanár, felváltva egészségtani és természettudományi pályakérdésre ker. vallású tanulók számára, kik az Önképző-körnek tagjai. Az alapítás éve: 1900. Évi összeg az alaptó életben lételéig 20 korona.

14. **Szotyori Nagy Elemér-féle alapítvány.** Alapította élete végéig, fia emlékére egy szegénysorsú tanuló jutalmául Szotyori Nagy Elemér az 1905. évben.

Az ez évi 50 korona jutalmat kapta : *Stettner Miklós* IV. b) osztálybeli tanuló.

15. **Neuschloss Kornél dr.** műépítész és egyháztanácsos úr fia: Gerhard — nekünk volt kedves növendékünk — emlékére 8 éven át fizetendő 100—100 korona jutalomdíjat ajánlott fel a kis Gerhard volt tanulótársai közül annak, akit, tekintetbe véve a jó magaviseletet, szegénységet és a tanulási eredményt, erre a jutalomra a mindenkori igazgató, a tanárkar meghallgatásával legjobbnak ítél; kifejezte az alapító azon kívánságát is, hogy az illető jutalomnyertes ez összeget testi és lelki egészségének erősítésére fordítsa.

Alapítási év: 1907.

Ez évben nyerte: *Káldy Tivadar* VI. osztálybeli tanuló.

16. **Dr. Gáspár Izidor** ügyvéd úr az ev. ref. főgimnázium javára felajánlott nyolc éven át fizetendő évi 20, azaz husz koronát, összesen 160, azaz százhatvan koronát.

E nyolc év visszamenőleg az 1906/7. évtől számítandó úgy, hogy az első fizetés 1906/7. és 1907/8. tanévekre egyszerre és együtt negyven korona volt.

Fentebbi évi járulmányok az intézet mindenkori igazgatójának legjobb belátása szerint az intézet céljaira fordítandók. Az idei részletet: 20 K-t Szegény tanulók könytára alapja javára fordítottuk.

17. **Thaly Kálmán irodalmi alapítvány.** Néhai dr. Thaly Kálmán 5000 koronás ifjúsági alapítványt hagyott végrendeletében főgimnáziumunknak, azzal a meghagyással, hogy annak kamataiból 200 (kétszáz) korona adassék az isk. év ünnepélyes bezárásakor azon VII. osztálybeli tanulónknak, ki a magyar irodalomtörténetből a legkitünőbbnek bizonyult. A jutalomdíj odaítélése tekintetében az egyháztanács elfogadta hagyományozó azon intézkedését, mely szerint ezen kérdésben mindig maguk az érdekelt osztályok tanulói az illető szaktanár elnöklete alatt tartandó összejövetelük alkalmával titkos szavazással döntsenek. Ezen odaítélés azonban az elnöklő szaktanár által a tanárokhoz megfelebbezhető, mely az odaítélés kérdésében végérvényesen dönt.

Ebben az isk. évben *Zelovich László* VII. osztálybeli tanuló nyerte meg a 200 korona kamatot.

18. A **Török Pál alapítványból,** melynek célja egy jó tanuló-ifjúnak egész gimnáziumi tanulmányaiban — míg arra érdemes — sőt egyetemi tanulmányaiban való segítése, a kamatokból *Keresztessy István* VI. osztályú tanuló 200 korona ösztöndíjban részesült. (Az alapítvány összege még nincs lezárva; 5000 koronán felül van.)

19. **Mestellér János** úr, a Károlyi-uradalmak jószágfelügyelője, intézetünk egykori jeles növendéke, évi *200* koronát ajánlott föl egy szegénysorsu, jó tanuló fiu részére felekezeti különbség nélkül. A tanári testület ez ösztöndíjat *Kádár Mihály* VI. osztályos tanulónak itélte oda.

20. A nagytiszteletű fenntartó testület a szegénysorsú, jó magaviseletű és szorgalmas növendékeket ez évben is **tandíjelengedésben** részesítette, valláskülönbség nélkül.

Ez évben tandíjmentességi kedvezményben a következők részesültek:

A) Egész tandíjmentesek: I. Gyalokay Géza IIa. o. t. Móricz László IIa. o. t. Szendrei Imre IIa. o. t. Horváth Sándor IIIa. Veress István IIIa. Stettner Miklós IVb. Szabó Gyula Va. Kovács György Vb. Farkas Béla Vb. Gáthy Jenő Vb. Sajti Károly VII. Szántó Lajos VII. (60 K-t ösztöndíjából visszafizetett.) Tárczy Árpád VII. Hajdu István VIII. Raszter János VIII. Takács Bálint VIII. tanulókat. (72 K-t visszafizetett.)

II. *Árvaháziak*: Dobos Andor Ib. Katona Béla Ib. Szük Károly IIa. Sólyom Gusztáv IIIa. Baló Pál IIIa. Miklóssy Árpád VI. o. tanulók.

III. *Lelkészek fiai*: Kovács Tibor Ia. Kovács Lajos IIb. Keresztesi József IIb. Haypál Béla IIIb. Szabó Richárd IVb. Haypál Dezső Va. Keresztesi István VI. Keresztesi Sándor VII. Ilyefalvi Vitéz Árpád IVa. osztályi tanulók.

IV. *Tanárok fiai*: Varga Endre Ia. Fr. Liss Ernő IVa. Fr. Kiss Károly Vb. Varga László Va. Halász István IIb. Szekeres Árpád VIII. (60 K-t ösztöndíjából visszafizetett.) Rupp Miklós VIII. o. tanulókat,

V. *Alapítványi tandíjmentesek*: Tóth Béla IIa. Kenessey Péter IIa. Melczer Géza IIIb. Csiky Árpád Vb. Szücs Gyula VI. Mészöly Károly VI. Kádár Mihály VI. Szabó Dezső VI. Wiener János VI. Pap Zoltán VII. Csécsi Imre VIII. o. tanulók.

B) Féltandíjmentesek: Deli Ernő Ia. Baranya Dezső Ib. Pál Lajos Ib. Hajós László IIa. Kutasi János IIa. Fogarasi Zoltán IIb. Ikervári János IIb. Petró László IIb. Balogh Gyula IIIa. Hilscher Zoltán IIIa. Nagy László IIIa. Karasson Ervin IIIb. Lampel András IIIb. Mészöly Géza IIIb. Paál Ákos IIIb. Réthy Endre IIIb. Rácz Gyula IIIb. Horváth István IVa. Ottlik András IVa. Bucsi Sándor IVb. Pápay Imre Va. Nagy Zoltán Va. Fazekas Béla VII. Halmi János VII. Kardos István VII. Sajti Imre VII. Szatmáry Sebestyén VII. Tóth László VII. Kardos János VIII. Gáthy Zoltán VIII. Novák László VIII. Nyiri Sándor VIII. Polgár Ferenc VIII. o. tanulókat.

Tandíjelengedésben részesült összesen 82 tanuló; az elengedett tandíj összege 4358 korona.

21. **Idegen ösztöndíjat élveztek**: Hazai László Vb. o. t. a jövedéki bírság-alapból 200 K-t, Hajdu István VII. o. t. az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztártól 200 K-t, Kenessey Elek Vb. o. t. a Rudolf trónörökös-alapból 40 K-t, Benel János VII. o. t. a Horgosi Kárász Anna-alapitványból 700 K-t.

22. **Mint kiváló tanulókat, a tanári kar dicsérettel tünteti ki a következőket**: Az *Ia. osztályból*: Dinnyés Lajos, Ecsődy Tibor, Gerő György, Herczog György, Horváth Ödön, Varga Endre, Vámossy Tibor, Visolyi Anna.

Az *Ib. osztályból*: Bocsor Kálmán, Katona Béla, Kiss Endre, Kiss János, Majthényi Béla, Majthényi László, Szelényi Zoltán, Varga Antal.

A *IIa. osztályból*: Baky Imre, Bánó Imre, Herodek István, Gyalokay Géza, Kiszely Gyula, Neumann András, Móricz László, Tóth Béla, Szelényi Károly, Szendrei Imre.

A *IIb. osztályból*: Biró István, Cardillo Guidó, Keresztesi József, Mallász Tibor, Sárközy János, Szabó Jenő, gróf Teleki József.

A *IIIa. osztályból*: Engel Andor, Gellner Béla, Köpeczy László, Szabadi Béla, Szilárd Gyula.

A *IIIb. osztályból*: Antal Iván, Biró László, Grünwald Leó, Horváth István, Paál Ákos, Vörös Gyula.

A *IVa. osztályból*: Csengey Márton, Hermann Miksa, Visolyi Gusztáv.

A *IVb. osztályból*: Makó Zoltán, Melly Béla, Köpeczy Károly, Stettner Miklós, Sáska Gyula, Szabó Richárd, Taub József, gróf Teleki Gyula.

Az *Va. osztályból*: Filep Géza, Simon Béla, Varga László.

Az *Vb. osztályból*: Farkas Béla, Kemény Lajos.

A *VI. osztályból*: Andauer István, Káldi Tivadar, Keresztesi István, Szitányi Miklós, gróf Teleki Béla, gróf Teleki Mihály.

A *VII. osztályból*: Homann Károly, Kardos István, Kovács Tibor, Pap Zoltán, Sajti Imre, Sajti Károly, Szántó Lajos, Szőcs Lajos, Tárczy Árpád, Tóth László, Zelovich László.

A *VIII. osztályból*: Csécsi Imre, Frankl Miksa, Gáthy Zoltán, Grossberger Frigyes, Hajdu István, Kardos János, Polgár Ferencz, Szekeres Árpád, Takács Bálint.

# X. Alapok.

## *a)* Kirándulás-alap.

Kezelője: **Samu János.**

Gimnáziumaink a 80-as évek közepéig javítóvizsgálati díjat szedtek, e díjak az illető tanár urakat illették; tekintettel azonban bizonyos gyanusításokra, e díjakról önként lemondtak. Az 1902. októberi egyházkerületi közgyűlés (48. jk. sz. végzés VI. 4.) határozata alapján a fentartó testületek meghallgatásával, illetve jelentéseik alapján, az 1903. májusi egyházkerületi közgyűlés (29. jk. sz. II.) kimondta, hogy a javitóvizsgálatokért tárgyanként és fejenként 4—4 korona szedhető valamely intézeti jótékonycélú intézmény javára, e célt a tanári testület javaslata alapján az illető fentartó testület állapítja meg. A budapesti fentartó testület e végzésből kifolyólag az 1903. évi május 29-én tartott egyháztanácsülésen utasította a gimn. igazgatót, hogy a javítóvizsgálati díjakat szedje be és az így begyűlendő összeget tanulmányi kirándulások céljaira fordítsa.

Az augusztus 30-iki javítások alkalmából e címen befolyt 376 kor., a mult évi maradvány 1183·83 kor., kamatok 62·36 kor., tehát a bevétel 1622·19 kor. Kiadatott az erdélyi tanulmányút céljaira 666 korona, a murányi kirándulásra 35 korona, kongresszusi költség 31 korona, koszorú költség 30 korona. Az alap tehát 860.19 korona.

## *b)* Rákóczi pályadíj-alap.

Kezelője: **Ravasz Árpád** igazgató.

Összes vagyon takarékpénztárban 744·09 kor. és a kamatok. Ez iskolai évben az alap nem gyarapodott.

# XI. A tanulók névsora és osztályzata.

## Első a) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | földrajzból | term. rajzb. | számtanból | rajz. mértb. | szépirásból | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Adée Milony | ág. ev. | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 |
| 2 | Babik Szilveszter | „ | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 3 | Balázs Gyula | izr. | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 4 | Bánóczy Kálmán | r. k. | 2 | 2 | 3 | 1 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 5 | Bauer István | izr. | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 |
| 6 | Báthory Béla | ág. ev. | 2 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 7 | Bercsényi Tibor * | r. k. | | | | | | | | | | | |
| 8 | Beszteri László | ref. | 3 | 4 | 4 | 3 | 4 | 4 | 4 | 3 | 2 | 2 | 2 |
| 9 | Csengeri István * | „ | | | | | | | | | | | |
| 10 | Deli Ernő | „ | 1 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 11 | Détáry Sándor | „ | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 3 | 4 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 12 | Ecsődy Tibor | r. k. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 |
| 13 | Engel Kálmán | izr. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 14 | Érczkövy László | | | | | | | | | | | | |
| 15 | Fabinyi Károly | ref. | 3 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 | 1 |
| 16 | Gerő György | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 17 | Günsberger József | „ | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 18 | Harmathy Jenő | r. k. | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 4 | 4 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 19 | Havas Miklós | izr. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 20 | Heilig Géza | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 21 | Heller Imre | „ | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 4 | 1 |
| 22 | Herczog György | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 3 | 1 | 1 |
| 23 | Horváth Ödön | r. k. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 24 | Járó István | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 4 | 1 |
| 25 | Jókuthy Dénes | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 1 | 4 | 2 |
| 26 | Jónás Dezső | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 27 | Kiss György | „ | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 | 3 | 2 | 4 | 1 |
| 28 | Kiss László | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 29 | Kubinyi Zoltán | „ | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 30 | Leviczky Aladár | r. k. | 3 | 3 | 4 | 3 | 4 | 3 | 4 | 3 | 2 | 4 | 1 |
| 31 | Literáty Zoltán ism. | ref. | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 2 |
| 32 | Matolcsy Tamás | „ | 1 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 33 | Mándl Lajos ism. ** | r. k. | | | | | | | | | | | |
| 34 | Mészáros Ferenc | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 1 |
| 35 | Nagel Dénes | izr. | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 2 | 2 |

* Kimaradt

** Nem osztályoztatott.

# Első a) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | földrajzból | term. rajzb. | számtanból | rajz. mértb. | szépírásból | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 36 | Nagy János . . . . . | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 37 | Nagy Sándor * . . . . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 38 | Nedeczky László . . . . | ág. ev. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 |
| 39 | Oláh Andor . . . . . | ref. | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 |
| 40 | Pap Mihály . . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 41 | Piros József . . . . . | r. k. | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 42 | Rózsa Miklós . . . . . | izr. | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 43 | Spatz Pál . . . . . | ág. ev. | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 2 |
| 44 | Stand Pál . . . . . | ref. | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 45 | Staudinger Győző * . . . | r. k. | | | | | | | | | | | |
| 46 | Sümeghy István . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 |
| 47 | Szabadi Sándor . . . . . | ref. | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | 1 |
| 48 | Szalántzy György . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 49 | Szász Károly . . . . . | „ | 2 | 2 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 50 | Szepessy Tibor . . . . . | r. k. | 1 | 2 | 3 | 1 | 2 | 4 | 3 | 3 | 1 | 4 | 1 |
| 51 | Szőke Béla . . . . . | ref. | 1 | 2 | 3 | 1 | 1 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 52 | Takách Géza . . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 53 | Timár Mihály . . . . . | ág ev. | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 54 | Varga Endre . . . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 55 | Vass László . . . . . | „ | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 56 | Vámossy Tibor . . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 57 | Vázsonyi Béla . . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 58 | Veress Béla * . . . . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 59 | Végh Ferenc . . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 3 | 2 | 1 |
| 60 | Vlaka Géza . . . . . | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 1 |
| 61 | Weiszbraun Jenő . . . . | izr. | 1 | 2 | 3 | 1 | 1 | 2 | 3 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| | **Magántanulók.** | | | | | | | | | | | | |
| 62 | Dinnyés Lajos | ref. | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | | | | |
| 63 | Visolyi Anna | r. k. | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 | 1 | | | | |

* Kimaradt.

# Első b) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | földrajzból | term. rajzb. | számtanból | rajz. mértb. | szépirásból | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Baranya Dezső | ref. | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 2 | Baranyay Bálint | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 3 | Berger Zoltán | izr. | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | 1 |
| 4 | Bocsor Kálmán | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 5 | Csapó Sándor | „ | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 1 |
| 6 | Csia Jenő | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 2 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 7 | Csokonai Vitéz László | „ | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 8 | Czunyi Imre | „ | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 3 | 2 | 4 | 2 |
| 9 | Dobos Andor | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 10 | Dobsa Elek Imre ism. | „ | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 3 | 1 | 4 | 2 |
| 11 | Enders István | ág. ev. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 12 | Elek András * | izr. | | | | | | | | | | | |
| 13 | Erszény István | ref. | 2 | 4 | 3 | 4 | 3 | 4 | 3 | 1 | 3 | 1 | 2 |
| 14 | Fazekas Lajos | r. k. | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 |
| 15 | Fuchs László | izr. | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | fm. | 1 | 1 |
| 16 | Füri József | ref. | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 | 2 | 3 | 1 | 1 | 2 |
| 17 | Gyalókay Zoltán | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 18 | Győry Zoltán | „ | 3 | 4 | 4 | 4 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 |
| 19 | Harmos László | r. k. | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 20 | Hauser Ernő * | „ | | | | | | | | | | | |
| 21 | Hoffmann Elemér | „ | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 22 | Horváth Béla ** | „ | | | | | | | | | | | |
| 23 | Jankó Gyula | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 2 |
| 24 | Katona Béla | ref. | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 25 | Kerekes Mihály | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 2 |
| 26 | Kiss Endre | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 27 | Kiss János | ág. ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 |
| 28 | Klekner Mihály | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | fm. | 2 | 1 |
| 29 | Kollár Hugó | izr. | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 |
| 30 | Kovács Zsigmond | ref. | 3 | 4 | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 2 |
| 31 | Lamberg Pál | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 4 | 3 | 4 | 3 | 2 |
| 32 | Lichtenstein Pál | izr. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 3 | 3 | 4 | 1 |
| 33 | Majthényi Béla | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 34 | Majthényi László | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | fm. | 1 | 1 |
| 35 | Mátéffy József | „ | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 | 1 |

* Kimaradt
** Meghalt

# Első b) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | földrajzból | term. rajzb. | számtanból | rajz. mértb. | szépírásból | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 36 | Mezey Árpád | ág. ev. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 37 | Molnár Sándor | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 38 | Müller József | r. k. | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 2 | 4 | 2 |
| 39 | Nagy Imre László | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 40 | Nagy Károly | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 |
| 41 | Neumann László | izr. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 42 | Pál Lajos | ref. | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 43 | Pásztor Sándor | „ | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 3 | 3 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 44 | Raksányi István | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 45 | Révész Miksa * | izr. | | | | | | | | | | | |
| 46 | Ruzitska Ferenc | r. k. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 2 |
| 47 | Simon Lajos | „ | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 48 | Szabó Sándor | izr. | 2 | 2 | 1 | 3 | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 49 | Szelényi Zoltán | ág. ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 50 | Szlávik György | r. k. | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 51 | Szuh Gusztáv | ref. | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 | 4 | 3 | 3 | 2 | 4 | 2 |
| 52 | Szygall Ottó | izr. | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 2 |
| 53 | Túry László | ref. | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 54 | Ványi Jenő | „ | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 4 | 3 | 4 | 2 | 4 | 1 |
| 55 | Varga Antal | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 56 | Varju Géza | r. k. | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 57 | Várnai Ferenc | izr. | 3 | 2 | 3 | 1 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 1 | 1 |
| 58 | Veress Jenő | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 59 | Zolnay Tibor | r. k. | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| | **Magántanulók.** | | | | | | | | | | | | |
| 60 | Horváth Dénes | ref. | 1 | 3 | 2 | 1 | 1 | 3 | 2 | | | | |
| 61 | Sommer László | r. k. | 2 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | | | | |
| 62 | Róth Pál | izr. | 2 | 3 | 4 | 4 | 2 | 4 | 3 | | | | |

* Kimaradt.

# Második a) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata vallásból | magyarból | latinból | földrajzból | term. rajzb. | számtanból | rajz. mértb. | szépirásból | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Ányos László | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 |
| 2 | Bajusz Károly | „ | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 3 | Balogh Alajos | „ | 3 | 3 | 4 | 3 | 2 | 4 | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 |
| 4 | Balogh Ferenc | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 3 | 3 | 2 | 1 |
| 5 | Bánó Imre | r. k. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | fm. | 2 | 2 |
| 6 | Böhm Pál | izr. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 |
| 7 | Burschitz István | ág. ev. | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 8 | Daragó Victor | r. k. | 2 | 3 | 3 | 1 | 1 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 9 | Deutsch László | izr. | 1 | 3 | 3 | 1 | 1 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 10 | Dobsa Miklós | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 11 | Értekes Ferenc | „ | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 12 | Faludy Antal | unit. | 3 | 4 | 4 | 4 | 3 | 4 | 3 | 2 | 2 | 4 | 2 |
| 13 | Fekete László | ref. | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 14 | Gyalokay Géza | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 15 | Gyarmathy Sándor | „ | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 16 | Gyurótsik Emil | r. k. | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 3 | 3 | 2 | 3 | 4 | 1 |
| 17 | Hajós László | ref. | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 18 | Herodek István | r. k. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 19 | Horn Andor | izr. | 1 | 2 | 3 | 1 | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 20 | Hüke Zoltán | r. k. | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 3 | 1 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 21 | Kenessey József | r. k. | 2 | 4 | 4 | 3 | 2 | 4 | 4 | 3 | 3 | 4 | 2 |
| 22 | Klein Emil | izr. | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 4 | 1 |
| 23 | Kusztos Béla | ref. | 3 | 3 | 4 | 3 | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 |
| 24 | Kutasi János | „ | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 3 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 25 | Literáty Géza | „ | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 4 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 26 | Lustig György | izr. | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 27 | Mai Béla | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 3 | 3 | 2 | 4 | 2 |
| 28 | Mentsik József | r. k. | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 4 | 3 | 1 | 4 | 2 |
| 29 | Morgenbesser Ferenc | „ | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | fm. | 4 | 1 |
| 30 | Móricz László | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 31 | Neumann Andor | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 32 | Oeconomo Elemér | r. k. | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 33 | Rosenblüth Miksa | izr. | | | | | | | | | | | |
| 34 | Schneidel Dániel | ref. | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 35 | Schulz Tivadar | ág. ev. | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 36 | Semsei László | izr. | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | 1 | 2 |
| 37 | Szelényi Károly | ág. ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 38 | Szendrey Imre | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 39 | Szük Károly | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 40 | Takács Béla | „ | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 4 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 |
| 41 | Thierjung Miklós * | r. k. | | | | | | | | | | | |
| 42 | Tóth Béla | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 43 | Tóth László | „ | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 4 | 2 |
| 44 | Vámos Ferenc | izr. | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | 1 |
| 45 | Vámos Imre | „ | 2 | 3 | 3 | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 46 | Vida Jenő | ref. | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | 2 | 1 | 2 |
| 47 | Weingarten Béla | izr. | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| | **Magántanulók.** | | | | | | | | | | | | |
| 48 | Kiszely Gyula | ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | | | |
| 49 | Baky Imre | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | | | | |

* Kimaradt.

# Második b) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | földrajzból | term rajzb. | számtanból | rajz. mértb. | szépírásból | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Apostol Bertalan . . . . | ref. | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 2 | Artner Dezső . . . . . | ág. ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 3 | Baksay Sándor . . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 4 | Balogh István . . . . . | „ | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 3 | 2 | 1 | 3 | 2 | 1 |
| 5 | Biró István . . . . . | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 6 | Cardilló Guidó . . . . . | r. k. | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | 1 |
| 7 | Csapó Dezső . . . . . | ref. | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 8 | Csillag Tibor . . . . . | izr. | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 4 | 3 | 4 | 3 | 3 | 2 |
| 9 | Csonka Béla . . . . . | r. k. | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 10 | Drucker Miklós . . . . . | izr. | 2 | 3 | 3 | 1 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 |
| 11 | Ecker Gyula . . . . . | r. k. | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 12 | Erdős Sándor . . . . . | izr. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 1 |
| 13 | Fogarasy Zoltán . . . . | ref. | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | 1 | 3 | 1 |
| 14 | Halász Hubert . . . . . | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 3 | 3 | 1 |
| 15 | Halász István Lajos. . . | „ | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 16 | Halmay Elemér * . . . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 17 | Hamar István . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 3 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 18 | Horváth Sándor. . . . . | r. k. | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 4 | 3 | 1 | 4 | 2 |
| 19 | Ikervári János . . . . . | ref. | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 20 | Kapala Miklós . . . . . | r. k. | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 |
| 21 | Karvázy Zsigmond *. . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 22 | Katona György . . . . . | izr. | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 23 | Kenessey Antal . . . . | ref. | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 24 | Keresztesi józsef . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 25 | Klekner László . . . . . | ág. ev. | 3 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 2 | 2 |
| 26 | Kovács Gyula. . . . . | ref. | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 4 | 4 | 3 | 2 | 4 | 1 |
| 27 | Kun József . . . . . | izr. | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 | 3 | 2 | 2 | 3 | 4 | 2 |
| 28 | Lamberg Frigyes . . . . | ref. | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 | 1 |
| 29 | Leviczky Jenő *. . . . . | r. k. | | | | | | | | | | | |
| 30 | Luppu Sylvius . . . . . | g. kel. | 1 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 | 3 | 2 |
| 31 | Mallász Tibor . . . . . | ág. ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 32 | Markovits Ferenc . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 |
| 33 | Okruczky László . . . . | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 1 |
| 34 | Palugyay Miklós . . . . | ág. ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 35 | Petró László . . . . . | r. k. | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |

* Kimaradt.

# Második b) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | osztályzata | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | földrajzból | term rajzá. | számtanból | rajz. mértb. | szépirásból | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 36 | Pfeifer Ferenc . . . . . | izr. | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 | 3 | 3 | 2 | 1 | 2 | 2 |
| 37 | Raksányi Géza . . . . . | ref. | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 38 | Sárközy János (nagykátai) | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 39 | Sárközy János (n.-bajomi) | „ | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 3 | 4 | 3 | 2 | 4 | 1 |
| 40 | Strasser Pál . . . . . | ág. ev. | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 41 | Szabó Jenő . . . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 42 | Szabó Zoltán . . . . . | „ | 2 | 3 | 4 | 3 | 2 | 4 | 4 | 3 | 2 | 4 | 2 |
| 43 | Szent Györgyi László . . | „ | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 |
| 44 | Szentmiklósy György . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 45 | Szilágyi Emil . . . . . | r. k. | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | 4 | 1 | 3 | 1 |
| 46 | Thaly Zoltán . . . . . | ref. | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 47 | Vas Sándor. . . . . | izr. | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 48 | Waldmann Dániel . . . | „ | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 4 | 3 | 4 | 3 | 4 | 2 |
| 49 | Zathureczky Péter . . . | ref. | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| | **Magántanulók:** | | | | | | | | | | | | |
| 50 | Bárczay János . . . . . | ref. | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | | | | |
| 51 | Kováts Lajos . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | | | | |
| 52 | Teleki József gróf . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | | | |

# Harmadik a) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata vallásból | magyarból | latinból | németből | történetből | földrajzból | számtanból | rajz. mértb. | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Baló Pál | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 2 | Balogh Gyula | „ | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 3 | Barna Sándor | izr. | 1 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 3 | 2 | 3 | 4 | 2 |
| 4 | Bartha István | ref. | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 5 | Enders Rezső | ág. ev. | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 6 | Engel Andor | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 7 | Éltető Ákos | ref. | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 3 | 2 |
| 8 | Fürjes József | „ | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 1 | 1 |
| 9 | Gaál Ede | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 1 | 4 | 2 |
| 10 | Gellner Béla | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 11 | Gottlieb Lipót | „ | 1 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 2 |
| 12 | Haypál Béla | ref. | 1 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 13 | Hilscher Zoltán | ág ev. | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 14 | Horváth Sándor | ref. | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 3 | 1 | 1 |
| 15 | Jemnitz Sándor | r. k. | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 16 | Kenessey Péter | ref. | 1 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 4 | 1 |
| 17 | Köpeczy László | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 18 | Leichtmann Andor | izr. | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 19 | Luppu Márk | g. kel. | 1 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 20 | Mészner Károly | r. k. | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 |
| 21 | Nagy László | ref. | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 |
| 22 | Oeconomo György | r. k. | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 23 | Papp Bertalan | ref. | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 | 3 | 3 | 2 | 2 | 1 |
| 24 | Pap Mihály | izr. | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 |
| 25 | Pavlovszky Alajos | r. k. | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 |
| 26 | Petrássy Zoltán | r. f. | 2 | 3 | 4 | 3 | 2 | 1 | 3 | 3 | 2 | 4 | 2 |
| 27 | Péchy Ferenc | „ | 1 | 3 | 3 | 1 | 2 | 1 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 28 | Péchy Zalán | „ | 2 | 3 | 4 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 |
| 29 | Pólya Gyula | „ | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | 4 | 2 |
| 30 | Puskás Sándor | „ | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 | 3 | 2 |
| 31 | *a* Raksányi Károly | „ | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 | 1 | 3 | 2 |
| 32 | *b* Raksányi Károly | „ | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 33 | Reich István * | izr. | | | | | | | | | | | |
| 34 | Ruttkay Endre | ág. ev. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 35 | Sárközy Antal | ref. | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 4 | 2 |
| 36 | Schwartz Gyula | izr. | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 2 |
| 37 | Sipos Imre * | r. k. | | | | | | | | | | | |
| 38 | Soliom Miklós | ref. | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 | 4 | 1 |
| 39 | Stark Miklós | izr. | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 1 | 2 | 1 |
| 40 | Szabadi Béla | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 41 | Szabó Ferenc | „ | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 1 |
| 42 | Szabó József | „ | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 2 |
| 43 | Szilárd Gyula | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 44 | Takácsy Miklós | r. k. | 1 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 4 | 2 |
| 45 | Tomassek Edgár | ág. ev. | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 46 | Tóth Lajos ism. | ref. | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 47 | Veress István | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 |
| 48 | Weinberger Árpád | izr. | 3 | 3 | 4 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | fm. | 4 | 2 |

* Kimaradt.

# Harmadik b) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata vallásból | magyarból | latinból | németből | történetből | földrajzból | számtanból | rajz. mértb. | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Antal Iván . . . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 |
| 2 | Ádám Béla . . . . . | izr. | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 3 | Balogh Lajos . . . . . | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 2 | 1 |
| 4 | Bánd Pál . . . . . | izr. | 2 | 3 | 4 | 3 | 2 | 3 | 2 | 1 | 3 | 4 | 2 |
| 5 | Bergner Lajos . . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 |
| 6 | Biró László . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 3 | 4 | 1 |
| 7 | Bohdanetzky Edvin . . . | ref. | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 | 3 | 3 | 1 | 2 | 1 |
| 8 | Bóka Lajos * . . . . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 9 | Burkart Nils . . . . . | r. k. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 1 | 4 | 1 |
| 10 | Csia Béla . . . . . | ref. | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 11 | Czuczor László . . . . . | „ | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 1 |
| 12 | Fromm László . . . . . | „ | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| 13 | Gedeon István . . . . . | r. k. | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 1 |
| 14 | Grósz Alfréd . . . . . | izr. | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 4 | 2 |
| 15 | Grünwald Leó . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | fm. | 2 | 1 |
| 16 | Horn Mihály . . . . . | „ | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | 4 | 2 |
| 17 | Horváth Miklós . . . . . | r. k. | 3 | 4 | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | fm. | 3 | 1 |
| 18 | Huray István . . . . . | ref. | 3 | 2 | 4 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | 3 | 2 |
| 19 | Imre László . . . . . | r. k. | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 3 | 3 | 1 |
| 20 | Joannovits György . . . | g. kel. | 3 | 4 | 4 | 4 | 3 | 3 | 4 | 4 | 3 | 4 | 2 |
| 21 | Kádár Sándor . . . . . | ref. | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 22 | Karasszon Ervin . . . . | „ | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 |
| 23 | Katona László . . . . . | izr. | 2 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 24 | Kelen Dezső . . . . . | „ | 2 | 3 | 3 | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 25 | Kovachich László. . . . | r. k. | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 26 | Kránitz Jenő . . . . . | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 |
| 27 | Kubinyi Ferenc . . . . . | „ | 3 | 3 | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 28 | Kulacsin Mátyás . . . . | g. kel. | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 29 | Lampel András . . . . . | izr. | 1 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 30 | Lőwy Antal . . . . . | r. k. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 |
| 31 | Lukács István *. . . . . | ref. | | | | | | | | | | | |
| 32 | Madarassy Jenő. . . . . | „ | 2 | 3 | 3 | 4 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 33 | Melczer Géza . . . . . | ág. ev. | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 34 | Mészöly Géza. . . . . | ref. | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 35 | olgyai Molnár Pál. . . . | r. k. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 1 |

* Kimaradt.

# Harmadik b) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | Németből | történetből | földrajzból | számtanból | rajz. mértb. | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 36 | Müller Lajos . . . . . | „ | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 37 | Oláh Kálmán . . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 38 | Paál Ákos . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 3 | 1 | 1 |
| 39 | Pápay Jenő. . . . . | „ | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 1 | 3 | 3 | 1 | 1 | 1 |
| 40 | Rácz Gyula. . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 41 | Réthy Endre . . . . . | „ | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 42 | Sebestyén László . . . . | „ | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 |
| 43 | Singer László. . . . . | izr. | 2 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 2 |
| 44 | Stark Sándor* . . . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 45 | Strasser Béla . . . . . | ág. ev. | 1 | 2 | 2 | 3 | 1 | 1 | 2 | 2 | fm. | 2 | 1 |
| 46 | Szücs Mihály . . . . . | „ | 3 | 3 | 4 | 4 | 2 | 2 | 3 | 3 | fm. | 1 | 2 |
| 47 | Vlaka János . . . . . | ref. | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 48 | Vörös Gyula . . . . . | ág. ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 49 | Wittenberger Géza . . . | „ | 3 | 3 | 4 | 4 | 4 | 3 | 4 | 3 | 2 | 2 | 1 |
| | **Magántanulók:** | | | | | | | | | | | | |
| 50 | Horváth István** . . . | ref. | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | | |
| 51 | Wertheimer Imre** . . | izr. | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | | | |

* Meghalt. — ** Magánvizsgálatot tett 1912. jun. 11.

# Negyedik a) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata vallásból | magyarból | latinból | németből | történetből | term. rajzb. | mennyiségt. | rajz. mértb. | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Balogh Kálmán . . . . | r. k. | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 |
| 2 | Bánó György . . . . . | izr. | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 3 | Csengey Márton . . . . | ág. ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | fm. | 2 | 1 |
| 4 | Dobál Zsigmond . . . . | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 5 | Ellbogen László . . . . | izr. | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 6 | Erdődy Zoltán . . . . . | r. k. | 2 | 4 | 4 | 4 | 3 | 4 | 4 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 7 | Genszky István ism. . . | „ | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 8 | Gróf László . . . . . | izr. | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 9 | Hermann Miksa . . . . | ág. ev. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 10 | Hoffer Sándor ism. . . . | r. k. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 11 | Hoffmann György . . . | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 12 | Horváth István . . . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 13 | Ilyefalvi Vitéz Árpád . . | „ | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | fm. | 1 | 1 |
| 14 | Járó Sándor . . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 15 | Kaszap Béla . . . . . | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 16 | Fr. Kiss Ernő. . . . . | „ | 1 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 17 | Ligety László . . . . . | r. k. | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 4 | 3 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 18 | Mándy Lajos . . . . . | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 2 |
| 19 | Molnár Kálmán . . . . . | „ | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 20 | Némethy György . . . . | „ | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 3 | 3 | 1 |
| 21 | Neuschloss Péter . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 22 | Ottlik András. . . . . | r. k. | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | fm. | 4 | 1 |
| 23 | Palugyay Farkas . . . . | ág. ev. | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 24 | Pável Dezső . . . . . | r. k. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 25 | Polán Árpád . . . . . | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 1 | 4 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 26 | Schuszter Ferenc . . . . | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 27 | Sólymos László. . . . . | izr. | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 4 | 3 | 4 | 4 | 1 |
| 28 | Spáring Pál ism. . . . . | ág. ev. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 2 | 3 | 4 | 1 |
| 29 | Szemere Béla . . . . . | r. k. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 |
| 30 | Tokody László . . . . . | ref. | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 31 | Tóth László . . . . . | r. k. | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 32 | Török Béla . . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 1 |
| 33 | Várady Károly * . . . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 34 | Zádory Sándor . . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 35 | Zalán Miklós . . . . . | izr. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 4 | 1 |
| 36 | Zemling Zoltán . . . . . | r. k. | 1 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| | **Magántanuló.** | | | | | | | | | | | | |
| 37 | Visolyi Gusztáv ** . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | | | |

* Kimaradt. — ** Magánvizsgálatot tett 1912. junius 11-én.

# Negyedik b) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | németből | történetből | term. rajzb. | mennyiségt. | rajz. mértb. | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Anheim Frigyes . . . . | ág. ev. | 3 | 1 | 2 | 1 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 |
| 2 | Anheim György † . . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 3 | Baum László . . . . . | izr. | 1 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 2 | 2 |
| 4 | Bucsi Sándor . . . . . | ref. | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 5 | Csekő Gyula . . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 |
| 6 | Csikay Pál . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | 1 |
| 7 | Deák Béla ism. . . . . | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 8 | Enessey Imre . . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 4 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 9 | Fodor László . . . . . | izr. | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 |
| 10 | Frankovits Lajos * . . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 11 | Gaál Miklós. . . . . | ág. ev. | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 3 | 1 |
| 12 | Gálffy Sándor. . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 4 | 1 |
| 13 | Hankovszky Gyula . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 14 | Héger Arthur . . . . . | r. k. | 3 | 3 | 4 | 2 | 3 | 3 | 4 | 3 | fm. | 1 | 2 |
| 15 | Kádár József . . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 | 2 | 1 | 1 |
| 16 | Keppich Richárd . . . . | izr. | 2 | 3 | 4 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 |
| 17 | Knob Lajos. . . . . | r. k. | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 18 | Kovács Béla . . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | 1 |
| 19 | Köpeczy Károly. . . . . | „ | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 20 | Longhy Tivadar ** . . . | „ | | | | | | | | | | | |
| 21 | Makó Zoltán . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 22 | Mándy Andor . . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 23 | Melly Béla . . . . . | r. k. | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 24 | Morgenbesser Róbert . . | „ | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 |
| 25 | Ruttkay Géza . . . . . | ág ev. | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 1 | 3 | 1 |
| 26 | Sáska Gyula . . . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 27 | Sebes Dénes . . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | fm. | 1 | 1 |
| 28 | Stettner Miklós . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 |
| 29 | Szabó Richárd . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | fm. | 1 | 1 |
| 30 | Szánthó Frigyes . . . . | izr. | 1 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 4 | 3 | fm. | 1 | 2 |
| 31 | Szent Iványi Domokos . | ref. | 1 | 1 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | fm. | 3 | 1 |
| 32 | Szilágyi József . . . . . | „ | 1 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | 3 | 3 | 3 | 1 | 1 |
| 33 | Szűcs Lajos . . . . . | „ | 2 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 1 |
| 34 | Taub József . . . . . | izr. | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 |
| 35 | Varju József . . . . . | r. k. | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | 2 | 1 |
| 36 | Velebil János . . . . . | ref. | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 |
| 37 | Zathureczky József . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 |
| | **Magántanuló.** | | | | | | | | | | | | |
| 38 | Teleki Gyula gróf *** . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | | |

† Meghalt. — * Kimaradt. — ** Nem osztályoztatott. — *** Magánvizsgálatot tett 1912. jun. 6-án.

# Ötödik a) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata vallásból | magyarból | latinból | görögből | görög-pótló irod. | görög-pótló rajzból | németből | történetből | term. rajzb. | mennyiségt. | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Ányos János | ref. | 2 | 3 | 4 | 4 | — | — | 4 | 3 | 4 | 4 | 3 | — | 2 |
| 2 | Bakonyi Mór | „ | 2 | 3 | 2 | 3 | — | — | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | — | 1 |
| 3 | Balogh Zoltán | „ | 3 | 3 | 3 | — | 4 | 1 | 3 | 3 | 3 | 4 | 2 | — | 1 |
| 4 | Farkas János | „ | 3 | 3 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | — | 2 |
| 5 | Filep Géza | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | 1 |
| 6 | Gábor János | „ | 2 | 2 | 1 | 1 | — | — | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | — | 1 |
| 7 | Haudek Károly | r. k. | 3 | 3 | 3 | 4 | — | — | 3 | 3 | 2 | 4 | 3 | — | 2 |
| 8 | Havlik Sándor | ref. | 3 | 3 | 3 | — | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | — | 1 |
| 9 | Haypál Dezső | „ | 2 | 2 | 3 | — | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | — | 1 |
| 10 | Huth Tivadar | r. k. | 2 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | — | 2 |
| 11 | Jákó István | ref. | 1 | 3 | 2 | 2 | — | — | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | — | 1 |
| 12 | Jeszenszky Imre | r. k. | 2 | 3 | 3 | — | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | — | 1 |
| 13 | Jónás Ödön | ref. | 3 | 3 | 3 | 4 | — | — | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | — | 1 |
| 14 | Kolozs Gyula | izr. | 1 | 3 | 3 | 3 | — | — | 4 | 3 | 3 | 4 | 3 | — | 1 |
| 15 | Konta Rezső | r. k. | 2 | 3 | 2 | — | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | — | 1 |
| 16 | Kund Lajos | izr. | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 4 | fm. | — | 2 |
| 17 | Ligárt Béla | ref. | 2 | 3 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 2 | — | 2 |
| 18 | Nagy Imre* | „ | | | | | | | | | | | | | |
| 19 | Nagy Zoltán | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | — | 1 |
| 20 | Neuschloss Kornél | „ | 1 | 2 | 3 | — | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | — | 1 |
| 21 | Pápay Imre | „ | 2 | 2 | 2 | 2 | — | — | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | — | 1 |
| 22 | Pintér Gergely | r. k. | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 2 | — | 3 |
| 23 | Raksányi Gyula | ref. | 2 | 2 | 2 | — | 2 | 1 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 | — | 1 |
| 24 | Raksányi Zoltán | „ | 1 | 1 | 1 | — | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 | — | 1 |
| 25 | Reiner Dezső | izr. | 1 | 3 | 2 | — | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | — | 1 |
| 26 | Római Béla | r. k. | 3 | 3 | 3 | 4 | — | — | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 | — | 1 |
| 27 | Sáska Sándor ism. | ref. | 2 | 3 | 3 | — | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | — | 1 |
| 28 | Simon Béla | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | 1 |
| 29 | Simon Jenő* | r. k. | | | | | | | | | | | | | |
| 30 | Strenge Ede | ág. ev. | 3 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | — | 2 |
| 31 | Szabó Ferenc* | ref. | | | | | | | | | | | | | |
| 32 | Szabó Gyula | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | — | 1 |
| 33 | Szabó Jenő | „ | 2 | 2 | 2 | — | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 | — | 1 |
| 34 | Szalay Gábor | „ | 2 | 4 | 4 | 4 | — | — | 4 | 3 | 4 | 4 | 2 | — | 2 |
| 35 | Szegedy Lajos | „ | 3 | 3 | 3 | — | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 | — | 1 |
| 36 | Varga László | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | — | 1 |
| 37 | Vázsonyi Imre ism. | „ | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 2 | — | 2 |
| 38 | Weil Emil | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 2 | 3 | — | 1 |
| 39 | Weresmarthy István | ref. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | — | 1 |
| 40 | Zalán Kálmán | „ | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | — | 1 |
| | **Magántanulók:** | | | | | | | | | | | | | | |
| 41 | Cserna Károly | ref. | 3 | 3 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | — | — | — |
| 42 | Fábry Jenő | ág. ev. | 3 | 3 | 2 | — | 3 | 1 | 3 | 3 | 2 | 2 | — | — | — |

* Kimaradt.

# Ötödik b) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | görögből | görög-pótló: irod. | görög-pótló: rajzból | németből | történetből | term. rajzb. | mennyiségt. | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Balogh István | ref. | 1 | 2 | 1 | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | | 1 |
| 2 | Batta Aladár | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | — | — | 4 | 3 | 3 | 4 | 2 | | 2 |
| 3 | Bayer Béla ism. | r. k. | 2 | 2 | 3 | — | 3 | 1 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 4 | Böhm József | izr. | 3 | 3 | 4 | 4 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | | 2 |
| 5 | Csonka János | r. k. | 2 | 2 | 2 | — | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 2 | | 1 |
| 6 | Dusárdy István | „ | 2 | 2 | 2 | 2 | — | — | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | | 1 |
| 7 | Egry Sándor | ref. | 2 | 3 | 4 | 4 | — | — | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 | | 2 |
| 8 | Farkas Béla | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | 1 |
| 9 | Friedmann Lajos ism. | izr. | 1 | 3 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | | 2 |
| 10 | Fürjes Sándor | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | | 1 |
| 11 | Gáthy Jenő | „ | 1 | 1 | 1 | — | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 3 | 2 | | 1 |
| 12 | Gönczy Adorján | „ | 2 | 3 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | | 1 |
| 13 | Grabits Emil ism. | r. k. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | | 1 |
| 14 | Hazay László | „ | 2 | 2 | 3 | — | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | | 1 |
| 15 | Hoffer József ism. | „ | 3 | 3 | 3 | — | 4 | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 2 |
| 16 | Jókuthy Zoltán | ref. | 3 | 3 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | | 2 |
| 17 | Kemény Lajos | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | | 2 |
| 18 | Kenessey Elek | ref. | 2 | 3 | 3 | — | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | | 1 |
| 19 | Fr. Kiss Károly | „ | 1 | 2 | 2 | — | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 | | 1 |
| 20 | Klivényi Elemér | r. k. | 3 | 4 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | | 2 |
| 21 | Korl István | „ | 2 | 3 | 2 | — | 2 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | | 1 |
| 22 | Kovács György | ref. | 1 | 1 | 2 | — | 3 | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | | 1 |
| 23 | Madácsi Sándor | „ | 2 | 2 | 3 | — | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 24 | Mittelmann Ödön | izr. | 2 | 1 | 1 | 2 | — | — | 1 | 1 | 1 | 3 | 1 | | 1 |
| 25 | Móricz Loránd | ref. | 3 | 3 | 3 | — | 4 | 4 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | | 2 |
| 26 | Némedy László | „ | 3 | 3 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 | | 2 |
| 27 | Neuser Róbert | izr. | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 2 | 3 | 2 | 3 | fm. | | 2 |
| 28 | Pápay János ism. | ref. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 1 | | 2 |
| 29 | Pulay Gyula | „ | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 2 |
| 30 | Sallay Róbert | r. k. | 1 | 2 | 2 | 3 | — | — | 1 | 2 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 31 | Sármássy Kund | ref. | 2 | 1 | 2 | 2 | — | — | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | | 1 |
| 32 | Sebestyén István | „ | 1 | 2 | 3 | 3 | — | — | 1 | 2 | 3 | 3 | 1 | | 1 |
| 33 | Szent-Iványi Ádám | „ | 2 | 2 | 3 | — | 3 | 2 | 1 | 3 | 3 | 3 | 1 | | 1 |
| 34 | Szilágyi Lajos | „ | 1 | 2 | 2 | — | 2 | 1 | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 | | 1 |
| 35 | Takácsy Sándor | r. k. | 1 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 36 | Török Károly | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | | 1 |
| 37 | Wagner Levente | r. k. | 1 | 2 | 2 | — | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 3 | | 1 |
| | **Magántanulók:** | | | | | | | | | | | | | | |
| 38 | Csiky Árpád | ref. | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | — | | |
| 39 | Kuthy Béla | „ | 1 | 2 | 3 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 4 | — | | |

# Hatodik osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | görögből | görög-pótló: irod. | görög-pótló: rajzból | németből | történetből | term. rajzb. | mennyiségt. | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Andauer István | ref. | 1 | 1 | 1 | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | — | 1 |
| 2 | Baksay Zoltán | „ | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | — | 1 |
| 3 | Bálint Sándor | „ | 3 | 3 | 4 | 4 | — | — | 4 | 3 | 4 | 3 | 1 | — | 1 |
| 4 | Bene Ambrus | „ | 3 | 3 | 4 | — | 3 | 1 | 4 | 3 | 3 | 3 | 1 | — | 1 |
| 5 | Bernát Gyula | „ | 1 | 1 | 2 | 2 | — | — | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | 1 |
| 6 | Bibó Dénes | „ | 2 | 3 | 2 | — | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 | — | 1 |
| 7 | Csernus Ferenc | r. k. | 2 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 2 | 2 | 1 | 2 | — | 1 |
| 8 | Csonka Pál | „ | 1 | 1 | 2 | 2 | — | — | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | 1 |
| 9 | Dusza Pál | ref. | 1 | 2 | 2 | 2 | — | — | 3 | 1 | 2 | 3 | 1 | — | 1 |
| 10 | Ecsedy Árpád | „ | 1 | 2 | 2 | — | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 | — | 1 |
| 11 | Ecsedy Gedeon | „ | 1 | 2 | 1 | 1 | — | — | 2 | 1 | 2 | 2 | 3 | — | 1 |
| 12 | Fekete Károly | „ | 1 | 2 | 2 | — | 1 | 1 | 3 | 1 | 2 | 2 | 1 | — | 1 |
| 13 | Fekete Zoltán | „ | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 1 | — | 1 |
| 14 | Fischbein Jenő | izr. | 1 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | fm. | — | 1 |
| 15 | Füri János | ref. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 1 | 3 | 3 | 3 | 4 | 1 | — | 1 |
| 16 | Gáspár Endre | izr. | 1 | 2 | 1 | 1 | — | — | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | — | 1 |
| 17 | Genersich Aurél | ág. ev. | 2 | 1 | 2 | — | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | fm | — | 1 |
| 18 | Göde József ism. | ref. | 2 | 3 | 2 | — | 3 | 1 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 | — | 1 |
| 19 | Győri János * | ág. ev. | | | | | | | | | | | | | |
| 20 | Hegyi László | r. k. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | — | 1 |
| 21 | Hoór Ete | „ | 2 | 2 | 2 | — | 1 | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | — | 1 |
| 22 | Kádár Mihály | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | — | 1 |
| 23 | Káldy Tivadar | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | — | 1 |
| 24 | Keresztesi István | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 2 | 1 | 1 | 1 | 2 | — | 1 |
| 25 | Kohn Kálmán | izr. | 1 | 3 | 2 | 3 | — | — | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | — | 1 |
| 26 | Kriszt Ferenc | ref. | 2 | 3 | 2 | 2 | — | — | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | — | 1 |
| 27 | Major László | „ | 1 | 3 | 3 | — | 2 | 3 | 3 | 2 | 4 | 4 | 3 | — | 1 |
| 28 | Márkus József | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | — | — | 3 | 2 | 2 | 1 | 1 | — | 1 |
| 29 | Mészöly Károly | „ | 2 | 4 | 4 | — | 4 | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 2 | — | 1 |
| 30 | Miklósy Árpád | „ | 1 | 1 | 2 | 2 | — | — | 2 | 1 | 2 | 1 | fm. | — | 1 |
| 31 | Morgenbesser Ottó | r. k. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | — | 1 |
| 32 | Pap Gyula | ref. | 1 | 1 | 2 | 2 | — | — | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | — | 1 |
| 33 | Papp László | „ | 1 | 2 | 2 | — | 1 | 2 | 3 | 1 | 1 | 2 | 2 | — | 1 |
| 34 | Pászk Jenő | g. kel. | 1 | 3 | 3 | — | 3 | 1 | 3 | 3 | 4 | 4 | 2 | — | 2 |
| 35 | Pátzay Pál * | r. k. | | | | | | | | | | | | | |

* Kimaradt.

# Hatodik osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata vallásból | magyarból | latinból | görögből | görög-pótló irod | görög-pótló rajzból | németből | történetből | term. rajzb. | mennyiségt. | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 36 | Pusztafi Géza | ref. | 3 | 3 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 2 | — | 2 |
| 37 | Pusztafi Jenő | „ | 2 | 2 | 2 | 3 | — | — | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | — | 1 |
| 38 | Reinle János | „ | 3 | 3 | 3 | — | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 2 | — | 1 |
| 39 | Ruttkay Béla | ág. ev | 3 | 3 | 4 | — | 3 | 2 | 4 | 3 | 3 | 3 | 1 | — | 1 |
| 40 | Simon György | r. k. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | — | 1 |
| 41 | Schulz Károly | ág. ev. | 2 | 3 | 3 | 4 | — | — | 2 | 3 | 3 | 4 | 2 | — | 1 |
| 42 | Stand László | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | — | 1 |
| 43 | Steer Márton | r. k. | 1 | 2 | 2 | 2 | — | — | 2 | 2 | 1 | 2 | 1 | — | 1 |
| 44 | Stéger Lajos* | „ | | | | | | | | | | | | | |
| 45 | Strasser József | izr. | 1 | 2 | 2 | — | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | — | 1 |
| 46 | Szabó Dezső ism. | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 3 | 4 | 3 | 2 | — | 2 |
| 47 | Szabó László | ág. ev. | 1 | 2 | 2 | — | 2 | 1 | 3 | 2 | 2 | 3 | 1 | — | 1 |
| 48 | Szász Ferenc | ref. | 1 | 2 | 2 | 2 | — | | 2 | 1 | 2 | 3 | 1 | — | 1 |
| 49 | Szávits Andor* | g. kel. | | | | | | | | | | | | | |
| 50 | Szitányi Miklós | ref | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | fm. | — | 1 |
| 51 | Szücs Gyula | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | — | 1 |
| 52 | Takách László | „ | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 2 | 4 | 3 | 3 | 4 | 2 | — | 2 |
| 53 | Takács István | „ | 3 | 3 | 3 | 4 | — | — | 4 | 3 | 3 | 3 | 1 | — | 1 |
| 54 | Tauber László ism. | izr. | 2 | 3 | 3 | — | 1 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | 3 | — | 1 |
| 55 | Tóth Aladár | ág. ev. | 3 | 3 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | fm. | — | 1 |
| 56 | Varjú Sándor | r. k. | 2 | 3 | 2 | — | 1 | 1 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | — | 1 |
| 57 | Vörös László | ág. ev. | 2 | 2 | 2 | — | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 1 | 3 | — | 1 |
| 58 | Wiener János | r. k. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 2 | 4 | 3 | 4 | 3 | 2 | — | 1 |
| 59 | Wittrich Antal | „ | 1 | 2 | 2 | — | 2 | 2 | 3 | 2 | 1 | 3 | 1 | — | 1 |
| 60 | Zilahi Sándor | ref. | 2 | 2 | 2 | — | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | — | 1 |
| | **Magántanulók:** | | | | | | | | | | | | | | |
| 61 | Bicskey Béla | ref. | 3 | 2 | 4 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 4 | | | |
| 62 | Nádasi László | r. k. | 1 | 2 | 3 | 4 | — | — | 2 | 3 | 3 | 3 | | | |
| 63 | Pap Gábor | izr. | 1 | 2 | 2 | 3 | — | — | 1 | 2 | 1 | 1 | | | |
| 64 | Teleki Béla gróf | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | | | |
| 65 | Teleki Mihály gróf | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | | | |

* Kimaradt.

# Hetedik osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | görögből | görög-pótló: irod. | görög-pótló: rajzból | németből | történetből | term. tanb | mennyiségt. | egészségtan | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Ákom Lajos . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | — | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 2 |
| 2 | Balogh László . . . | „ | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 2 |
| 3 | Bauer Róbert. . . . | r. k. | 2 | 2 | 3 | — | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | | 2 |
| 4 | Bán Kamill. . . . . | ref. | 2 | 3 | 1 | 1 | — | — | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | | 1 |
| 5 | Becker Miklós. . . . | r. k. | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | fm. | | 2 |
| 6 | Bereczki Imre . . . | ref. | 3 | 3 | 2 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | | 1 |
| 7 | Bornemissza Boldizsár* | r. k. | | | | | | | | | | | | | | |
| 8 | Fazekas Béla . . . . | ref. | 1 | 2 | 2 | 1 | — | — | 2 | 1 | 2 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 9 | Földi András . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 1 | | 1 |
| 10 | Főzy István . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 | 3 | | 1 |
| 11 | Gálffy Dénes. . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 1 | — | — | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | | 1 |
| 12 | Halmi János . . . . | „ | 1 | 2 | 1 | 2 | — | — | 1 | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | | 2 |
| 13 | Homann Károly . . | „ | 1 | 2 | 2 | — | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | | 1 |
| 14 | Horváth János . . . | ág. ev. | 2 | 2 | 2 | 2 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | | 2 |
| 15 | Huppert György . . | izr. | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 4 | 3 | 3 | 3 | 4 | 2 | 4 | | 3 |
| 16 | Kardos István . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 1 | | 1 |
| 17 | Káldy Gyula . . . . | „ | 1 | 1 | 2 | 2 | — | — | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | | 1 |
| 18 | Káldor Lipót . . . . | izr. | 1 | 2 | 2 | 2 | — | — | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | | 1 |
| 19 | Kelecsényi Károly. . | ref. | 2 | 3 | 3 | 2 | — | — | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | | 2 |
| 20 | Keresztesi Sándor. . | „ | 2 | 2 | 2 | 2 | — | — | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 1 | | 1 |
| 21 | Komlósi Károly . . . | izr. | 1 | 1 | 3 | — | 2 | 3 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 3 | | 1 |
| 22 | Kovács Tibor . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | 1 |
| 23 | König Dávid . . . . | „ | 1 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 3 | | 1 |
| 24 | Kövér Tihamér . . . | ref. | 1 | 1 | 3 | 2 | — | — | 1 | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | | 2 |
| 25 | Matolay Károly . . . | r. k. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 26 | Németh László . . . | ág. ev. | 2 | 3 | 2 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 27 | B. Pap Zoltán . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | | 1 |
| 28 | Pável Árpád . . . . | r. k. | 2 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | | 1 |
| 29 | Polgár László. . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | | 1 |
| 30 | Ringer István. . . . | r. k. | 2 | 2 | 2 | — | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | fm. | | 1 |
| 31 | Sajti Imre . . . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | — | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 3 | | 1 |
| 32 | Sajti Károly . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 3 | | 1 |
| 33 | Sárközy Mihály . . . | „ | 1 | 2 | 3 | — | 2 | 2 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | | 1 |
| 34 | Sebők Lajos . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | 2 | | 2 |
| 35 | Svéhla Kálmán . . . | ág. ev. | 2 | 3 | 3 | — | 2 | 3 | 1 | 2 | 1 | 3 | 1 | 3 | | 1 |

* Kimaradt.

# Hetedik osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | görögből | görög-pótló: irod. | görög-pótló: rajzból | németből | történetből | term. tanb. | mennyiségt. | egészségtan | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 36 | Szabó Imre . . . . | r. k. | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 4 | 3 | | 1 |
| 37 | Szathmáry Sebestyén | ref. | 1 | 2 | 2 | — | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | | 1 |
| 38 | Szántó Lajos . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | | 1 |
| 39 | Szilassy József . . . | „ | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | | 2 |
| 40 | Szőcs Lajos . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | | 1 |
| 41 | Takács Imre . . . . | r. k. | 3 | 4 | 3 | 3 | — | — | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | fm. | | 2 |
| 42 | Tárczy Árpád. . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | 1 |
| 43 | Tolnai Dénes . . . . | izr. | 2 | 3 | 2 | 2 | — | — | 1 | 1 | 1 | 3 | 1 | 4 | | 2 |
| 44 | Tóth László. . . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | — | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | 1 | | 1 |
| 45 | Ujhelyi Ernő . . . . | „ | 2 | 3 | 3 | — | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | | 2 |
| 46 | Várady Aladár . . . | „ | 3 | 3 | 3 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | | 2 |
| 47 | Viczián Antal. . . . | „ | 2 | 2 | 3 | — | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | | 1 |
| 48 | Wunderlich Vilmos . | r. k. | 2 | 3 | 2 | — | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | 1 | | 1 |
| 49 | Weinhold Dezső ism.* | ág. ev. | | | | | | | | | | | | | | |
| 50 | Weiszmayer Ernő . . | izr. | 1 | 2 | 2 | — | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 2 | | 1 |
| 51 | Zelovich László. . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | — | — | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | 1 |
| | **Magántanulók:** | | | | | | | | | | | | | | | |
| 52 | Baróthy Károly**. . | r. k. | 2 | 3 | 2 | — | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | | | | |
| 53 | Fodor Kálmán** . . | „ | 2 | 3 | 2 | — | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | | | | |
| 54 | Szitányi Gyula** . . | „ | 2 | 3 | 2 | — | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | | | | |

* Kimaradt. — ** Vizsgálatot tettek 1912. julius 11-én.

# VIII. (zászlóvédő) osztály.

| Sorszám | A tanuló neve | vallása | osztályzata: vallásból | magyarból | latinból | görögből | görög-pótló irod. | görög-pótló rajzból | németből | történetből | fizikából | mennyiségt. | bölcs. előtanból | tornából | énekből | magaviseletből |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Bakonyi György . . . | izr. | 1 | 2 | 2 | | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | | 1 |
| 2 | Ballagi Victor . . . . | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | | | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | | 1 |
| 3 | Bán Tibor . . . . . | „ | 3 | 3 | 3 | | 2 | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 4 | Benel János . . . . | r. k. | 2 | 2 | 3 | | 1 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 5 | Budai Balázs . . . . | „ | 3 | 3 | 3 | | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 3 | 3 | 1 | | 1 |
| 6 | Cseresnyés József. . . | „ | 1 | 1 | 3 | | 1 | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 1 | | 1 |
| 7 | Csécsi Imre . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | | | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | 1 |
| 8 | Darányi Béla . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | | | 2 | 2 | 3 | 3 | 2 | 1 | | 1 |
| 9 | Fazekas Imre . . . . | „ | 1 | 2 | 2 | 2 | | | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | | 1 |
| 10 | Frank László . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | 3 | | | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | | 1 |
| 11 | Frankl Miksa . . . . | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | | | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | fm. | | 1 |
| 12 | Gálffy Béla . . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | 3 | | | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 | | 1 |
| 13 | Gáthy Zoltán . . . . | „ | 1 | 1 | 2 | | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | 1 |
| 14 | Góth Pál . . . . . | r. k. | 1 | 2 | 2 | | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | 1 | | 1 |
| 15 | Grosberger Frigyes . . | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | | | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | fm. | | 1 |
| 16 | Hajdu István . . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | 1 | | | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 2 | | 1 |
| 17 | Hazay Árpád . . . . | ág. ev. | 1 | 2 | 1 | | 1 | 3 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 3 | | 1 |
| 18 | Józan Gyula . . . . . | ref. | 3 | 3 | 3 | | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | | 1 |
| 19 | Juhász István . . . . | „ | 1 | 2 | 3 | | 1 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 1 | | 1 |
| 20 | Kardos János. . . . . | „ | 1 | 1 | 2 | 2 | | | 2 | 1 | 1 | 1 | 1 | fm. | | 1 |
| 21 | Kárpáthy Béla . . . . | r. k. | 2 | 3 | 3 | 3 | | | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 22 | Kelemen Ernő. . . . . | ref. | 2 | 3 | 3 | | 1 | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 23 | Knoblauch Virgil . . . | r. k. | 1 | 1 | 2 | | 1 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | | 1 |
| 24 | Lakatos Ferenc . . . . | ref. | 2 | 2 | 2 | | 2 | 3 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | | 1 |
| 25 | Melly Géza . . . . . | r. k. | 1 | 2 | 2 | | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 1 | | 1 |
| 26 | Nagy László . . . . . | ref. | 3 | 3 | 3 | 3 | | | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | | 1 |
| 27 | Novák László. . . . . | „ | 1 | 3 | 2 | 2 | | | 2 | 3 | 2 | 3 | 3 | 1 | | 1 |
| 28 | Nyiri Sándor . . . . . | „ | 2 | 2 | 2 | | 1 | 2 | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 1 | | 1 |
| 29 | Petrovits Lajos . . . | ág. ev. | 2 | 2 | 2 | | 1 | 1 | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 3 | | 1 |
| 30 | Pénzes József . . . . | ref. | 1 | 2 | 3 | | 1 | 1 | 3 | 2 | 1 | 3 | 1 | 1 | | 1 |
| 31 | Polgár Ferenc. . . . . | izr. | 1 | 1 | 1 | 1 | | | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | 1 |
| 32 | Prochnov Ede . . . . | r. k. | 1 | 2 | 2 | 2 | | | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 3 | | 1 |
| 33 | Raksányi Lajos . . . . | ref. | 3 | 3 | 3 | | 3 | 1 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 1 | | 1 |
| 34 | Raszter János . . . . | r. k. | 1 | 2 | 2 | 1 | | | 1 | 1 | 1 | 2 | 2 | 2 | | 1 |
| 35 | Rupp Miklós * . . . . | ref. | | | | | | | | | | | | | | |
| 36 | Spitzer Árpád . . . . | izr. | 1 | 3 | 3 | 3 | | | 3 | 1 | 2 | 2 | 3 | fm. | | 1 |
| 37 | Szabó Árpád . . . . . | ref. | 2 | 2 | 3 | | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 2 | 1 | | 1 |
| 38 | Szecsey Lajos . . . . | r. k. | 2 | 3 | 3 | | 2 | 1 | 3 | 2 | 2 | 2 | 3 | 1 | | 1 |
| 39 | Szekeres Árpád . . . . | ref. | 1 | 1 | 1 | | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | 1 |
| 40 | Takács Bálint . . . . . | „ | 1 | 1 | 1 | 1 | | | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | 1 | | 1 |
| 41 | Tóth József. . . . . | „ | 3 | 3 | 3 | 3 | | | 3 | 3 | 2 | 3 | 3 | 2 | | 1 |
| 42 | Török Lehel . . . . . | „ | 2 | 2 | 2 | | 2 | 3 | 2 | 2 | 3 | 2 | 2 | 2 | | 1 |
| 43 | Vincze Lajos . . . . . | „ | 2 | 3 | 3 | 2 | | | 3 | 3 | 3 | 2 | 3 | 1 | | 1 |
| 44 | Wagner Enoch . . . . | r. k. | 1 | 3 | 2 | 3 | | | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | | 1 |
| 45 | Wagner Oszkár. . . . | „ | 2 | 2 | 3 | | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | 1 | | 1 |
| 46 | Zilahy István . . . . . | ref. | 1 | 2 | 2 | 2 | | | 2 | 1 | 2 | 2 | 2 | 2 | | 1 |
| | **Magántanulók:** | | | | | | | | | | | | | | | |
| 47 | Miriszlay Zoltán . . . | ref. | 3 | 3 | 4 | 3 | | | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | | | |
| 48 | Naményi László . . . | „ | 2 | 1 | 2 | 2 | | | 1 | 1 | 3 | 3 | 2 | | | |
| 49 | Tóth Zoltán . . . . . | „ | 2 | 2 | 3 | | 2 | 3 | 3 | 2 | 2 | 2 | 1 | | | |

* Kimaradt.

# XII. Az érettségi vizsgálat eredménye.

Ebben az iskolai évben a VIII. osztályba beiratkozott 46 rendes tnnuló és 2 magántanuló; az évvégi osztályvizsgálaton elégtelen osztályzatot egy sem kapott, ennélfogva érettségi irásbeli vizsgálatra bocsáttatott 46 tanuló.

Az irásbeli érettségi vizsgálat után, melyet május 23—25. napjain tartottunk meg, szóbeli érettségi vizsgálatra bocsáttatott 48 tanuló.

A szóbeli vizsgálatok dr. Szabó Aladár egyházkerületi megbizott elnöklete és Csiky Lajas kormányképviselő ellenőrzése mellett junius 17—22. napján folytak le.

A szóbeli érettségire megjelent 48 tanuló közül az irásbeli alapján szigorított vizsgálatra utasíttatott 2 a latin nyelvből és 5 a mennyiségtanból és egy a magyarból. A görög nyelvből 3 állott érettségi vizsgálatra; valamennyien megfeleltek. A szóbeli vizsgálatok eredménye:

| | |
|---|---|
| Jelesen érett . . . . . | 10 |
| Jól érett . . . . . | 20 |
| Egyszerűen érett . . . . | 15 |
| Két hónapra visszavettetett . | 3 |
| Egy évre visszavettetett . . | — |
| Összesen | 48 |

| | |
|---|---|
| Theologiai pályára megy . . . . . | 2 |
| Bölcsészeti „ „ . . . . . | 4 |
| Jogi „ „ . . . . . | 8 |
| Orvosi „ „ . . . . . | 10 |
| Mérnöki „ „ . . . . . | 4 |
| Gazdasági „ „ . . . . . | 2 |
| Zenei „ „ . . . . . | 1 |
| Erdészi „ „ . . . . . | — |
| Kereskedői „ „ . . . . . | 2 |
| Katonai „ „ . . . . . | 2 |
| Hivatalnoki „ „ . . . . . | 5 |
| Gyorsírói „ „ . . . . . | — |
| Diplomácziai „ „ . . . . . | — |
| Nem határozott . . . . . | 8 |
| Összesen | 48 |

### Érettségi írásbeli tételek.

1. *A magyarból*:

Kisfaludy Károly jelentősége a magyar költészet fejlődésében.

2. *A latin nyelvből*:

Cicero: Tusculanorum disputationum C. V. p. 40., 41., 42., (30 sor.)

3. a) *Az algebrából*:

Mi lesz $\sqrt[7x]{7^{5x+7}} = \sqrt[5x]{5^{7x+5}}$ egyenlet gyöke?

b) *A geometriából*:

A trapezoid oldala $a = 46{\cdot}96$ m; $c = 72{\cdot}53$ m. $AC$ átlója $= 70{\cdot}6$ m. Az átló és **a** oldal által képezett szög $\alpha_1 = 56^0\ 30'\ 18''$, ugyancsak az átló és **c** oldal által képezett szög $\gamma_1 = 51^0\ 49'\ 20''$; mily nagy a trapezoid területe?

---

# XIII. Statisztikai kimutatás.

## *A)* A tanulókról.

### A tanulók száma osztályonként.

| | | Ia. | Ib. | IIa. | IIb. | IIIa. | IIIb. | IVa. | IVb. | Va. | Vb. | VI. | VII. | VIII. | Összesen | Haladó | Ismétlő |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Beiratott | nyilván tan. | 61 | 61 | 47 | 49 | 48 | 50 | 37 | 36 | 40 | 39 | 62 | 51 | 47 | 628 | | |
| | magán tan | 2 | 1 | 2 | 3 | — | 2 | — | 1 | 3 | 3 | 5 | 3 | 2 | 28 | | |
| | Összesen | 63 | 62 | 49 | 52 | 48 | 52 | 37 | 37 | 43 | 42 | 67 | 54 | 49 | 656 | | |
| A nyilv. tanulók közül | kimaradt | 7 | 3 | 2 | 3 | 2 | 3 | 1 | — | 4 | 3 | 6 | 2 | 1 | 37 | | |
| | meghalt | — | 1 | — | — | — | 1 | — | 1 | — | — | — | — | — | 3 | | |
| Vizsgálatot tett | a nyilv. tan. közül | 54 | 55 | 45 | 46 | 46 | 46 | 35 | 35 | 37 | 37 | 56 | 49 | 45 | 586 | 533 | 18 |
| | a magántan „ | 2 | 3 | 2 | 3 | — | 2 | 1 | 1 | 2 | 2 | 6 | 3 | 3 | 29 | 19 | 2 |
| Vizsgálatot tett összesen | | 56 | 58 | 47 | 49 | 46 | 48 | 36 | 36 | 39 | 39 | 62 | 52 | 48 | 616 | 596 | 20 |

## A vizsgálatot tett tanulók száma vallás, anyanyelv és nyelvismeret szerint.

| Ev. ref. | Ág. ev. | R. kath. | G. kath. | G. kel. | Unit. | Izr. | Összesen | Magyar | Német | Román | Olasz | Tót | Szerb v. horv | Lengyel | Másnyelvű | Összesen | Csak magyarul beszélt | Hányan tudtak magyarul |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 339 | 51 | 118 | 1 | 5 | 1 | 101 | 616 | 603 | 7 | 2 | 1 | — | 2 | — | 1 | 616 | 429 | 616 |

## A vizsgálatot tett tanulók szülei közt polgári állásra nézve volt

| Őstermelő | | | | | Iparos | | | | Kereskedő | | | | köztisztviselő | pap | tanár, tanító | másféle értelm. (orvos, ügyvéd) | közhivatalban alk. altiszt | katonatiszt | katona-altiszt | tőkés, járadékos, háztulajdonos | nyugdíjas | magánzó | árvaházi tanulók | egyéb v. ismeretlen foglalkozású | összesen |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| önálló | | | alkalmazott | | önálló | | alkalmazott | | önálló | | alkalmazott | | | | | | | | | | | | | | |
| nagybirtokos | középbirtokos | kisbirtokos | gazdasági tisztviselő | egyéb gazd. segédszem. | nagyiparos | kisiparos | ipari és bányászati tisztv. | egyéb ipari segédszem. | nagykereskedő | kiskereskedő | keresk. v. közl. tisztv. | egyéb ker. v. közl. segédszem. | | | | | | | | | | | | | |
| 27 | 19 | 13 | 7 | 5 | 14 | 47 | 25 | 25 | 24 | 42 | 52 | 30 | 40 | 16 | 16 | 83 | 36 | 10 | 1 | 7 | 32 | 29 | 6 | 10 | 616 |

## A nyilv. és magántanulók megoszlása életkor szerint dec. 31-én

| Osztály | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | több | Összesen |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | életévét betöltötte | | | | | | | | | | | | | | |
| Ia. | 10 | 32 | 16 | 5 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 63 |
| Ib. | 8 | 36 | 12 | 2 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 58 |
| IIa. | — | 2 | 30 | 11 | 4 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | 48 |
| IIb. | — | 4 | 41 | 6 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 51 |
| IIIa. | — | — | 5 | 27 | 12 | 2 | — | — | — | — | — | — | — | — | 46 |
| IIIb. | — | — | 1 | 33 | 13 | 3 | — | — | — | — | — | — | — | — | 50 |
| IVa | — | — | — | 4 | 17 | 10 | 5 | — | — | — | — | — | — | — | 36 |
| IVb. | — | — | — | 2 | 18 | 12 | 4 | — | — | — | — | — | — | — | 36 |
| Va. | — | — | — | — | 3 | 18 | 8 | 8 | 2 | — | — | — | — | — | 39 |
| Vb. | — | — | — | — | — | 11 | 20 | 6 | 2 | — | — | — | — | — | 39 |
| VI. | — | — | — | — | — | 4 | 39 | 18 | 2 | 3 | — | — | — | — | 66 |
| VII. | — | — | — | — | — | — | 6 | 27 | 10 | 6 | 2 | — | — | — | 51 |
| VIII. | — | — | — | — | — | — | — | 4 | 36 | 6 | 2 | — | — | 1 | 49 |
| Összesen | 18 | 74 | 105 | 90 | 67 | 61 | 82 | 63 | 52 | 15 | 4 | — | — | 1 | 632 |

## A vizsgálatot tett tanulók illetősége, egészségi állapota stb.

| Illetőség | | | | | | Egészségi állapot | | | | Magaviselet | | | | A fegyelmi esetek száma | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| helybeli | megyebeli | más megyebeli | horv. és szlavonországi | más állambeli | Összesen | betegségi eset | | | | hány tanuló kapott | | | | Igazgatói megrovásban részesült | Tanárkari megrovásban részesült | Tanács útján eltávolíttatott | Kizáratott |
| | | | | | | nem járványos | | járványos | meghalt | érdemjegyet | | | | | | | |
| | | | | | | könnyű | súlyos | | | jó | szabálytalanszerű | kevésbé szabálytalanszerű | rossz | | | | |
| 497 | 79 | 36 | 2 | 2 | 616 | 1998 | 97 | 15 | 3 | 456 | 128 | 2 | — | 10 | 2 | — | 1 |

## A tanulók mulasztása.

| | I. | II. | III. | IV. | V. | VI. | VII. | VIII. | Összesen | Hány tanuló nem mulasztott? | Hány mulasztott igazolatlanul? |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Igazolt | 4210 | 3055 | 4274 | 2792 | 3141 | 2564 | 2214 | 2215 | 24465 | 82 | 65 |
| Nem igazolt | 52 | 16 | 23 | 3 | 68 | 12 | 18 | 4 | 196 | — | — |
| Összesen | 4262 | 3071 | 4297 | 2795 | 3209 | 2576 | 2232 | 2219 | 24661 | 82 | 65 |

## A tanulásban tett előmenetel a rendes tárgyakból.

| | | Ia. | Ib. | IIa. | IIb. | IIIa. | IIIb. | IVa. | IVb. | Va. | Vb. | VI. | VII. | VIII. | Összesen |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Minden tárgyból megfeleltek | jelesen . . . . . | 5 | 4 | 6 | 6 | 5 | 4 | 3 | 5 | 3 | 2 | 5 | 4 | 7 | 59 |
| | legalább jól . . . . | 10 | 12 | 6 | 14 | 6 | 11 | 6 | 7 | 6 | 4 | 15 | 13 | 11 | 122 |
| | „ elégségesen . | 25 | 25 | 22 | 22 | 27 | 19 | 19 | 16 | 16 | 19 | 23 | 32 | 29 | 294 |
| Elégtelenek | egy tárgyból. . . . | 8 | 5 | 6 | 1 | 6 | 8 | 6 | 5 | 2 | 5 | 6 | 1 | 1 | 60 |
| | két „ . . . | 2 | 4 | 4 | 3 | 2 | 3 | 1 | 3 | 10 | 9 | 10 | 2 | - | 54 |
| | három s több tárgyból | 5 | 8 | 3 | 3 | — | 3 | 1 | — | 2 | — | 2 | - | — | 27 |
| | Összesen . . | 56 | 58 | 47 | 49 | 46 | 48 | 36 | 36 | 39 | 39 | 62 | 52 | 48 | 616 |

## A rendkivüli tárgyakat tanulták.

| | I. | II. | III. | IV. | V. | VI. | VII. | VIII. | Összesen |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Művészeti rajzot . . . | 5 | 3 | 7 | 1 | 11 | 7 | 3 | — | 42 |
| A gyorsírást . . . . . | — | — | 6 | 6 | 23 | 11 | 19 | 11 | 76 |
| Az egészségtant . . . . | — | — | — | — | — | — | 49 | — | 49 |
| A vivást . . . . . | 3 | 10 | 6 | 8 | 10 | 11 | 8 | 4 | 60 |
| A francia nyelvet . . . | — | — | — | 1 | 3 | 5 | 2 | 1 | 12 |

## Az érettségi vizsgálat eredménye.

| Hányan jelentkeztek érettségi vizsgálatra? | Hány dolgozott legalább elégséges eredménnyel? | Hány utasíttatott ismétlőre az írásbeli alapján? | Hány bocsáttatott szóbelire? | A szóbeli vizsgálat előtt meghalt | A szóbelin hány lett érett: jelesen | jól | egyszerüen | hány utasíttatott a szóbeli alapján javítóra? | hány utasíttatott a szóbeli alapján ismétlőre? | Az érettségi vizsgálatot tett ifjak pályaválasztása: theologiai | bölcsészeti | jogi | orvosi | mérnöki | gyorsirói | gazdasági | vegyészeti | zenei | erdészi | kereskedői | katonai | diplomáciai | hivatalnoki | nem határozott | összesen |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | érett | | | | | pályára készült | | | | | | | | | | | | | | | |
| 48 | 48 | — | 48 | — | 10 | 20 | 15 | 3 | — | 2 | 4 | 8 | 10 | 4 | — | 2 | — | 1 | — | 2 | 2 | — | 5 | 8 | 48 |

## *B*) A tanári személyzetről.

| A rendes, helyettes, bejáró óraadó és rendkivüli tárgyat tanító tanárok összes száma | A tanárok állás szerint: tanár: rendes | helyett. | csak vallástant tanító: az intézetnél alkalmazott | bejáró vallástanitó | nem vallást, hanem más rendes tárgyat tanító | csak tornát tanító | csak rendkivüli tantárgyat tanító | A rendes tárgyat (a vallást nem tekintve) tanító tanárok közül: hány beszélt magyarul? | hány nem tudott magyarul |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 34 | 16 | 3 | 1 | 9 | — | 2 | 2 | 34 | — |

# XIV. Tájékoztatás a jövő iskolai évre.

1. **Felvétel.** A beiratás szeptember 2., 3., 4-ik napján lesz; erre az igazgatóságnál kell jelentkezni, hol a felvétel után a bejegyzett növendék felvételi jegyet kap, melyet megőrizni mindenkinek kötelessége.

Az első osztályba csak oly növendékek vétetnek fel, kik 9-ik életévüket betöltötték és 12-ik évüket meg nem haladták. Ezek tartoznak magukkal hozni születési bizonyítványt. az elemi iskola sikeres elvégzéséről és az újraoltásról szóló bizonyítványaikat, mert **különben be nem írhatók.** A második és felsőbb osztályba iratkozó növendékek az előző osztály bizonyítványát hozzák magukkal, **másképen nem vétetnek fel. A magántanulók az iskolai év elején, de legkésőbb október 1-ig jelentkezzenek az igazgatóságnál.**

2. **Felvételi és tandíj.** Beiratáskor minden növendék fizet 14 kor. beiratási díjat, 6 kor. nyugdíjilletéket, összesen 20 koronát, továbbá a tandíj első részletét, mely az ev. ref. helybeli egyházi adófizetőknek 36 kor., a helybeli nem adófizető ev. reformátusoknak és a vidéki, keresztény felekezetekhez tartozóknak 42 kor., az izraelitáknak 60 kor. A tandíj második részlete február 1-én fizetendő; ez az említett fokozatokban 24, 30 és 40 kor. Mindezen díjak egy összegben fizetendők. **Az Egyháztanács határozata következtében azok, kik tandíjuk első részletét október 5-ig, második részletét pedig március 5-ig be nem fizetik, az intézetből kilépetteknek tekintetnek, tehát a tanulók közül töröltetnek.**

Szegénysorsú, jeles és jó viseletű tanulók **tandíjmentességet** nyerhetnek, valláskülönbség nélkül. Ebbeli kérelmüket a beiratáskor, de **legkésőbben szeptember 20-ig** tartoznak benyujtani az intézet igazgatójának, a nagytiszteletű Egyháztanácshoz címezve; **később benyujtott kérvények figyelembe nem vétetnek.**

3. **Vizsgálatok.** A javítóvizsgálatok és magánvizsgálatok írásbeli részére augusztus 30-án, a pótló- és magánvizsgálatok 31-én tartatnak és csak ezek sikeres letevése után iratik be a tanuló a következő felsőbb osztályba. E vizsgálatokra tartoznak a növendékek írásbeli dolgozataikat, a négy alsóbb osztályosok mértani- és a görögpótlósak művészeti rajzaikat is magukkal hozni.

4. **Vizsgálatok díja.** A javítóvizsgálatok díja tárgyanként 4 korona a kirándulási alap javára; a magánvizsgálatért a rendes díjakon kivül 80 K fizetendő, osztályösszevonás esetében 120 kor.

5. **Az iskolai év megnyitása.** Szeptember 6-án a templomban tartandó istentisztelettel nyílik meg az új tanév; azután az intézet dísztermében felolvastatnak és megmagyaráztatnak az iskolai törvények, amikor is ezek minden növendékre nézve kötelezőkké válnak; továbbá a párhuzamos osztályok tanulói szétosztatnak. Az osztályfőnökök az utasításokat megadják a teendőkre nézve.

6. **A tanítás kezdete.** Szeptember 7-én délelőtt 8 órakor a rendes tanítás megkezdődik; minden növendék az osztályfőnök utasításai alapján felszerelve jöjjön. A beszerzendő tankönyvek jegyzéke már a beiratásnál kapható.

7. **A tornamentességi kérvények szeptemberben** adandók be és sem tiszti, sem házi orvosi bizonyítvány nem mellékelendő, mivel az iskolaorvos vizsgálata alapján történik a felmentés. **E vizsgálatra a szülő vagy gyám megjelenése kívánatos.**

8. Beírás végett már a szünidő folyamán jelentkezhetnek a tanulók, szülők vagy megbízottjaik **június 27-től július 4-ig mindennap délelőtt, azután minden héten szombaton 10—12 óra között** tartandó igazgatósági hivatalos órákban, amikor egyéb dolgokra nézve is a szükséges felvilágosítások megadatnak.

9. Értesítjük azon t. szülőket, akiknek gyermekeik mellé **korrepetitorra,** házitanítóra van szükségük, hogy egész bizalommal fordulhatnak főgimnáziumunk igazgatóságához, mert mindig vannak arra alkalmas egyetemi hallgatók, theologusok és tanulók, akik házi tanítóságra jelentkeztek.

# XV. A budapesti református főgimnáziumban az 1912—1913-iki tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

Minden protestáns vallású tanuló köteles zsoltáros könyvet és az I—VI. osztályú tanulók ref. szemelvényes bibliát beszerezni.

## I. osztály.

| | K | f. |
|---|---|---|
| **Hamar István**: Ó- és újtestamentomi kijelentés, 2. kiad. (Kókai L.) | 1. | 20 |
| **Szinnyei József**: Iskolai magyar nyelvtan I., 14. kiad. (Hornyánszky) | 1. | 20 |
| **Dr. Gulyás J. és dr. Mitrovics Gy.**: Magyar olvasókönyv I. (Hegedüs és Sándor, Debrecen) | 2. | 80 |
| **Pirchala Imre**: Latin nyelvtan, 11. kiadás (Athenaeum) | 2. | — |
| — Latin olvasó- és gyakorlókönyv, 8. kiadás (Athenaeum) | 2. | — |
| **Fr. Kiss Károly**: Számtan, 3. jav. kiadás (Pátria) | 2. | 50 |
| **Horti-Szinte**: Rajzoló geometria I. 7. kiadás (Lampel) | 2. | — |
| **Laky Dániel**: Földrajz I., 8. jav. kiadás, képmelléklet (Athenaeum) | 1. | 60 |
| **Dr. Szilády Zoltán**: Kis természetrajz I. rész. I. oszt. számára, Nagyenyed, szerző kiadása | 1. | 60 |
| **Kogutowitz**: Földrajzi isk. atlasz, 8. tetemesen jav. kiad. (Magyar Földrajzi intézet) | 2. | — |
| **Krausz G.**: Dalgyüjtemény I. füzet | 1. | — |

## II. osztály.

| | | |
|---|---|---|
| **Hamar István**: Ó- és újtestamentomi kijelentés, 2. kiad. (Kókai L.) | 1. | 20 |
| **Szinnei József**: Iskolai magy. nyelvtan II. r., 10. kiad. (Hornyánszky) | —. | 80 |
| **Dr. Gyulás J. és dr. Mitrovics Gy.**: Magyar olvasókönyv II. (Hegedüs és Sándor, Debrecen) | 3. | 20 |
| **Pirchala Imre**: Latin nyelvtan, 11. kiadás (Athenaeum) | 2. | — |
| — Latin olvasó- és gyakorlókönyv, 8. kiad. (Athenaeum) | 2. | — |
| **Fr. Kiss Károly**: Számtan, 3. kiadás (Pátria) | 2. | 50 |
| **Horti—Szinte**: Rajzoló geometria II. rész, 6. kiadás (Lampel) | 2. | — |
| **Laky Dániel**: Földrajz II. rész, 8. jav. kiadás (Athenaeum) | 2. | — |
| **Dr. Szilády Zoltán**: Kis természetrajz II. rész, Nagyenyed, szerző kiadása | 1. | 90 |
| **Kogutowitz**: Földrajzi isk. atlasz, 8. tetemesen bőv. kiadás | 2. | — |
| **Krausz G.**: Dalgyüjtemény II. füzet | 1. | — |

## III. osztály.

| | | |
|---|---|---|
| **Szőts Farkas**: Keresztyén hittan (Kókai L.) | 1. | — |
| **Szinnyei József**: Rendszeres magyar nyelvtan, 11. javított kiadás (Hornyánszky) | 1. | 20 |
| **Dr. Gulyás J. és dr. Mitrovics Gy.**: Magyar olvasókönyv III. (Hegedüs és Sándor) | 3. | 60 |
| **Pirchala Imre**: Latin nyelvtan, 11. kiadás (Athenaeum) | 2. | — |
| — Latin gyakorlókönyv a mondattanhoz, 3. kiadás (Athenaeum) | 1. | 20 |

K f.

**Rupp Kornél**: Szemelvények Cornelius Nepos életrajzaiból (Athenaeum) 3.—
**Phaedrus meséi**: Magyarázta Szabó Gy. Iván (Franklin-társulat) . —.80
**Ballagi K.**: Német nyelvtan, 14. jav. kiadás (Franklin-társulat) . . 2.—
**Dr. Varga Bálint**: Német olvasókönyv I. rész (Franklin-társulat) . 1.20
**Fr. Kiss Károly**: Számtan, 3. kiad. (Pátria) . . . . . 2.50
**Horti—Szinte**: Rajzoló geometria III. rész, 6. kiadás (Lampel) . . 2.40
**Török István**: Magyarország történelme, 3. jav. kiadás (Lampel) . 2.50
**Laky Dániel**: Földrajz III. rész, 5. jav. kiadás (Athenaeum) . . . 1.—
— Természettani és csillagászati földrajz (Athenaeum) . . . . 2.—
**Mika Sándor**: Magyar történelmi olvasókönyv I. rész (Lampel) . . 3.—
**Helmár Ágost.**: Magyarország térképe (Stampfel) . . . . . —.40
**Kogutowitz M.**: Történelmi isk. atlasz I. rész (Földrajzi intézet) . 1.20
— Földrajzi iskolai atlasz, 8. tetemesen bőv. kiadás (Földr. int.) . 2.—
**Krausz Gusztáv**: Dalgyüjtemény III. füzet . . . . . 1.—

## IV. osztály.

**Szőts Farkas**: Keresztyén erkölcstan (Kókai) . . . . . 1.—
**Góbi Imre**: Stilisztika és verstan, 6. jav. kiad. (Franklin). . . . 2.—
**Arany**: Toldi (Lehr-féle) 12. kiadás (Franklin) . . . . . 2.—
**Pirchala Imre**: Latin nyelvtan, 11. kiad. (Athenaeum). . . . . 2.—
— Latin gyakorlókönyv a mondattanhoz, 3. kiad. (Athen.) . . . 1.20
**Hittrich Ödön dr.**: Julius Caesar, 2. kiadás (Franklin) . . . . 2.—
**Csengeri János dr.**: Szemelvények Ovidiusból, 4. kiadás (Franklin). 2.—
**Ballagi K.**: Német nyelvtan, 14. jav. kiadás (Franklin) . . . . 2.—
**Dr. Varga B.**: Német olvasókönyv I. rész (Franklin) . . . . . 1.20
**Perényi A.**: Német helyesírási táblázat, 5. kiadás . . . . . —.40
**Fr. Kiss Károly**: Algebra, 3. kiadás (Pátria) . . . . . 4.—
**Horti—Szinte**: Rajzoló geometria III. rész (Lampel) . . . . . 2.40
**Dr. Szterényi**: Növénytan gimn. sz. 6. kiadás (Lampel) . . . . 3.—
**Török István**: Magyarország történelme, 3. jav. kiad. (Lampel). . 2.50
**Mika S.**: Magyar történelmi olvasókönyv II. rész (Lampel) . . . 3.—
**Kogutowitz Manó**: Történelmi isk. atlasz I. rész, 6. kiad. . . . 1.20
**Krausz Gusztáv**: Dalgyüjtemény IV. rész . . . . . 1.20

## V. osztály.

**Báthory Gábor**: Keresztyén egyháztörténet (Kókai) . . . . . 1.60
**Reidl Frigyes**: Retorika, 7. kiadás (Lampel) . . . . . 2.60
**Cicero**: Pro lege Manilia. — Zsámboki, 3. kiadás (Franklin) . . . 1.—
**Csengeri**: Szemelvények Ovidiusból, 4. kiadás (Franklin) . . . . 2.—
**Dóczi Imre**: Görög nyelvtan, 3. kiadás (Athenaeum) . . . . . 3.20
— Görög olvasókönyv, I. (Athenaeum) . . . . . 2.80
**Harrach Gyulai**: Német olvasókönyv III., 4. kiadás (Franklin) . . 3.40
**Orosz Alajos**: Német stilusgyakorlatok, 3. kiadás (Athenaeum) . . 2.—
**Ballagi K.**: Német nyelvtan, 14. kiadás (Franklin) . . . . . 2.—
**Dr. Ormándy M.**: Állattan gimn. sz (Franklin) . . . . . 4.25
**Fr. Kiss Károly**: Algebra, 3. kiadás (Pátria) . . . . . 4.—
— Geometria, 2. kiadás (Franklin) . . . . . 4.80
**Mika Sándor**: Világtörténelem I. kötet, 2. kiadás (Lampel) . . . 2.40
— Történelmi olvasókönyv III. rész (Lampel) . . . . . 3.—
**Kogutowitz M.**: Történelmi iskolai atlasz I. 6. kiadás . . . . . 1.20

### *Görögpótló irodalmi tankönyvek*:

**Gyomlay**: Homeros Odysseiája, 3. kiadás (Athenaeum) . . . . 2.80
**Csengeri**: Homeros Iliása, 3. kiadás (Athenaeum) . . . . . 3.—
**Geréb**: Szemelvények Herodotos művéből, 3. kiad. (Franklin) . . 1.50
**Badics**: Magyar irodalmi olvasókönyv I. kötet, 5. kiadás . . . . 2.40

## VI. osztály.

| | K f |
|---|---|
| **Báthory Gábor**: Keresztyén egyháztörténet (Kókai) | 1.60 |
| **Riedl Frigyes**: Postika, 6. kiadás (Lampel) | 3.— |
| **Cserép I.**: Szemelvények Vergilius Aeneiseből, 3. kiadás (Franklin) | 2.— |
| **Kalmár E.**: Szemelvények T. Livius római történetéből, 4. kiadás (Franklin) | 3.20 |
| **Dóczi Imre**: Görög nyelvtan, 3. kiadás (Athenaeum) | 3.20 |
| **Dr. Maywald**: Görög gyakorló és olvasókönyv II. rész. 4. kiad. (Kókai) | 2.50 |
| **Schiller's Wilhelm Tell**, jegyzetekkel ellátta Theisz Gyula dr. (Lampel) | 1.— |
| **Harrach**: Német olvasókönyv III. 4. kiadás (Franklin) | 3.40 |
| **Orosz Alajos**: Német stilusgyakorlatok, 3. kiad. (Athenaeum) | 2.— |
| **Fr. Kiss Károly**: Algebra, 3. kiadás (Pátria) | 4.— |
| — Geometria, 2. kiadás (Franklin) | 4.80 |
| **Dr. Lutter Nándor**: Logarai, 14. kiadás (Franklin) kötve | 2.40 |
| **Mika Sándor**: Világtörténelem II. kötet (Lampel) | 2.60 |
| — Történelmi olvasókönyv IV. rész (Lampel) | 3.— |
| **Dr. Reichenhaller**: Chemia és ásványtan gimn. sz. 2. k. (Athenaeum) | 3.50 |
| **Kogutowicz**: Tört. iskolai atlasz, teljes, kötve | 6.— |

*Görögpótló irodalmi tankönyvek:*

| | |
|---|---|
| **Csiky Gergely**: Sophokles Antigoneja, 3. kiadás (Franklin) | 1.— |
| Még egy-két később kijelölendő tragédia. | |
| **Badics**: Magyar irod. olvasókönyv II. rész, 5. kiad. (Athenaeum) | 2.20 |

## VII. osztály.

| | |
|---|---|
| **Szőts Farkas**: Ker. hit- és erkölcstan (Kókai) | 1.50 |
| **Beöthy Zsolt**: A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése, I. kötet. 10. bővített és jav. kiadás (Athenaeum) | 5.— |
| **Szinnyei József**: A magyar nyelv. 7. kiadás (Hornyánszky) | 1.— |
| **Cserép J.**: Szemelvények Vergilius Aeneiséből, 3. k. (Franklin) | 2.— |
| **Köpesdy S.**: In L. Sergium Catilinam orationes (Franklin) | 1.20 |
| **Hittrich Ö.**: Sallustii Bellum Jugurthinum. 2. kiadás (Franklin) | 1.20 |
| **Homer**: Odyssea (Kemenes József) 2. kiadás (Franklin) | 2.80 |
| **Herodotosból**: szemelvények, jegyzetekkel ellátta Dávid István, 4. kiadás (Lampel) | 1.— |
| **Lessing**: Minna v. Barnhelm, magy Theisz Gyula (Lampel) | —.70 |
| **Miklós Ferenc**: Német olvasókönyv (Franklin) | 3.40 |
| **Orosz Alajos**: Német stilusgyakorlatok, 3. kiad. | 2.— |
| **Kemény F.**: Inhalts-Angaben der epischen Meisterwerke (Lampel) | —.70 |
| **Fr. Kiss Károly**: Algebra, 3. kiadás (Pátria) | 4.— |
| — Geometria, 2. kiadás (Franklin) | 4.80 |
| **Lutter**: Logarai, 14. kiadás (Franklin), kötve | 2.40 |
| **Fehér—Szekeres**: Kisérleti fizika, 10. kiadás (Franklin) | 5.50 |
| **Mika Sándor**: Világtörténelem III. kötet (Lampel) | 3.20 |
| — Történelmi olvasókönyv V. rész (Lampel) | 2.— |
| **Békésy Géza dr.**: Egészségtan, középisk. számára (Dobrowszky és Franke) | 1.40 |
| **Kogutowicz**: Tört. isk. atlasz, teljes, kötve (Földrajzi int.) | 6.— |

*Görögpótló irodalmi tankönyvek:*

| | |
|---|---|
| **Szilasi**: Szemelvények Thukididesből, 2. kiad. (Lampel) | 2.80 |
| **Földi**: Szemelvények Demosthenes beszédeiből (Lampel) | 1.20 |
| **Badics**: Magyar irod. olvasókönyv, III. kötet, 4. jav. kiad. (Athenaeum) | 3.60 |
| **Márton Jenő**: A görög irodalom története, 2. jav. kiadás (Stampfel) | —.60 |

# VIII. osztály.

| | K f |
|---|---|
| **Farkas József**: Magyar protestáns egyháztörténet, 2. kiad. (Kókai) | 1.60 |
| **Beöthy Zsolt**: A magyar nemzeti irodalom története II. kötet, 10. j. kiad. (Athenaeum) | 5.— |
| **Tacitus Annaleseiből**. Magyarázta Schmidt Attila. 2. jav. kiadás. (Franklin) | 1.20 |
| **Horatius**: Wirth-féle kiadás (Franklin) 2. kiad. | 3.50 |
| **Homer**: Ilias, Magyarázta Kemenes, 2. kiad. (Franklin) | 2.80 |
| **Platon** műveiből szemelvények, dr. Simon Józseftől (Franklin) | 2.— |
| **Goethe**: Iphigenia. Magyarázta Maywald József (Franklin) | 1.50 |
| **Miklós Ferenc**: Német olvasókönyv (Franklin) | 3.40 |
| **Goethe**: Dichtung und Wahrheit (Lampel) | —.70 |
| **Orosz Alajos**: Német stilusgyakorlatok, 3. kiadás (Athenaeum) | 2.— |
| **Kemény J.**: Német drámai mesék (Lampel) | —.70 |
| **Fr. Kiss Károly**: Algebra, 3. kiadás (Pátria) | 4.— |
| — Geometria, 2. kiadás (Franklin) | 4.80 |
| **Lutter**: Logarai, 14. kiadás (Franklin) | 2.40 |
| **Fehér—Szekeres**: Kisérleti fizika, 10. kiadás (Franklin) | 5.50 |
| **Kiss Lajos**: Magyarország történelme, VIII. o. sz. (Hegedűs és Sándor Debrecen) | 4.— |
| **Szitnyai Elek**: Lélektan és logika, 5 kiad. (Franklin) | 3.20 |
| **Kogutowicz**: Történeti iskolai atlasz, teljes, kötve (Földr. intézet) | 3.— |

*Görögpótló irodalmi tankönyvek*:

| | |
|---|---|
| **Alexander Bernát**: Platon és Aristoteles, 4. kiad. (Franklin) | 3.20 |
| **Zsámboki**: A görög művészet kiválóbb alkotásainak ismertetése (Franklin) | 2.— |

# TARTALOM.


Lap

I. Emlékezés. Tanulmányuti beszámoló:
Vámossy Mihály. — Beszámoló az 1910—11. tanév folyama alatt Német- és Angolországban tett tanulmány-utamról 3—23

II. Adatok az 1911—1912-ik iskolai év történetéhez:
A beiratások eredménye, a tanulók száma. A tanári kar belső életéből és munkájából. A tanítás és nevelés menete, eredménye. Tanulmányi kirándulások. Egészségi állapot. Ünnepélyek. Az internátus. Adományok. Évvégi vizsgálatok . . . . . 24—38

III. Felügyelő és kormányzó hatóságok. — Tanári kar . . . 39—42

IV. A főgimnáziumban tanított tantárgyak rendszeres sorozata 43—63

V. Rendkivüli tantárgyak:
1. Művészeti rajz. 2. Gyorsírás. 3. Francia nyelv. 4. Vívó- és tornakurzus . . . . . 64—69

VI. Testi nevelés:
Általános rész. A) Uszóverseny. B) Dísztorna. C) Vívó- és boxverseny. D) Football-bajnokság. E) Athletikai verseny. F) Sportélet. G) Ródli-kirándulások . . . . 70—78

VII. Könyvtárak, tanszergyüjtemények:
A) Könyvtárak. 1. Tanári könyvtár. 2. Önképzőköri ifjúsági könyvtár. 3. Ifjúsági könyvtár. 4. Szegény tanulók könyvtára. 5. Modern nyelvi (magyar, francia, német stb.) ifjúsági könyvtár. B) Tanszergyüjtemények. 1. Classica philologiai gyüjtemény. 2. Történelmi szertár. 3. Földrajzi szertár. 4. Természetrajzi gyüjtemény és szertár. 5. Természettani szertár. 6. Rajz-szertár. 7. Modern filologiai múzeum. 8. Hangjegy-szertár. 9. Tornaszerek gyüjteménye . . . . . 79—87

VIII. Ifjúsági egyesületek:
1. Önképzőkör. 2. Ifjúsági segélyegyesület. 3. Konfirmált Ifjak Egylete. 4. Ifjúsági énekkar . . . . . 88—92

IX. Alapítványok, ösztöndíjak, jutalmak és tandíjelengedések . 93—99

X. Alapok:
a) Kirándulás-alap. b) Rákóczi pályadíj-alap . . . . . 100

XI. A tanulók névsora és osztályzata . . . . . 101—119

XII. Az érettségi vizsgálat eredménye . . . . . 120—121

XIII. Statisztika . . . . . 121—124

XIV. Tájékoztató a jövő (1912—13-ik) iskolai évre . . . . . 125—126

XV. Az 1912—13-ik iskolai évben használandó tankönyvek jegyzéke . . . . . 127—130

2002